Birlik

ONBEŞ GÜNLÜK SİYASİ DERGİ * SAYI 4 * 1-15 ARALIK 1990 * 3000 TL (KDV dahil)

24-25 Kasım 1990 Ankara Kuruluş Kurultayı

CESUR, IŞIKLI VE NEŞELİ BİR YÜRÜYÜŞ

Sosyalist Birlik Partisi Kuruluyor

48 BİN MADEN İŞÇİSİ GREVDE

ZONGULDAK DİRENİYOR !

Birlik'ten Mektup

Sevgili okuilarımız.,

Giderek artan sayıda gelen olumlu tepkileriniz, dergimizi çıkarmaya çalışırken karşılaştığımız zorluklara karşı bizi bağışıklı kılıyor. Hele cezaevlerindeki arkadaşlarımızdan gelen mektuplar ve onların yeni parti çalışmasındaki beklentilerini dile getiren ifadeleri bizi heyecanlandırıyor.

Sosyalist Birlik Partisi artık ortak irademiz haline büründü. Kurultay bu yolda çok önemli bir adımdı. Ama ne yazık ki, Kurultayın parti kurma irademizin belirmesine olan katkısını, coşkusunu, niteliğini bu sayımızda yeterince yansıtamadık. Bunda biraz da kendilerinden yazı beklediklerimizin, Kurultay heyecanı ve uğraşılarıyla bu konudaki katkılarını verememelerinin payı var. Eksikliğimizi önümüzdeki sayıda giderebilirsek sevineceğiz.

Türkiye'mizin gündemi oldukça yüklü, giderek ağırlaşan Kürt sorunu, Anayasanın yenilenmesi tartışmaları, kapımızdaki savaş, AGİK, maden işçilerinin açlığa karşı direnişi, Cemil Çiçek ve birlik partisinin, çağdaş katılımcı, demokratik, yeni bir partinin, topluma alternatif olarak sunabileceğimiz bir partinin kuruluş çalışmaları, program ve tüzük tartışmaları. Kurultay bunların sadece başlangıcı. Bu yüzden program konusundaki ve yukarıda sıraladığımız sorunlarla ilgili yazılarınızı bekliyoruz. Ayrıca, Kurultay çalışmaları nedeniyle yazı yazmaya vaktit bulamayan arkadaşlarımızın yeni bir çağrı beklemeksizin katkıda bulunmalarını istiyoruz.

10 Aralık İnsan Hakları Günü, 1991'de dünyada İnsan Hakları Yılı olarak belirlendi. İnsan Hakları açısından hala çok geri durumda bulunan Türkiye AGİK'le demokratikleşme ve insan hakları, demokratikleşme, yeni Anayasa, yeni toplum tartışmaları ile herşeyi yerli yerine oturtma zamanı.

Girişimcimiz ve değerlyi yazarımız Aziz Nesin, 75 yaşına girdi. Kendisini kutluyoruz ve önümüzdeki sayıyas yetiştirebilirsek kendisiyle bir söyleşi yapmak istiyoruz.

Cesur, ışıklı ve neşeli bir yürüyüş dileğiyle selamlar.

DUYURU

Birlik Dergisi yeni yerine taşınacağından 1.1.1991 tarihinden itibaren yazışma adresi "Tünel - Galipdede Cad. 48/9 Birlik Apt. Beyoğlu/İstanbul" olup, İstanbul SBP kuruluş çalışmaları da buradan yürütülecektir.

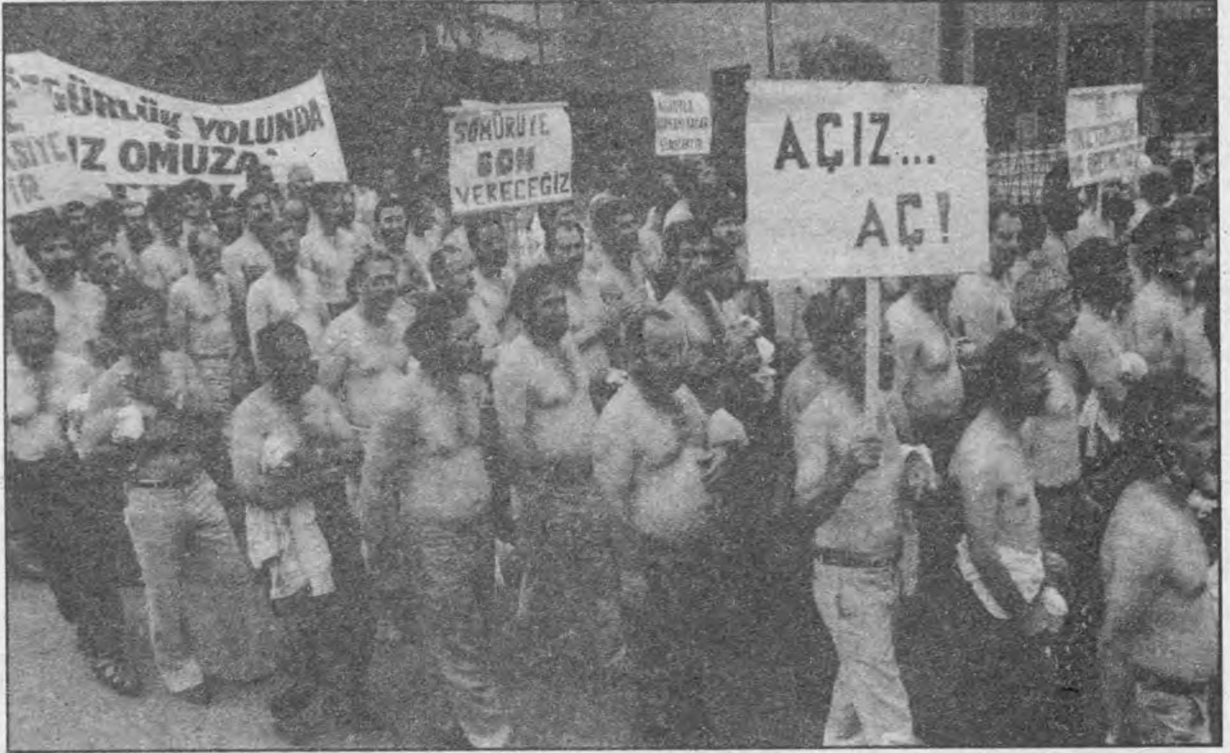
Abone ve bağışlar için Posta çeki Hesabı:
Erol Kızılelma 666071

BİRLİK Sahibi ve Sorumlu Yazıişleri Müdürü Atilla Aytemur ■ **Yönetim Yeri:** Nuruosmaniye Cad. Atay Apt. 5/3 Cağaloğlu - İstanbul ■ **Baskıya Hazırlık :** Rıfat Güler ■ **Baskı Tarihi:** 15 Aralık 1990

Baskı MU-KA MATBAACILIK Tel: 511 25 ..

48 Bin Maden İşçisi Grevde

ZONGULDAK DİRENİYOR

Sosyalist Birlik Partisi Kurucu üyeleri, İzmir Milletvekili Kemal ANADOL, İstanbul Milletvekili Hüsnü OKÇUOĞLU ile Zonguldak ve Ereğli örgütlerinin basın açıklaması:

Zonguldak Genel Maden İşçileri Sendikası ile TTK ve MTA Genel Müdürlüklerine bağlı işyerlerinde dünden itibaren grev başlamıştır.

Dün Sendika Genel Başkanı Sayın Şemsi DENİZER ile sendika yöneticilerini , grevci işçileri ziyaret ederek sorunla ilgili bilgiler aldık ve haklı mücadelelerini desteklediğimizi bildirdik.

Irk ayırımının dünyadaki simgesi olan Güney Afrika Cumhuriyeti'nde bile yèraltında çalışan kömür işçilerinin Zonguldak'taki işçilerden ayda ortalama yüz dolardan fazla ücret aldıklarını saptadık. Bu nedenle hükümet sözcülerinin rakam oyunları yaparak gerçekleri saptırmasına itibar etmiyoruz. İşveren adına yapılan tüm açıklamalar doğru değil, yalandır.

TRT ise kuruluş yasasına göre yurttaşlara doğru haber vermesi gerekirken gerçekdışı bilgilerle tek yanlı yayın yapmakta kamuoyunu yanıltmakta ve suç işlemektedir. şveren adına Devlet Bakanı Cemil ÇİÇEK TV ekranını tek başına kullanmaktadır, ama Sendika Başkanı Sayın DENİZER'e işçilerin istemlerini dile getirme olanağı esirgenmektedir.

Cumhurbaşkanı ÖZAL, ne anayasa, ne de herhangi bir yasada hiçbir yetkisi yokken olaya karışmakta, yüce bir makamda olduğunu unutarak MESS başkanı gibi davranmaktadır.

Zonguldak işçisi ÖZAL'ı çok iyi tanımaktadır. Yeraltında ciğerini bırakan ömrünü tüketenmaden işçisinin kıdem tazminatını ÖZAL, Cuntanın Başbakan yardımcısıyken para yerine kağıt olarak ödemiş ve bu kağıtları aracılar yok fiyatı-

na kapatmıştır. Yine aynı dönemde ÖZAL'ın yerden mantar gibi çoğalttığı Bankerler Zonguldak işçisinin kıdem tazminatını kaparak ortadan yokolmuşlardır.

Zonguldak'ta maden ocağına girmek savaşa girmekten daha tehlikelidir. Körfez'de savaşa girmek için olmayan yetkilerini kullanan ÖZAL, Zonguldak işçilerinin yakasından elini bir an önce çekmelidir.Osmanlıdan bu yana yeraltında ölümle pençeleşerek yerüstünde yaşayanların mutluluğunu sağlayan maden işçilerine emek ve alınterlerine biraz olsun saygı gösterilmelidir.

Türkiye'de zarar eden tek kurum TTK değildir.Özel sektörün iflas eden Asil Çelik, İstanbul Bankası gibi şirketlerini kurtaran ve onları Devletin bankalarına satın aldıran cunta yönetimleri ve onun Başbakan Yardımcısı ÖZAL henüz halkımızın belleğinden silinmemiştir.

Bu grevde cezalandırılmak istenen sadece maden işçisi değil, tüm Zonguldak ve Zonguldaklılardır. Kömür Zonguldak'ın herşeyidir. Bu nedenle Zonguldak'ta işçi sınıfı ile Zonguldak halkının çıkarları etle tırnak gibi bir bütündür. Zonguldak'ta yerin yüzlerce metre altından yerüstüne çıkarılan cevherin her zerresinde maden işçisinin alınteri, gözyaşı ve kanı vardır. ,öylesine yaşamsal bir sorunu oy hesaplarıyla kendi politika ve çıkarlarına alet eden partileri ve liderlleri kınıyoruz. Zonguldak işçisinin örgütlü temsilcisi Genel Maden İşçileri Sendikası'nın tüm ili ve halkını kucaklayan bu eyleminden hırslı politikacıların ders çıkaracağına inanıyoruz.

Dün Kurtuluş Savaşı'nda antiemperyalist mücadele ile birlikte üretimi arttıran Zonguldak maden işçisi bugün bilinçli ve anlamlı greviyle ülkemizin demokratikleşmesine katkıda bulunacak, Türkiye İşçi Sınıfının varlığını ve anlamını kanıtlayacaktır.

Sosyalist Birlik Partisi daha kurulmadan bu grevde Zonguldak Maden İşçisi ve Onun öz örgütü Genel Maden İşçileri Sendikası'nın yanında yeralmakta ve bu mücadeleye katkıda bulunmaktan onur duymaktadır.

Bu grevi gerçekleştiren ve ülkemizin bütün demokratik güçlerini arkasına alan bu haklı grevin başarıya ulaşacağına yürekten inanıyoruz.

Hüseyin Hasançebi

MODERN SINIFIN İLKELLİĞİ

1990 yılı sonunda Türkiye hala kendine bir çıkış yolu aramaktadır. Toplumun hemen bütün dinamikleri ağır bir atalet içindedir. 12 Eylül kabusu atlatılabilmiş değildir. Türkiye onu alaşağı etmedikçe kurtulamayacağı, soluk alamayacağı bir iktidarın pençesine düşmüştür. Ne yapmak, nasıl yapmak ve ne zaman yapmak gerektiği, muhalefet tarafından bilinen değil, tartışılan bir konudur.

Böyle ahvalde mantığı yalın bir eyleme ihtiyaç duyulur. Biri çıkar kendini yakar veya bir grup, zümre, sınıf politikanın karmaşık problemlerini hayatın yalın gerçeği içinre taşıyarak çözer. Herkes de görür ve anlar ki, yapılacak şey aslında tektir, basittir ve yanıbaşımızdadır.

Kullandıkları bütün makul silahlar, iktidarın işçi ve emekçi ve en genelinde insan düşmanı tavrına işlemeyince Zonguldak Havzası madencileri silahın en makulünü ellerine aldılar. Kömürcü işçilerin grevi Türkiye'nin durgun sosyal gerçeğinin ortasına "pat" diye düşüverdi. Türkiye'nin bütün işverenlerinin işçiye ve çalışanlara karşı mantığının özeti Özal'da , bu mantığa karşı çalışanların etkin önlemi de Zonguldak'ta ortaya çıktı.

48 bin işçinin lokavtla da boğulmak istenen grevinde bütün çalışanlar, kendi ne yapmaları gerektiğinin basit formülünü bulacaklardır. Örgütlenmek ve mücadeleye atılmak. Demokrasi arayan toplumun çıkış yolu da dolayımsız böyle bir mücadeleden geçiyor. İşçiler nereden başlamak lazım geldiğini gösterdiler. Sendikasız çalışanların (öğretmenlerin ve memurların) ilk adımı besbelli, hemen ve genişçe örgütlenmek. Muhalif siyasetin yolu belli; politik çözüm yollarını pratik sınıf mücadelesi içinde aramak.

Zonguldak'taki grevin ilginç bir boyutu daha var. Bize "çağımızın mantığını" sağlam bir açıdan tartışma olanağını veriyor. İktidar işveren olarak işçi taleplerini reddetmekte haklıdır. İşçiler haklarını **işçi gibi** davranarak almaya çalışmakta haklıdırlar. Ama ayrıca Özal işçi ücretlerini dahi finanse edemeyen bir işletmeyi, işçileriyle birlikte lüzumsuz ilan ediyor. Bu onu, sadece şu bilimsel-teknik devrim denilen, mantığının esrarı henüz çözümlenmemiş illüzyon bağlamında bilimin, gelişmenin, aklın ve modernizmin yanına yerleştiriyor; ekmek kavgasındaki emekçileri de düpedüz karşısına. Şeyler oldu-bitti gibi veya oldubittiler değişmez şeyler gibi alındığında insanın aklını ve vicdanını ters döndüren sonuçlar doğuyor.

Bu nasıl bir modernleşmedir ki, çağımızın en modern sınıfı ona karşı, o da bu modern sınıfa karşıdır. İşçileri işsizlikle -ve açlıkla- yüzyüze bırakan gelişmelere pozitif roller atfetmek insana yabancılaşmaktan başka anlama gelmez. Zonguldak'taki madenciler aç bırakılmaya karşı çıkıyorlar; yoksa herkesten önce onların yararına modernleşmeye değil.

Rejimin zırhını hangi noktadan delebileceğimizi görüp anlamak için Zonguldak Havzasına bakmalıyız.

KISA KISA

✓ Zonguldak kömür havzasında Genel Maden-İş sendikası üyesi 48 bin maden işçisi greve başladı. Koca şehir Ankara ve çevre illerden gelen polis güçleri tarafından adeta kuşatıldı.

✓ İşçiler günboyu yer yer miting düzenliyorlar. Sendika temsilcileri yaptıkları konuşmalarda madencinin bir lokma için yaptığı greve karşı sessiz kalan hükümeti eleştiriyorlar.

✓ Şehrin merkezindeki sendika binası önünde toplanan binlerce işçi "hükümet bütün ocakları kapatmakla bizi tehdit ediyor,kapatamayacaklar, ocaklar bizim ekmek teknemizdir.Bizleri açlığa mahkum etmek istiyorlar" diye slogan atıyorlar.

✓ Kömür işçisine halk sahip çıkıyor. İşçilere gıda yardımı yapılıyor. Esnaf , dükkanlarına"hasılatın yarısı işçilere verilecektir" yazısı astı. Bir çok esnaf kepenk kapattı.

✓ Zonguldak'ta hayat durdu. İşçiler grev önlüklerini giyip ocakların önünde oturmaya başladı.

Rıfat Güler

ZONGULDAK GREVİNİN GÖSTERDİĞİ ...

Zonguldak maden işçileri, toplu sözleşme görüşmelerinin çıkmaza girmesiyle birlikte greve başladılar. Doğrudan Cumhurbaşkanı Özal'ın ve hükümetin bir taraf olarak maden işçilerinin karşısına dikilmesiyle de grev politik bir sorun haline geldi. Özal'ın, bugüne kadar ki Cumhurbaşkanlarının alışılmış "tarafsızlık"larını sergilemek yerine maden işçileri karşısına alması şaşırtıcı bir davranış değildir.

Cumhurbaşkanı Turgut Özal grevin elbette karşısında yeralacak. 1982 Anayası'ndaki, sendikal hakları kısıtlayan maddeler, ve bunlara dayanılarak çıkartılan çalışma yaşamıyle ilgili yasalar Özal zihniyetinin bir ürünüdür. Hal böyleyken Özal'dan tersi sözleri duymak şaşırtıcı olmalı. Ben Özal'dan çok, solun alışılmış tutumu üzerine bir kaç noktayı vurgulamak istiyorum.

Bir çok sol derginin son yıllarda ısrarla üzerinde durduğu konuların başında GENEL GREV gelmektedir. Geriye dönüp baktığımızda, katılımcı sosyal haraketlerin yoğunluk kazanmasıyla birlikte genel grev konusunun sol çevrelerde adeta bir saplantı haline geldiğini görüyoruz. Örneğin, 1989 yılı İlkbahar aylarında yüzbinlerce kamu işçisinin, toplu sözleşme görüşmelerindeki tıkanıklığı aşabilmek amacıyla gerçekleştirdiği dizi eylemler, bizi oldukça heyecanlandırmıştı. Sıcak bir yaza girmeye hazırlanıyorduk ve İşçiler eylemlerle iktidarı sarsacak , Türkiye'nin içinde bulunduğu ağır krizden , ancak bir genel grevle çıkılabilecekti. Zira krizi kuvvetten başka bir şey çözemezdi. Solun genel grev konusundaki bu saplantısı, bu yılın yaz aylarında yaşanan memur eylemleriyle bir kez daha kendini gösterdi. Bir yıl önceki kamu işçilerinin eylemlerine yaklaşımın, memur eylemleri sırasında tekrarlandığına bir kez daha tanık olduk. Sonuçları itibariyle bu yaklaşım,eylemleri ilerletici olmadı, tam tersine daralttı, küçülttü.

Bu bakış açısının temelinde, yığınların eylemlerine "devrimci durumun adım adım mevzi eylemlerle olgunlaştırılması, ve böylelikle devrimin politik ordusunun hazırlanması" anlayışı yatmaktadır. Bu anlayış, kitleleri, krizi aşmada kullanılacak kaba bir fizik güç, gelişmenin, ilerlemenin öznesi değil, nesnesi olarak görmektedir. Grevleri, günümüzde bile hala işçi sınıfını devrime hazırlayan birer savaş okulu olarak gören bu anlayışla, sosyal hareketlerdeki yeni, değiştirici , demokratik ve katılımcı özü yakalamak olanaklı değildir. Kabul edilmelidir ki, artık kitleler gelişmenin nesnesi değil, öznesi olmak, ülkenin sosyal, ekonomik ve politik yaşamında daha etkin bir rol oynamak istiyorlar. Sınıf, kitleler ve güç kavramları üzerinde değişen koşulları gözönünde tutarak yeniden düşünmekte yarar var.

Geçtiğimiz yıl kamu işçileri, tam da toplu sözleşme görüşmeleri öncesinde harekete geçerken, eylemlerini hem hükümete, hem de sendikal bürokrasiye karşı çevirmişlerdi. Kamu işçilerinin mesaji açıktı: Kendilerine rağmen , kendilerinin katılımı olmadan alınacak kararları kabul etmemekte, tepeden, buyurgan tavırlarla çalışma yaşamını düzenleme zihniyetini değiştirmekte kararlı olacaklardı. İşçiler bu kararlılıklarını, devlet güçleri karşısında da gösterdiler.

Katılım isteği, memurların eylemlerinin de niteliksel ifadesidir. Bugüne kadar yalnızca siyasi iktidarın tercihlerine bırakılmış memurların kaderi, memurların sendikal hak istemleriyle değişmeye başladı. Memurlar da sendikal hak istemleriyle, artık kendileriyle ilgili verilecek kararların oluşumuna katılmak, sorumluluğunu taşımak istiyorlardı. Bence son yıllardaki eylemlerde görülmesi gereken, değişimi sağlayacak öz buydu.

Bugün Zonguldak'ta önemli bir gerçek yaşanmaktadır. Madenlerin ve madencilerin kaderine tek başına sahip olduğunu sanan bir cumhurbaşkanına, bir iktidara karşı, bir onur savaşı yürütülmektedir. Bu savaş aynı zamanda, herşeye kendisinin karar verebileceğini sanan, bu ülkenin emekçilerini karar mekanizmalarının dışında gören, ilkel bir zihniyete, "ben devletim aç bırakırım" zihniyetine karşı onur savaşıdır.

Madencilerin, onların sendikalarının, madenlerin kapatılmasının akla, mantığa, bilime aykırı olduğunu ve gerçekçi bir çözüm yolunun bulunduğunu belirten üniversite öğretim üyesi, bilim adamlarının katılımı olmadan ocaklar hakkında karar vermeye kalkışmak akıldışılıktır, çağdışılıktır.

Bugün maden işçileri herşeyden önce kendi geleceklerini kendilerinin belirleyebilmesi için grevdedir. Eğer onların kararlara tam bir katılımı gerçekleşmiş olsaydı, taleplerini greve gerek kalmadan da gerçekleştireceklerdi.

Türkiye solu gerek kamu işçilerinin ve kamuda çalışan memurların eylemlerine, gerekse de Zonguldak maden işçilerinin bugün yaşanan grevine, görmek istediği "gerçek"le, yani gerçeğin yalnızca belli bir yanıyla değil, olduğu gibi bakmaya başlamak zorundadır. Bugünün koşullarında sorunlara, yalnızca bir siyasi slogan olarak ortaya atıldığı belli bir genel grev istemiyleçözüm bulunamayacağı artık görülmelidir. Sloganların ötesinde gerçekçi, emekçilerden yana, alternatif çözümler üretmediğimiz ölçüde, sol güçler olarak geçmişi, hem de bütün bıkkınlığıyla tekrarlamaktan başka bir şey yapmamış olacağız.

SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ KURULUYOR

CESUR, IŞIKLI VE NEŞELİ BİR YÜRÜYÜŞ

24-25 Kasım günlerinde Ankara'da toplanan Kuruluş Kurultayı partinin adını koydu:Sosyalist Birlik Partisi...

Türkiye'nin değişik illerindeki ve F.Almanya ile Fransa'daki yerel girişimleri temsilen gelen 600 delege Ankara Şato Yazar'ın daracık salonuna sığmaya çalıştılar. Salon girişindeillere göre kurulan masalarda delege kartları dağıtılırken, ilk kurultayda yaşanan izdiham tekrarlanmadı. Nedim Tarhan'ın başkanlığında oluşan divanda Yüksel Selek, Akın Birdal, İçel milletvekili Ekin Dikmen, ve Çanakkale girişiminden Avukat Birsen Özkan görev aldı.

Kurultayı SHP milletvekilleri Orhan Veli Yıldırım, Tayfur Ün, İHD Genel Başkanı Nevzat Helvacı, eski Tabii Senatör Suphi Karaman, NÜSHED Genel Sekreteri Doç. Dr. Özen Aşut, Pen Kulübü 2.Başkanı Şükran Kurdakul, Petrol-İş Sendikası Genel Başkanı Münir Ceylan,Dr.Haldun Özen, Metin Çulhaoğlu, Feyzullah Ertuğrul, İsmet Solak, Prof. Yakup Kepenek ile birlikte çok sayıda konuk izledi. Kurultaya delege olarak katılmalarına rağmen divan tarafından isimleri anons edilen TBKP Gn.Bşk. Nihat Sargın, Gn.Sek. Haydar Kutlu, Prof.Sadun Aren, Yazar Aziz Nesin, Halit Çelenk, eski senatörlerimizden Fatma Hikmet İşmen, Sıdıka Su, Mina Urgan, Ahmet Kaçmaz katılanların coşkulu alkışıyla karşılandı.

Kurultay'da ilk sözü, Yürütme Kurulu Çalışma Raporu'nu okumak üzere Ankara Milletvekili Kamil Ateşoğulları aldı. Çalışma Raporu'nun tam metnini dergimizin sayfalarında bulabilirsiniz.

Kurultay'da daha sonra bildiri, seçim ve isim komisyonlarında görev alacakların isimleri belirlendi. Program ve tüzük komisyonlarında çalışmalara devam etmek isteyen eski üyelere, yerel girişimlerden yedişer isim daha eklendi.

PROGRAM VE TÜZÜK KOMİSYONLARI SÖZCÜLERİNİN KONUŞMALARI

Program Komisyonu'nun Kurultay'da tartışılmak üzere hazırladığı taslağı tanıtmak üzere söz alan komisyon sözcüsü Yusuf Işık, Ağustos ayı başında çalışmalara başladıklarını, 20'den fazla top-

Kurultay Başkanlık Divanı: (Soldan Sağa) *Yüksel Selek, Akın Birdal, Nedim Tarhan, Ekin Dikmen, Birsen Özkan*

lantı yapıldığını, bütün öneri ve görüşlerden yararlanmaya çalıştıklarını, bu amaçla hazırlanan soru formuna aldıkları yanıtlar içinde 60 kadarının ayrıntılı olduğunu belirtti. Dünyada büyük bir kriz yaşandığını ve bu krizin en başta sosyalizmi etkilediğini vurgulayan Yusuf Işık, yeni bir sosyalizm tasarımı ortaya koymak için olgulardan yola çıktıklarını, gerçeği önyargısız ortaya koymaya çalıştıklarını sözlerine ekledi.

Yusuf Işık sözlerine devamla, Program taslağında, bu partinin nasıl bir parti olacağı, neden sosyal demokrasiden ve geleneksel komünist partilerinden farklı olduğu üzerinde durulduğunu, çoğulculuğun bu partinin ve sosyalizmin ana ilkelerinden biri olacağını vurguladı.

Tüzük Komisyonu adına sözalan Süleyman Bulut, çalışmaya, tüm farklılıkları yansıtacak, tartışmaya olanak sağlayacak bir yöntem üzerinde anlaşarak başladıklarını ve farklı görüşler arasında mutabakatlar aradıklarını belirtti. Süleyman Bulut, Program Komisyonu'nun giriş ve gerekçe bölümleri üzerindeki tartışmaları geç bitirdiğini, Tüzük komisyonu olarak bu bölümlere dayanarak yapmaya çalıştıkları uyumlaştırmanın, Program komisyonunca kabul görmediğini, aradaki tartışmanın uzamasının Tüzük tasarısını geciktirdiğini vurguladı.

HALİL BERKTAY : "BU PROGRAMLA TÜRKİYE'NİN FİKRİ GÜNDEMİNİ BELİRLEMEYE YENİDEN ADAYLIĞIMIZI KOYUYORUZ"

Komisyon sözcülerinin açıklamalarının ardından program ve tüzük üzerindeki tartışmalara geçildi. İlk sözalan konuşmacı Halil Berktay oldu. Konuşmasına 1,5 yıl önce yapılan bir başka sosyalist parti kongresinde yaptığı konuşmayı hatırlatarak başlayan Halil Berktay, şöyle dedi: **"O zaman sözkonusu partinin kurultayında sözaldığımda şunu söylemiştim: '*Ben burada bugün ezilmek, horlanmak, tekmelenmek istenen bir muhalefet grubunun mensubu olarak konuşuyorum. Son defa bu sıfatla konuşuyorum, bir daha konuştuğumda Türkiye'nin büyük, birleşik sosyalist partisinin mensubu olarak konuşacağım*' demiştim. Karşınıza bu sözümü tutmuş olarak çıkmış bulunuyorum."**

Halil Berktay konuşmasını şöyle sürdürdü: **"Ben buraya, bir marksist olarak, bir sosyalist olarak kendi geçmişimle , bir komünist aile içinde doğduğum zamandan başlayıp, stalinist teori ve uygulamalar çerçevesinde ve stalinizmin maoist vöaryantı çerçevesinde geçirdiğim yılları da kapsayan bütün bir geçmişimle hem boğuşarak, hem sevişerek buraya geldim. Buradaki bütün arkadaşlarımın da kendi açılarından, kendi başladıkları yerden, kendi özel geçmişleriyle hem boğuşarak, hem sevişerek buraya geldiklerini düşünüyorum. Elimizde bunun somut örnekleri vardır. Buraya gelmek için yapılan fedakarlıkların, bu Türkiye sosyalistlerinin birleşik, büyük yeni partisini yaratmak için yapılmış fedakarlıkların somut örnekleri vardır. TSİP'li arkadaşların kendi partilerini feshetmeleri kararları vardır. Çok yakın geçmişte TBKP'li arkadaşların birlik partisine bütün varlıklarıyla katıldıklarını ve Türkiye'nin birleşik, sosyalist partisi olarak kayıtsız şartsız bu partiyi gördüklerini açıklamaları kararı vardır. SHP'den ayrılmış milletvekilleri arkadaşların, son tahlilde, gene geride bıraktığımız çağın eskimiş devletçi güçlerinden olan sosyal demokrasiyle boğuşa boğuşa, SHP içinde muhalefet yapa yapa buraya gelmişliği vardır. Bağımsız aydınların sosyalizm adına bunca hayal kırıklığını ve acıyı yaşadıktan sonra bir kere daha çoğulcu, taze yeni bir parti projesini deneme özlemi vardır.**

Ancak kendi özel geçmişlerimizle, sadece ve sadece kendi özel geçmişlerimizle boğuşmak, sevişmek, hesaplaşmak ve muhasebe yapmak yetmiyor. Aynı zamanda bir bütün olarak hepimizin paylaştığı sosyalist , marksist geçmişiyle bir muhasebesini yapmak ve ortaya koymak gerekiyor. Önünüzdeki program bu kararlılığın , bu ihtiyacın somut ifadesidir. Böyle bir program olmadan, geçmişin marksist, sosyalist tecrübesinin böyle bir muhasebesini yapan bir program olmadan sizin önünüze gelemezdik, gelemeyiz. Halkın önüne çıkamazdık, çıkamayız.

Günümüzde dünyadaki muazzam değişiklik, programda yeralan ifadesiyle öncelikle bugüne kadar varolan sosyalizm alanındaki muazzam değişiklikle kendi kendini belli etmiş bulunuyor. Bu bizim önümüzde objektif bir gerçeklik olarak durmaktadır."

Konuşmasında sosyalizmdeki değişiklikler üzerinde duran Halil Berktay, 1960'dan bu yana sosyalistlerin geçirdiği evrime dikkat çekti. 1960'larda Türkiye sosya-

listlerinin henüz taze ve yeni bir güç olarak kuvvet topladığını, ardından herkesin sorumluluk taşıdığı çeşitli programlar, teoriler, uygulamalar ve pratikler nedeniyle güç kaybına uğranıldığını, özellikle marksist solun küçüldüğünü ve başarısızlığa uğradığını vurguladı.

Halil Berktay şöyle konuştu: **"Solun Türkiye'nin gündemini belirleme kapasitesine sadece ve sadece bir emekçi hareketinin, bir yığın hareketinin varlığına özellikle bağlamak yanlıştır. 1960'ların başında çok sayıda aydın YÖN Bildirgesi'ni imzalaodığı zaman Türkiye'de bir emekçi hareketi, bir kitle hareketi maddi bir güç olarak henüz mevcut değildi.** Ama o **YÖN Bildirgesi'ni imzalayan kişiler, Türkiye'nin aydınlarının çok büyük bir çoğunluğunu kapsıyordu. Aydınlar esas olarak solun aydınlarıydı, ilericiliğin aydınlarıydı, sosyalizmin aydınlarıydı."** Bu özelliğin o dönemde Türkiye'nin gündemini belirlediğini belirten Berktay, bugün Türkiye toplumunun karşısında geldiğimiz nokta itibariyle bu aydın potansiyelinden yoksun kalındığını, partinin bu programla yeniden Türkiye'nin fikri-gündemini belirlemeye aday olduğunu vurguladı. Berktay, **"Henüz çok büyük bir emekçi yığın hareketi yaratamasak bile bunu yaratamadığımız koşullarda dahi, fikri insiyatifi tekrar ele geçirmeye , marksist yöntemi kullanarak , marksizmi, sosyalizmi yeniden tanımlayarak bunu yapabileceğimizi göstererek, Türkiye'nin gündemini yeniden belirlemeye adaylığımızı koyuyoruz."** dedi.

HAYDAR KUTLU: - "BİR GELECEK İÇİN GEÇMİŞİ KAPATMAK İSTİYORUZ"

Halil Berktay'dan sonra sözalan konuşmacılardan TBKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu, "Bir geleçek için geçmişi kapatmak istiyoruz" dedi. "Her birimiz bir şeyleri bırakarak geliyoruz" diyerek sözlerini sürdüren Kutlu, programın her şey olmadığını, programı tamamlayanın eylem olduğunu, bu partinin bir düşünce ve eylem partisi , durumu değiştiren gelişmeye müdahale eden bir parti olması gerektiğini , varlığı kendinden menkul partiler döneminin bittiğini vurguladı.

İnsan hakları, kürt sorunu, din sorunu, milli aile gibi sorunların hepsinin rejim sorunuyla bağlı olduğunu, cumhuriyetin yeni, sivil bir mutabakat temelinde yenilenmesi ihtiyacını ifade etti. Asıl sorunun merkez partileri olmaktan kurtulmak olduğunu belirten Kutlu, Türkiye'de varolan partilerin merkez partileri olduğunun altını çizdi. Kutlu, 12 Eylül'ün tasfiye edilemediğini belirttikten sonra **"yeni parti bu tasfiyeye talip olmalı"** dedi. Haydar kutlu konuşmasını **"Şimdi artık elbirliğiyle çağdaş, yeni emeğin ve düşüncenin özgürlüğü partisini amasız, fakatsız kurmak zorundayız. "** sözleriyle tamamladı.

AHMET KAÇMAZ : "PROGRAM TASLAĞI TARTIŞILAMADI"

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi eski Başkanı Ahmet Kaçmaz ise sözlerine konuşmacıların alkışlanması alışkanlığının terkedilmesi gerektiğini belirterek başladı. Programın yeterince tartışılamadığını, kendisinin eline bile kurultay sabahı geçtiğini ifade ederek, kurultayın bu programı kabul etmemesini istedi. Kaçmaz, Program taslağının uzun olduğunu ve kim ne derse desin tepede, bir kurul tarafından hazırlanmış olduğunu bu nedenle kuruluş başvurusunun bu programla yapılmamasını , başvuru için kısa bir metnin yeniden yazılmasının yararlı olacağını sözlerine ekledi.

HÜSEYİN ERGÜN : "

Program taslağı üzerindeki tartışmalarda sözalan bir diğer konuşmacı da Mülkiyeliler Birliği İstanbul Şube Başkanı Hüseyin Ergün oldu. Bu programı içine sindiremediğini belirterek söze başlayan Hüseyin Ergün,programda Türkiye'nin sosyal ekonomik yapısına ilişkin bir bölümün bulunmayışının ciddi bir eksiklik olduğunu vurguladı.

Hüseyin Ergün şöyle dedi: "15 aydır bu aşamaya ulaşmaya çalışıyorduk. Ancak bu âşamaya da yarım ulaştığımız anlaşıldı. Elimizde bir Program, bir de Tüzük taslağı var. İfade edildiğine göre program taslağı eksik. Tüzük taslağı için böyle bir şey söylenmedi. Ben sayın Kutlu'nun deyimiyle konuşmak istiyorum: Ben bu programı içime sindiremiyorum. Ayrıca ben programı bu topluluğa da yaraştıramıyorum." Bir parti programının iki veya üç temel ögeden oluştuğunu belirten Hüseyin Ergün konuşmasında ayrıca şunları belirtti:"Bunlardan bi-

Aysun Omay

Halit Çelenk

Sadun Aren

Enver Sezgin

Ahmet Muhtar Kırşan

Aydın Köymen

risi refah meselesidir. Bu parti, bu toplumu, bu ülkeyi nasıl kalkındıracak? Arkadaşlarımız dediler ki, "Biz ekonomi meselesini halledemedik, sonraya bıraktık." 15 Ay sonra bu söylendi, bunu büyük b.ir talihsizlik olarak, 15 aylık çalışmalara yaraşmayan bir durum olarak ifade ediyorum. Biz demokratik bir kültür derneği kurmak istemiyoruz. Biz toplumun bütün sorunlarına çözüm getirecek bir parti kurmak istiyoruz."

AZİZ NESİN: "BU PARTİNİN HEDEFİ KESİNKES İKTİDAR OLMALIDIR"

Kurultayın ikinci günü sözalan Aziz Nesin ise eleştirilerine Programın giriş bölümünden başladı. Giriş bölümünün oldukça uzun ve daha çok makaleyi andırdığını belirten Nesin, cümlelerin uzun ve anlaşılmaz olduğunu, dilinin değişmesi gerektiğini belirtti. Program sözcüğü yerine izlencenin tercih edilmesi gerektiğini söyleyen Nesin, yapılacak değişikliklerin kuruluşu geciktirmemesini istedi. Aziz Nesin, partinin iktidar ve sosyalizm hedefinin programda net biçimde ifade edilmesi gerektiğine işaret ettiği konuşmasını, program taslağını madde madde okuyarak ve eleştirilerini belirterek sürdürdü.

Aziz Nesin, marksizmin mirasından sözedilemeyeceğini, zira ölen bir şeyin mirasının sözkonusu olabileceğini, oysa marksizmin ölmediğini vurguladı. Aziz Nesin ayrıca, Türkiye'de ne kadar ilerici gelişme ve değişim varsa bunun sol güçlerin mücadelesi sonucu kazanıldığının altını çizdi.

YENİ PARTİYE YENİ İSİM SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ

Program ve tüzük üzerine tartışmaların tamamlanması ardından partinin yeni isminin belirlenmesine geçildi. Komisyonun tasnifleri sonucu 152 isim önerisinden ikinci turda en çok oyu alan 7 öneri kurultay delegelerinin oyuna sunuldu. Bu isimlerden de en fazla oyu alan, Sosyalist Birlik Partisi ve Çağdaş Demokrasi Partisi bu kez delegelerin açık oyuna sunuldu. Yeni partinin ismi oy çokluğuyla ve delegelerin alkışlarıyla **SOSYALİST BİRLİK PARTİSİ** olarak belirlendi.

PROGRAM ÜZERİNE KARAR

Daha sonra 205 imzalı program için önerge verildi. Önerge sahipleri, programın bir mutabakat proğramı olduğunu yerel insiyatiflerde yeterince tartışmadığını ve bu mutabakatı tam yansıtmadığı, herkesin görüşlerinin tam karşılığının bulunmadığı bu nedenle proğramın kabul edilmeyerek, İçişleri Bakanlığı'na verilecek bir proğram olarak benimsenmesini önerdiler. Önerge lihende ve aleyhinde konuşmalar yapıldı. lehte konuşma yapanlar, Programın çok ayrıntıya girdiği ve makale gibi olduğu, Türkiye'ye ilişkin, ekonomik, sosyal politikaların yetersiz olduğunu bu nedenle bu programın bu biçimiyle kabul edilemeyeceği o nedenle de içişleri bakanlığına verilecek bir program olması gerektiğini belirttiler. Başvuru yapıldıktan altı ay sonra, program için bir kurultay yapılmasını, ve altı ay boyunca da yerel insiyatiflerde program tartışmasının devam etmesi gerektiği görüşünü savundular. Aleyte konuşma yapanlar, önerge çerçevesinde hareket edildiğinde bu partinin kurulmaması anlamına geleceğini, programını kendisi benimsemeyen partinin kurulmuş olamayacağını belirttiler. Programın mutabakatlar programı olduğunu belirten konuşmacılar, programda bir çok eksikliğin olduğunu, ve makeleye varan yaklaşımların bulunduğunu, çünkü mutabakat temelinde olan programın başka türlü olamayacağını çünkü mutabakata varılması için bir çok noktanın detaylandırılması gerektiğini belirttiler. Parti çoğulcu olacaksa bu mutabakatlarla yürümekle olacaktır. Şu anda mutabakatların sağlandığı belge programdır ve partinin mutabakat sağlanan noktalarını göstermektedir. Süreç içinde mutabakatların daha netleşmesiyle bir çok noktanın daha özlü ifade edilebileceği belirtildikten sonra. Ama bu partiyi kurmayalım, anlamına gelecek, bu programa sahip çıkmamak veya altı ay tartışarak yeni bir proğram hazırlama düşüncesinin, partiyi içe döndürme tehlikesi taşıdığı belirtildi.

Yapılan oylama sonucunda program ve tüzük benimsendi. 134 kişilik kurulucular kurulunun kabul edilmesi için yapılan oylama oy birliği ile kabul edildi.

Hazırlık Kurulu Çalışma Raporu "ÇAĞDAŞ BİR TÜRKİYE ÖZLEMİ"

Sosyalist Birlik Partisi, Hazırlık Kurulu raporunu okuyan Kamil Ateşoğulları, Girişim Yürütme Kurulunun Bölge toplantıları, düzenlenen, etkinlikler, geziler ve basın toplantıları, yapılan paneller ve TBMM çalışmalarının dökümünü verdi. Ateşoğullarının okuduğu çalışma raporu şöyle

Partimiz, dünyada büyük değişikliklerin yaşandığı bir dönemeçte kuruluyor. Geçmişin politika anlayışları, siyasal sistemleri, güçleri ve partileri, bu yüzden kriz içindedir. Yaşanan bunalım, bütün ülkeleri derinden etkilemektedir.

Kapitalizm, insanın yabancılaşmasını artırdığı; insanı iktidarın, gizliliği ve görünmezliğiyle yüzyüze bırakarak politik yaşama ve karar alma süreçlerine aktif katılımını engellediği için insanlığın arzuladığı özgür, demokratik ve doyurucu bir yaşam tarzını gerçekleştirmekten uzaktır. Ayrıca kapitalist gelişme, insanlığın önüne çıkan ozon tabakasının delinmesi, sera etkisi, asit yağmurları ve nükleer atıkların oluşturduğu tehdit gibi, ancak kollektif projelerle çözülebilecek sorunları büsbütün çözümsüz kılıyor. Bu sorunların özel mülkiyetin dokunulmazlığı, piyasanın egemenliği çerçevesinde; hatta birçok durumda, ulus-devlet ölçeğinde aşılması olanaksızdır.

Bugüne kadar bilinen ve yaşanmış sosyalizm modelleri ise; siyasette, düşünce hayatında ve ekonomide demokrasiyi üretemediği, devrimci iktidar anlayışından çoğulcu, demokratik konsensusa dayalı yeni bir meşruiyet temeli yaratma anlayışına geçemediği için sağladıkları sosyal kazanımlara rağmen zaman içinde insana yabancılaştılar ve toplumsal gelişmenin yolunu tıkayan birer engel haline geldiler. Bu nedenle yeni ve demokratik bir sosyalizm arayışı, bir zorunluk olarak ortaya çıkmıştır.

Günümüzde insanlığın bilincinde ve politikada, barış, insan hakları, özgürlük ve doğa değerleri yeni bir önem kazanıyor. Bu değerler temelinde yeni ve demokratik bir uluslararası ekonomi ve hukuk düzeni, insanlığın giderek güçlenen bir özlemi olarak ortaya çıkıyor. Çağımızın mantığı, toplumsal yaşamın her alanında özgürleşmeyi, çoğulculuğu ve katılımcılığı gündeme getiriyor.

Yurdumuz Türkiye, dönüşümler içindeki bu dünyada, geçmişin azgelişmişlik mirasının yanısıra, uluslararası işbölümü çerçevesinde daha da aşağılara itilme tehlikesiyle de yüzyüze bulunuyor. Türkiye'de ekonomik ve politik yapının işleyişiyle bağlantılı olarak gelen askeri müdahalelerin çalışan insanlara, haklarına ve yaşam düzeylerine yönelttiği vahşi saldırı ve pekiştirdiği otoriter kurumlaşma, "iç barış" adına kutuplaşmayı arttırmakta, "İstikrar" adına istikrarsızlığı körüklemekte, "Büyüme" ve "Çağ atlama" adına ekonomiyi küçültmekte ve gerilik uçurumunu derinleştirmekte, kalkınma ve gelişmenin insan kaynaklarını yoketmektedir.

Dünyanın önünde bir yandan barış ve demilitarizasyon ufku açılırken, öte yandan savaş mekanizmaları ve emperyalist hegemonyacılık eğilimleri sürüyor; yeni teknolojilerin insanlık yararına kullanılması olanaklıyken ve bu kullanımın demokratik denetimi insanlığın gündemindeyken, aynı teknolojiler insanı ve çevreyi yıkıma uğratan kalkınma modellerinin, ya da ekonomik büyüme stratejilerinin emrine verilebiliyor. Yeninin her alanda eskiyle içiçe ve birarada bulunduğu bu kritik dönemeçte, insanlık büyük tercihlerle yüzyüzedir. Yeni bir dünya, geçmişin birikimini geleceğe taşıyacak, yeni mücadelerle kazanılacaktır. Tehlike ve olanakların birarada bulunduğu bugünkü koşullarda, uzun vadede çözüm getirebilecek perspektif, dünya ülkelerinin biraraya geldiği, özgürlüğün, insanın yaratıcı düşünce ve faaliyetinin alabildiğine gelişebildiği doğayla uyumun sağlandığı yeni bir sosyalist toplum projesidir.

Partimiz, bu büyük tercihlerde demokrasi ve sosyalizm yönünde rol oynayabilmek, toplumumuzun bütün ilerici, demokratik güçlerin elbirliğiyle bir çözüm oluşturmasına katkıda bulunabilmek ve yeni koşullara uygun bir mücadele yürütebilmek için, birliğin ve geçmiştekinden farklı yeni bir politikanın zorunlu olduğu anlayışından yola çıkarak politik yaşamda yer almaktadır.

Partimiz, yeni bir parti olacaktır. Geride kalan aşamanın eskimiş, bunalım içindeki güçlerden olan ve insanlığa yeni bir umut vermeyen sosyal demokrasiden, kapitalizmin yerine sosyalizmi kurmayı amaçlaması, bugünkü düzeni aşan perspektifleri, buna bağlı mücadeleciliği, ilkeliliği ve tutarlılığı ile ayrılmaktadır. Partimiz, aynı zamanda geleneksel komünist partilerden de çoğulculuğu, demokrasiye verdiği önem ve emeğin kurtuluşu mücadelesi ile bütün diğer toplumsal eşitsizlik ve tahakküm biçimlerine karşı mücadeleyi topluca, herhangi birini diğerine feda etmeksizin yürütmeyi amaçlaması ile ayrılmaktadır.

Partimiz eşitlik, özgürlük, sosyal adalet ve barış gibi evrensel değerlerin yaratılmasına, demokrasinin giderek kitleselleşmesine katkıda bulunmuş tüm mücadelelerin ve Marksizmin mirasına sahip çıkacaktır. İşçi sınıfının, diğer emekçi kesimlerin ve emekten yana olan herkesin; emeğin hakları için verilen mücadelede başarıya ulaşmadan, çağdaş bir demokrasinin yerleşemeyeceğini kabul edenlerin; Marksist olan ve olmayan bütün demokratik çadaşlaşmacıların partisi olacaktır. Demokratik, hoşgörülü, çoğulcu, katılımcı, bilimsel ve kültürel bakımdan doyurucu bir partici yaşama sahip olmayı amaçlayacaktır. Partimiz, toplumu ve dünyayı değiştirecek geniş bir tarihsel blokun inşasında, işçi hareketinin

yanısıra, kadın hareketi, barış hareketi ve çevre hareketi gibi, bütün toplumsal değişim hareketleriyle ve yurttaş insiyatifleriyle eşit ve özgür işbirliği, dayanışma ve onlardan öğrenme ilişkileri içinde olacaktır.

Türkiye'nin çağı yakalayabilmesi, çok sesli düşünceyi ve yaratıcılığı boğan, bilimsel gelişmenin önünü tıkayan, Kürt halkının yaşam damarlarını kesen otoritarizm ile değil, katılımcı demokrasi ve yeni ahlak anlayışı ile olanaklıdır. Partimiz, diğer toplumsal değişim güçleriyle birlikte, bugünden hayatın her alanına müdahale ederek varolanı değiştirmeye, insanları her ölçek ve çerçevede kendi kaderleri üzerinde sürekli daha fazla söz ve yetki sahibi kılmaya, toplumun bütün gözeneklerine, bütün insan ilişkilerine nüfuz ederek ve gelecekteki sosyalist iktidarın da vazgeçilmez temelini oluşturacak demokratik siyasal kültürü oluşturmaya çalışacaktır.

Ülkemizin karşı karşıya bulunduğu çok boyutlu, derin sorunlar ve dünyada yaşanan hızlı, çok yönlü değişiklikler, Türkiye'de köklü bir politik yenilenmeyi, demoratik bir yeniden yapılanmayı zorunlu kılmaktadır. Toplumsal yaşamın her alanında yıkıcı etkilerde bulunan tıkanıklığı, toplumsal dinamizmin önünü açmak, ancak otoratizme, baskıcı rejime son vermekle ve köklü bir demokratikleşmeyle mümkün olacaktır. Bu nedenle partimiz, 12 Eylül rejiminin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılabilmesi; geçmiş politik bunalımların, acılı dönemlerin ve askeri müdahalelerin yolaçtığı tahribatın giderilmesi ve özgür düşünceyi engelleyen, yaratıcılığı frenleyen tabuların yıkılabilmesi için; Cumhuriyet tarihindeki bütün olağanüstü yargılamaların sonuçlarını ortadan kaldıracak, bütün politik tutukluları özgürlüğe kavuşturacak ayırımsız bir genel affı zorunlu görmektedir. Buna bağlı olarak Türkiye'de, kapatılmış bütün partiler üzerindeki yasağın kaldırılması, **Türkiye Birleşik Komünist Partisi**'nin üzerindeki kapatılma tehdidine son verilmesi ve Ceza Yasasındaki 141, 142 ve 163. maddelerin kaldırılması gerekiyor. Partimiz bunları gerçekleştirmek için kararlı bir mücadele yürütecektir.

Temel insan hak ve özgürlüklerinin ülkemizde eksiksiz yaşama geçmesi, düşünce, örgütlenme, bilgilenme, vicdan ve din özgürlüğü, kadınların eşit haklılığı sendikal haklar, çocuk hakları, toplantı ve gösteri özgürlüğü, devletin yurtaşlara işkence, baskı ve terör uygulamalarının sona ermesi için partimiz, aralıksız bir politik ve kültürel mücadele verecektir. Yurttaşların kendi sorunlarının çözümünde, daha çok iktidar ve insiyatif sahibi olması, partimizin sürekli amacı olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin uygar koşullara uygun yeniden yapılandırılması yeni, demokratik, evrensel ve hümanist bir anlayış gerektiriyor. Tek parti döneminden kalmış, soğuk savaşın gerginlikleriyle pekişmiş, dış dünyadan korkma ve toplumu korkutma üzerine kurulu otoritarizm sona ermelidir. Toplumu vesayet altında tutan, ona emir veren bir devlet değil, topluma hesap ve güven veren saydam bir devlet, yerellik ile evrensellik arasında köprü olabilecek ve bütün insanlığın ortak sorumluluğuna katılan bir devlet gerekiyor. Devlet kurumlarının, resmi ideolojinin tahakkümünden kurtulması, devletin belli bir ideolojinin, bu hangi ideoloji olursa olsun, üreticisi ve yaygınlaştırıcısı olmaktan çıkarılması, eğitim ve iletişim alanında çoğulcu bir anlayışın güvence altına alınması, devlet ile toplum arasındaki ilişkinin uygarlaşmasına büyük katkıda bulunacaktır. Buna bağlı olarak dinin devlet dışına çıkarılarak sivil topluma bırakılması sağlanmalıdır.

Partimiz, Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının büyük bir bölümünü Kürtlerin oluşturduğu olgusundan hareketle, demokrasi sorunu çözülmeden Kürt sorununa çözüm bulunamayacağı, Kürt sorunu çözülmeden de ülkemize demokrasinin gelmeyeceği inancındadır. Kürt sorunu, Türkiye'nin, Türklerin ve Kürtlerin, demokrasi ve özgürlükten yana olan herkesin sorunudur.

Kürt halkının varlığını reddeden yasaklar zinciri ortadan kalkmadıkça; Kürtlerin kendi kimlikleri ile tartışmalara katılması ve sorunun çözümüne taraf olabilmeleri sağlanmadıkça; Kürt dili ve kültürü üzerindeki yasaklara son verilmedikçe Kürt sorununun barışçı, demokratik ve adil bir çözüm yolunun bulunması, bunun koşullarının yaratılması olanaklı değildir. Partimiz, bu koşulların yaratılması için kararlı bir uğraş verecektir.

Partimiz acil olarak, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da savaş hali ve gerekçelerini,terörün son bulması, militarist, şöven ve baskıcı anlayışın, Kürtleri bir güvenlik rizikosu kabul eden görüşlerin terkedilmesi, yurttaşların can güvenliklerinin sağlanması, zorunlu göç ve sürgüne, kötü muamelelere hedef olmaktan kurtulması için mücadele edecektir.

Bütün bunların sonucu olarak partimiz, Kürtlerin varlığını ve kimliğinin resmen tanınmasını, kendi sözlerini söyleyebilmelerini sağlayacak ve Türkiye Cumhuri-

yetinin demokratikleşmesine temel olacak, çoğulcu, demokratik yeni bir toplum sözleşmesinin ifadesi olarak yeni bir Anayasa'nın hazırlanmasını zorunlu görmektedir.

Partimiz, günümüzde ki bütün toplumların, aynı zamanda cinsiyet temelinde ve kadınlar aleyhine bir işbölümüne ve yaşam tarzına göre örgütlendiği gerçeğinden hareket ediyor. Türkiye" Erkek Millet" olmakla övünen politik, toplumsal, dinsel ve kültürel yapısıyla kadınların ezilmişliğinin daha da yoğun yaşandığı bir ülkedir. Bu ulusal özelliğin etkisi dışında kalan hiçbir toplumsal yapı yoktur ve sol, ya da sosyalist yapılar da buna dahildir.

Bu sorun, hemen şimdi ve dolaysız olarak toplumsal yaşamın her alanında, erkek egemen yapıları ve anlayışları hedef alan bir mücadeleyi gerekli kılıyor. Partimiz, toplumsal yaşama katılanların özgürlüğü için, aile içi cinsel şiddet de dahil, şiddetin ve erkek egemen ideolojinin her türüne karşı mücadeleyi görev bilecektir. Tüm kadın grup, hareket ve örgütlerinin bağımsızlıklarına özen gösterecek, onlarla deney alışverişine değer veren, eşit haklı ilişkiler içinde olacaktır.

Partimiz, gençliğin ülkemizin kaderinde söz sahibi olmasını, toplumsal ve politik yaşama eşit haklı ve aktif olarak katılmasını savunmaktadır. Gençler, yaşadıkları her alanda karar alma süreçlerine kendi insiyatifleri ve istedikleri biçimlerde katılabilmelidir.

Partimiz, gençliğin ülkemizin kaderinde söz sahibi olmasını, toplumsal ve politik yaşama eşit haklı ve aktif olarak katılmasını savunmaktadır. Gençler, yaşadıkları her alanda karar alma süreçlerine kendi insiyatifleri ve istedikleri biçimlerde katılabilmelidir.

Partimiz, gençliği şekillendirilmesi gereken bir malzeme olarak gören, her türlü anlayış ve ideolojik tutuma karşıdır. Partimiz, devletin gençlik karşısındaki temel görevinin, ona, yaşamın her alanında en geniş olanakları sunmak ve seçenek çokluğu yaratmak anlayışıyla hareket edecektir. Gençlerin, özgürce tutumlarını engelleyen her düzeydeki sosyal baskının karşısında olacak ve farklı cinsler arasınaki ilişkilerde gençlerin, kendi değer ve ölçülerini özgürce geliştirmesini savunacaktır.

Partimiz, devletin toplu-iş sözleşmesi sürecine ve sendikal yaşama müdahalesini geriletmek için mücadele edecektir. Çalışma yaşamına ve sendikal yaşama ilişkin tüm yasalar ve uygulama ilkeleri; daha çağdaş bir ekonomik ve sosyal işleyişe de uygun olarak, emeğin haklarını geliştirilmesi yönünde yeniden düzenlenmelidir. Türkiye'nin imzalamış olduğu ILO sözleşmeleri ve sendikal haklarla ilgili öteki uluslararası sözleşmeler eksiksiz uygulanmalı ve bu sözleşmelere konulmuş bütün çekinceler kaldırılmalıdır.

Kamu çalışanlarının sendikal hakları tanınmalı ve genel grev yasallaşmalıdır. Bu nedenle partimiz, memurların ve öğretmenlerin sendikalaşma hareketini ve Türk-İş'in aldığı genel eylem kararlarını yaşama geçirme mücadelesini destekleyecektir.

Türkiye, dış politikasını insanlığın kalıcı bir barışa, genel bir silahsızlanmaya, her türlü tahakkümü dışlayan yeni ve demokratik bir uluslararası ekonomi, ekoloji ve bu hukuk düzenine duyduğu yaşamsal ihtiyacı dikkate alarak düzenlemelidir. Partimiz, muhalefette ve iktidarda her zaman Türkiye'nin, dünyada barışın, demokrasi ve insan haklarının, genel insanlık çıkarlarının, önkoşulsuz savunucusu olması için kararlı tutum alacaktır.

Geçtiğimiz günlerde toplanan AGİK zirvesinde imzalanan yeni uluslararası sözleşmeler, dünyada barışın güvence altına alınması ve genel bir silahsızlanma sürecinin başlatılması yolunda tarihsel önemde bir adım olmuştur. Soğuk savaş dönemi, artık son bulmuştur. Uluslararası planda yaşanan hızlı gelişmeler, askeri blokların varlık nedenlerini bütünüyle geçersiz ve işlevsiz bir duruma getirmiştir. Partimiz NATO'nun varlığına son verilmesi doğrultusanda atılacak adımları destekleyecektir. Körfez krizinin, askersel müdahalelere başvurmadan çözülmesini savunacak ve Ortadoğu'da AGİK benzeri bir sürecin başlatılması girişimlerini destekleyecektir.

Partimiz, her türlü baskı ve eşitsizliğe, toplumsal yaşamın bütün alanlarında tahakküm ve şiddete, sömürüye ve doğanın tahribine karşı aralıksız mücadelesiyle, devletin çağdaş yeniden yapılanması ve katılımcı demokrasi için her alanda getireceği projelerle ve öteki demorkasi güçleriyle kuracağı diyologlarla, üyelerini ve çevresini bağımsız düşünen, hakkını cesaretle arayan, halk insiyatiflerini destekleyen 'yurttaşlar , olarak işlevlendirerek, kendi iç yaşamını demokratizm ve katılımcılık temelinde örgütleyerek demokrasinin aktif bir gücü ve toplumu bugünden dönüştürücü bir odak olmayı amaçlayacaktır.

Hazırlık Kurulumuz, bu amacı ve çağdaş bir Türkiye özlemini paylaşan herkesi, partimizin kuruluşuna katılmaya çağırıyor.

Sosyalist Birlik Partisi Kuruluş Kurultayı Sonuç Bildirgesi

SINIFSIZ SÖMÜRÜSÜZ BİR EVRENE DOĞRU

Türkiye'nin çeşitli il ve ilçelerinde, yurtdışında oluşturulan ve beş yıldır çalışmalarını sürdüren girişimlerden gelen 600 delege ile toplanan Sosyalist Birlik Partisi Girişimi Kuruluş Kurultayı hazırlanan izlence ve tüzük taslaklarını görüşerek onayladı ve Sosyalist Birlik Partisi adıyla yeni partinin kurulmasını kararlaştırdı. Sosyalist Birlik Partisi en geç 15 Ocak 1991 tarihine değin kuruluş başvurusunu yapacak. Kurultay aşağıdaki sonuç bildirisi ile Türkiye kamuoyuna seslenmeyi oybirliği ile onayladı:

Yılmadık, emekle ve sabırla partimizi, Sosyalist **Birlik Partisi**'ni kurduk. Büyük değişimlerin yaşandığı bu tarihsel dönemde kurulan, demokrasi ve katılımcılık temelinde, emeğin kurtuluşu için mücadele yürüten toplumsal güçlere dayalı yeni bir sosyalist parti olarak varlığımızı Türkiye insanının özgürlük, çağcıllık ve insanca yaşam özleminin gerçekleştirilmesine adıyoruz.

Sona eren yüzyılımızda yaşanan köklü değişmeler, varolan sosyalizmi de, kapitalizmi de, çevre ülkeleri de etkiliyor. Geleneksel siyasal sistemler, siyasal güçler hatta insan ilişkileri ve doğa düzeni bu köklü değişimler karşısında derin bir bunalım içerisindedir. **Sosyalist Birlik Partisi** bu alacakaranlıktan, çağından sorumlu öteki toplumsal gelişim güçleri ile birlikte aydınlığa çıkacağımıza inanıyor.

Bir yandan **Paris Şartı**'yla (AGİK) barış, demokrasi ve silahsızlanmanın ufku açılırken, öte yandan Körfez Bunalımı sorunları, zor yoluyla çözme alışkanlıklarının ortadan kalkmadığını gösteriyor. Körfez Bunalımı, aynı zamanda yeni bir uluslararası hukuk düzenine duyulan gereksinimi de ortaya koyuyor. Bilim ve teknikteki olağanüstü gelişmeler bir yandan insanın insanca gelişiminin olanaklarını arttırırken, öte yandan insanı ve doğayı yıkıma uğratabilecek tehlikeleri de içinde barındırıyor.

Dünyamızda barış ve demokrasi özlemleri yükselirken,hala 12 Eylül'ün cenderesinden çıkamayan Türkiye'de düşünce yaşamı yasaklarla, siyasal yaşam terörle boğulmak isteniyor. Değişen dünya ile Türkiye arasındaki bu çelişme toplumun bütün ilerici güçlerini birlikte bir çözüm arama sorumluluğuyla karşı karşıya getirmiş bulunuyor. İçinde bulunduğumuz durum Türkiye'de köklü bir politik yenilenmeyi, demokratik yeniden yapılanmayı zorunlu kılıyor.

Bunun için;

✓ 12 Eylül'ün tüm kurum ve kurallarıyla tasfiye edilmesi, özgür düşünceyeket vuran, yaratıcılığın önünü tıkayan tabuların yıkılması, Ceza Yasasındaki 141,142 ve 163. maddelerin kaldırılması,

✓ Cumhuriyet tarihindeki bütün olağanüstü yargılamaların sonuçların ortadan kaldıracak, bütün politik tutukluları özgürlüğe kavuşturacak ayrımsız bir genel affın çıkarılması, kapatılmış bütün partiler üzerindeki yasağın kaldırılması, siyasal seçme ve örgütlenme özgürlüğü önündeki bütün engeller kaldırılarak, Anayasa Mahkemesinde yargılanan **Türkiye Birleşik Komünist Partisi**'nin yasallığının eksiksiz olarak tanınması,

✓ Kürt dili üzerindeki baskı ve yasakların kaldırılması, Kürtlerin varlığının ve kimliğinin resmen tanınması,

✓ Devletin toplu-iş sözleşmelerine ve sendikal yaşama müdahalesinin ortadan kaldırılması, genel grev hakkının tanınması,

✓ Toplumsal yaşamda kadınların özgürlüğü için, erkek egemen ideolojisinin ve cinsel şiddetin her türüne karşı köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesi,

✓ Gençlerin sevgide, cinsel yaşamda ve yaşamın her alanında, kendi değer ve ölçülerini özgürce geliştirebilmesi, söz ve karar hakkına sahip olabilmesi,

✓ Yurt dışındaki insanlarımızın politik, toplumsal, ekonomik, kültürel sorunlarının çözümü,

✓ Yurttaşların din ve vicdan özgürlüğünün kayıtsız şartsız tanınması,

✓ Bilim ve teknikteki hızlı gelişmelere ayak uyduran çağcıl temellere dayalı yeni ve demokratik bir uluslarası ekonomi, ekoloji ve hukuk düzenine duyduğu yaşamsal gereksinime uygun olarak dış politikanın,Türkiye'nin, dünyanın gelişimine eşit haklı ve yapıcı katılımını sağlamaya olanak veren biçimde yeniden yapılandırılması, uluslararası ilişkilerde karşılıklı bağımsızlık, eşit haklılık ve eleştiri özgürlüğü temelinde yeniden geliştirilerek,

Bu köklü dönüşümleri gerçekleştirmek için gerekli geniş bir tarihsel blokun oluşturulmasında, işçi hareketinin yanısıra kadın hareketi, barış hareketi, çevre hareketi gibi toplumsal değişim hareketleri ile, başta HEP olmak üzere diğer ilerici parti ve gruplarla, yurttaş girişimleriyle ve aydınlarla eşit ve özgür bir dayanışma ve işbirliği içinde olmayı, onlardan öğrenmeyi temel alan **Sosyalist Birlik Partisi**; dil, din, cinsiyet ayrımcılığı yapmadan, Türk-Kürt bütün yurttaşları sınıfsız sömürüsüz bir evrene doğru cesur, ışıklı ve neşeli bir yürüyüşe çağırıyor.

Erol Kızılelma

ÜÇ BOYUT VE ÜSLUP ÜZERİNE...

Beraber parti kurma konusunda, kararlılığını kanıtladı sosyalistler. Güzel, canlı bir Kurultay'ı, tadını unutmuş olduğumuz bir heyecanı yeniden yaşadık. Eksiklikler, yanlışlıklar yok muydu, vardı, ama Kurultay'a hakim irade, farklılıklara rağmen birlikte olma, birlikte parti kurma ve birbirimizden etkilenmeye açık olma iradesidir.Bundan sonra, süreç içinde yanlışlardan arınarak yaşamı etkilemek üzere birlikte yürüyeceğiz. Yaşamla bağların olduğu her yerde, insanın olduğu her yerde yanlışlar olacaktır. Bu yanlışları bazılarımız doğru kabul edebilir. Bazı doğru bildiklerimiz de, diğerleri için yanlış olabilir. Birlikte çalışırsak, birbirimizi dinlersek, birbirimizden etkilenmeye açık olursak, bu çelişkileri de aşabiliriz inancındayım.

Yaşadığımız süre içinde neler gördük? 60'lı, 70'li yıllarda bir güzel inanç uğruna nelere göğüs gerdik, nelere direndik? Ya şimdi? Hızla akan tarihe direniyoruz. Elbette bazı şeyleri kavramakta, bazı tabuları yıkmakta zorlanıyoruz. Ama tarihin tekerleğini durduramayız. Aslında, tarihin bizi şanslı olabileceğimiz bir noktaya götürdüğünü farkedebilsek, bir farkedebilsek. Hareketimizin üç boyutunun, aynı tarihsel dönemde veya dönemeçte çakışması çok önemli. Bunu bir değerlendirebilsek... Türkiye Solu'nun Tarihi, nasıl bölünebiliriz, farklılıklarımız üzerine nasıl politika inşa edebiliriz tarihi bir bakıma. İstediğiniz kadar, size göre, doğruyu söylediğinizi iddia edin veya iddia edelim, bu vebalden hiçbirimiz kurtulamayız. İlk defa, bu vebal ve yaşadıklarımızın bize ödettiği fatura, bizi birlik olma konusunda zorladı. Belki yetersiz ama yine de önemli oranda değişik sol görüşlü parti, grup, kişi biraraya geldik. Geleneksel bölünerek çoğalma politikamız nedeniyle tabi ki

SBP KURUCULAR KURULU

1. Dündar Durgun(ist.)
2. Emin Turan (ist.)
3. Erdal Genç (İst.)
4. Erdal Talu (İst.)
5. Enver Sezgin (İst.)
6. Erol Kızılelma (İst.)
7. Ferit Karayazgan (İst.)
8. Fazilet Çulha (İst.)
9. F. Hikmet İşmen (İst.)
10. Gülgün Tuna (Ank.)
11. Gönül Sabuncu (İst.)
12. Haşim Kaya (Aydın)
13. Hürriyet Saygı (Kocaeli)
14. Hacı Soya (Diyarbakır)
15. Haydar Şahin (Ank.)
16. Halil Dönmez (Ank.)
17. Hamza Demirer (Ank.)
18. Halil Rıfat Özbaşı (İzmir)
19. Hüsnü Okçuoğlu (İst.milletvekili)
20. Ekin Dikmen (İçel milletvekili)
21. Hızır Topal (Bolu)
22. Hıdır Halil Demir (Kütühya)
23. Haluk Tan İpekçi (İst.)
24. Hüsnü Pala (Edirne)
25. Haydar Yiğit (Ank.)
26. Hüseyin Hasançebi (İst.)
27. Hürriyet Karadeniz (İst.)
28. İsmail G. Çakar (İst.)
29. İbrahim Aksın (İst.)
30. İlhan Okçu (İst.)
31. İbrahim Azapçı (Ank.)
32. İsmail Güldal (Aydın)
33. İbrahim Taşpınar
34. İ. Hakkı Demir (Bolu)
35. İsmet Uzun (İst.)
36. İzzet Şener
37. Kenan Yıldırım (Nazilli)
38. Kasım Avcıoğlu (Adana)
39. Kasım Yeşilgül (Fransa)
40. Kemal Yenilmez (Ordu)
41. Leyla Engin (ank.)
42. Münir Derçin (Bursa)
43. Mehmet Karadağ (İst.)
44. Mevlüt İlgin (İst.)
45. Mina Urgan (Muğla)
46. Mehmet Şerifoğlu (Adana)
47. Mehmet Yılmaz (Zon.)
48. Metin Cengiz (İzmir)
49. Mustafa Seyrek (Mersin)
50. Mehmet Yalman
51. Mustafa Yaprak (G.Antep)
52. Muzaffer Erdoğdu (İst.)
53. Muhsin Çetin (Bilecik)
54. M. Şerif Bayram
55. M. Emin Guşa (Edirne)
56. Musa Öner (Sakarya)
57. Mahmut Özdemir (İst.)
58. Mehmet Sarı (İst.)
59. Nilgün Doğançay (ist.)
60. Nesrin Toker (Kocaeli)
61. Nedim Tarhan (Ank.)
62. Necmettin Akgün (Ank.)
63. Osman Sakalsız (İst.)
64. Osman Aslanbay (Kdz. Ereğli)
65. Osman Gül (Ordu)
66. Ömer Can (Ank.)
67. Peyami Arıırk (Ank.)
68. Recai Kuşçu
69. Süleyman Tiryaki (Trabzon)
70. Semih Gökdemir (Sakarya)
71. Sadriye Deniz (Ank.)
72. Selçuk Çalhan (İst.)
73. Sami Bayraktaroğlu (Mersin)
74. Sadun Aren (Ank.)
75. Sadiye Zafer Gönül (ank.)
76. Seyit Soydan (İst.)
77. Serpil Kirpikçi (İst.)
78. Saffet Uygur (İst.)
79. Sıtkı Coşkun (İst.)
80. Şaban Yıldız (İst.)
81. Şerif Felekoğlu (Ank.)
82. Savaş Al (İzmir)
83. Şefik Mas (İzmir)
84. Şeref Ayık (İst.)
85. Talat Ulusoy (İst.)
86. Turgut Gökdere (İst.)
87. Tektaş Ağaoğlu (İst.)
88. Uğur Söylemezoğlu (Ank.)
89. Umur Coşkun (İst.)
90. Ünal Eşiyok (Bursa)
91. Ümit Küçükyılmaz (Ank.)
92. Suat Aksan
93. Varlık Özmenek (Ank.)
94. Veli Gürcan (İst.)
95. Vedat Tellioğlu (İst.)
96. Yusuf Kıtıki (İst.)
97. Yekta Altınışık
98. Yusuf Uzun (İst.)
99. Yusuf Işık (Ank.)
100. Yusuf Ziya Doğan
101. Zülfü Dicleli (İst.)
102. Zakarya Mildanoğlu (İst.)
103. Zeki Löker (Antalya)
104. Ahmet Muhtar Kırşan (Ünye)
105. Akın Birdal (Ank.)
106. Alparslan Berktay (İzmir)
107. Abdullah Düzgün
108. Ahmet Melek (İst.)
109. Ali Balkan (Ank.)
110. Abdullah Yurdagül (İst.)
111. Ayhan Demir (İzmir)
112. Ahmet Güvelekli (Afyon)
113. Ahmet Yalçın (Antalya)
114. Adviye Kaçar (Sakarya)
115. Ayşe Çamalan (İst.)
116. Adil Ağar
117. Aziz Kaya (İst.)
118. Ali Faik Cihan (İst.)
119. Atilla Aytemur (İst.)
120. Bilal Yıldırım (Ank.)
121. Birsen Özkan (Çanakkale)
122. Birol Bora (İzmir)
123. Burhanettin Kıvık (İst.)
124. Çetin Erdolu (Bursa)
125. Cemil Aşkın (Balıkesir)
126. Kemal Anadol (İzmir Milletvekili)
127. Cahit Mete (İst.)
128. Celal Uysal (Ank.)
129. Çağatay Anadol (İst.)
130. Mustafa Peker (İzmir)
131. Hasan Hayri Alkan (İst.)
132. Yaşar Yiğit (İst.)
133. Hüseyin Ergün (İst.)
134. Necati Demirel (Muğla)
135. Kamil Ateşoğulları (Ank. Mv.)

zorlandık. İnanın, farklılıklarımıza rağmen birarada olabilmenin lezzetini tattık. Ve birlikte parti kurma kararı aldık. Dışımızda kalan tüm sol, demokrat, ilerici çevreyle birliği hedefleyen, buna açık olan bir parti kurma kararı aldık. Bu yeterli mi? Hayır. Sadece birliği amaç edinen bir parti, tarihin bize sunduğu fırsatı yakalamamıza yetmez. Birlik ihtiyacı ve birliği kurma arzusu hareketimizin boyutlarından biri.

Tüm dünya altüst oluyor. İletişimin yaygınlaşlaşması ve bilimsel-teknolojik gelişmelerin dünyamızı küçültmesi, tersine insanların büyüklüğünü farkettirdi. Toplumların gelişmişlik düzeyi artık özgür insanı yaratabilecek düzeye erişti. Dünyanın hiçbir yerinde insanlar artık sadece kendine sunulanla yetinmiyor. Her türlü karar alma ve uygulama süreçlerine katılmak istiyor. Toplumların açıklık ve yeniden yapılanma istekleri, dolayısıyla yeni parti anlayışını da getiriyor. İnsanların, toplumların dolaysız olarak karar alma süreçlerine katılabileceği, katılımcı, demokratik bir parti. Bütün dünya bu arayışın içinde. Klasik partiler birer birer yıkılıyor. Yeni parti anlayışının nasıl formüle edilebileceği daha meçhul, hep beraber, biraz da pratik içinde arayıp bulacağız. Klasik parti anlayışlarımızın da bugünden yarına hemen yenilenmesini beklememeliyiz. Bu bizde düş kırıklığı yaratabilir. üstelik,eski anlayışlara karşı çıkarken bir de bakmışız, biz daha köhne, eskimiş bir anlayışla karşımızdakileri engellemeye çalışıyoruz. Farklı düşünceler, farklı uygulamalar hemen hesaplaşma platformları yaratmamalı. Farklı düşüncelere karşı savaş durumuna geçmemeliyiz. Yeni partinin en farklı özelliklerinden biri de "üslup" olmalı. Birbirimize karşı hoşgörülü, hazımlı ve saygılı olmalı, etkilemeye çalışmalı, herşeyden önemlisi etkilenmeye açık olmalıyız. Zor ama ben bu üslubu yakalamaya çalışıyorum ve bundan haz duyuyorum. Katılımcılık, demokratiklik, yeni partide hayata, biraz da üslup sayesinde geçebilecek. Ve de birlik ancak yeni bir partide anlam ifade edebilecek. Bu da hareketin ikinci boyutu.

Birliğimiz ve "yeni" partimiz, ülkemiz siyasi platformunda etkili bir konuma sahip olabilecek mi?

12 Eylül döneminin getirdiği çok yönlü baskı sonucu, toplunda yarattığı yılgınlık, politik arenada da kendini göstermiş, halk politikadan ve partilerden uzaklaşmış, partiler "devletin malı deniz, yemeyen domuz" misali arpalıklarda yem kapma telaşına düşmüş, ülke bir hanedan yönetimine bırakılmıştır. Partiler, geniş halk yığınları yararına hiçbir proje geliştirememiş, halkın özlemlerine cevap verememişlerdir. İktidarıyla, muhalefetiyle, siyasi platformda büyük boşluk oluşmuştur. Partilerin hiçbiri oy oranını yüzde yirmilerin üzerine çıkaramamış, büyük bir oy oranı ise kararsız kalmıştır. ANAP'ın şahsında düzene muhalif olan, halkımızın yüzde sekseni aşkın kesimi oy verecek muhalefet partisi bulamamaktadır. Ana muhalefet partisi, kronik iç çekişmeler ve yerel yönetimler batağı yüzünden giderek kangrene dönen bir açmaza düşmüştür. İşte bu sırada, yeni politikaları, projeleri ve tarzı ile politika sahnesine çıkacak olan bir parti, kamuoyunda yükselen muhalefet potansiyelini peşinden sürükleyebilir, politikadan uzaklaşan halkı tekrar politikaya ısındırabilir, bir baskı odağı ve iktidar alternatifi olabilir. Bu da üçüncü boyut.

Tekrar edersek, uzun bir süre içimizde bir özlem olan birliğin sağlanması, dünyadaki alt-üst oluştan kaynaklanan "yeni parti" arayışlarının geliştirilmesi ve Türkiye siyasetine projeleri ve tarzıyla alternatif bir parti olarak çıkılması, hareketimizin üç boyutunun bütünleştirilmesi başarıya ulaşmamızın teminatı olacaktır. Bu tarihsel momenti toplumun gelişmesi ve çıkarları yönünde değerlendirebilirsek, geleceğin, 21. yüzyılın partisi olabiliriz.

Alternatif partiyi, yukarıda belirttiğimiz boyutlarıyla yakalayıp gerçekleştirecek olan insan. Bu işi, bilgisi, becerisi, zaafları, hataları, enerjisi ve inancıyla insan yüklenecek. İnsan, önceden kurulmuş, hatasız bir makina değildir. Hiç birimiz değiliz. Ama eksikliklerimizde, elimizde baltalarla saldırıya geçip, karşımızdakinin kolunu bacağını budayarak birlikte gitmek mümkün değildir. Saldırmak, yaralamak, savaşmak eleştiri değildir. Eleştiri yerine konamaz. Sanıyorum eskidi dediklerimizden biri de geneldeki bu alışkanlık. Bu tür politika yapmak istemiyorum artık. Çünkü, yaşadık, bu tür politika yapan yapıların, giderek halktan soyutlandığını, marjinalleştiğini gördük. Kendi gibi düşünmeyeni, vurdum, yaraladım diyen, kendininde içinde bulunduğu yapıyı yaralıyor. Öyleyse yeni partiyi üslupta da yaratalım.

Kurultayımız, bazı eksiklerine ve bazı arkadaşlarımızın eksiklerine rağmen, katılımı, coşkusu ve sonuçlarıyla bize bu ümidi verdi.

Saldırmak, yaralamak, savaşmak eleştiri değildir. Eleştiri yerine konamaz. Sanıyorum eskidi dediklerimizden biri de geneldeki bu alışkanlık. Bu tür politika yapmak istemiyorum artık. Çünkü, yaşadık, bu tür politika yapan yapıların, giderek halktan soyutlandığını, marjinalleştiğini gördük. Kendi gibi düşünmeyeni, vurdum, yaraladım diyen, kendininde içinde bulunduğu yapıyı yaralıyor. Öyleyse yeni partiyi üslupta da yaratalım.

Emin Turan

YENİ PARTİ İÇİN OLANAKLAR VE ENGELLER

Rejim demokrasiye gebedir ve doğum yığınların muazzam basıncıyla, sancılı da olsa gerçekleşecektir. Bu süreç partimizden bağımsız da gelişebilir ve politik dengelere göre biçimlenip, sonuçlanabilir. Parti, politik bir güç olarak demokrasi hareketinin yığınsallığını ve akılcılığını arttırıcı etkilerde bulunabilir ve radikal demokrasi isteyen yığınlarla iletişimi ölçüsünde sonuca katkıda bulunabilir.

Kuruluş Kurultayı'nı gerçekleştiren Sosyalist Birlik Partisi'nin kuruluşuna ilişkin tereddüt ve endişeleri büyük ölçüde aştık. alınan karara göre engeç Ocak 1991'de tabelamızı asmış olacağız. Bu arada birlik girişimimiz parti gibi olmaktan çıkarak tam teşekküllü parti olacak. Ancak hemen herkesin kabul ettiği gibi henüz ilk adımı attık. Bizi hayallerimizdeki büyük partiye götürecek adımlarımız da bilinmiyor. Yeni parti, halk desteğinin küçük bir yüzdesiyle yetinen eski partilerimizden biri mi olacak, yoksa yüzbinlerin desteğine sahip, politik dengeleri sarsan dinamik bir güç mü? Partimiz bir kaç seçim dönemini beklemeksizin daha ilk seçimlerde bu sorunun yanıtını alacak.İlk seçimlerde boyumuzun ölçüsünü almadan, herkesin gönlünde yatan büyük partiye ulaşmanın olanakları ve engelleri nelerdir? Bunları bugünden hissetmek, anlamaya çalışmak ve tedbirler almak mümkün mü? Evet, en azından çaba gösterilmeli. İlk sorun programda. Kurultayda kabul edilen eksik program, bütün problemlerine karşın önümüzü açabileceğimiz umudunu taşıdı. Yeni belgelerimizi elbirliğiyle ve daha profesyonelce gerçekleştirebiliriz.

İkincisi partinin kendisini politik momentle konumlandırması, ifade etmesidir. Söz konusu moment 12 eylül'den çıkış ve radikal demokrasiye yürüyüştür. (1946'da DP'nin, 1961 sonrası AP ve TİP'in, 1974'de CHP'nin yakaladığı momenti ve kitle çizgisini, bunun sağladığı yığınsallığı biz yakalayamaz mıyız?) 12 eylül'den çıkış kaçınılmazsa, bu çıkışın odağında dinamik ve dönüştürücü bir güç olarak yer alamaz mıyız? Rejim demokrasiye gebedir ve doğum yığınların muazzam basıncıyla, sancılı da olsa gerçekleşecektir. Bu süreç partimizden bağımsız da gelişebilir ve politik dengelere göre biçimlenip, sonuçlanabilir. Parti, politik bir güç olarak demokrasi hareketinin yığınsallığını ve akılcılığını arttırıcı etkilerde bulunabilir ve radikal demokrasi isteyen yığınlarla iletişimi ölçüsünde sonuca katkıda bulunabilir.

Sorun 12 Eylül'den çıkışı esas alan bir kitle çizgisine sahip olmak ve gereklerini yerine getirmekle, sel yatağının kenarında kalıp marjinalleşmek, çakıl taşları gibi parçalanmaktır. Seçim elimizde.

HANGİ KADROLARLA?

Daha önce ilk seçimimiz politika yapmakla, devrimci lafazanlık arasında olmalıdır. Marksistlerin politikanın kenarına düşmelerinde in büyük pay geleneksel kültürle biçimlenen kendi tutuculuklarındadır. Bütün "yeni" söylemimize karşın bugünde bize hakim olan budur. Biz politikaya ve insana ilişkin yenilikleri yakalama potansiyeline sahip olduğumuz gibi, yarattığımız güzellikleri bir kaşık suda boğacak içgüdülere, dededen kalma yöntemlere de sahibiz.

Partimiz bugün, çoğunlukla ve gövdesiyle eskinin fiziki ola-

Kuruluş Kurultayı'ndan bir görüntü

rak devamıdır. Yaklaşık yüzde yetmişimiz 15-20 yıldır (68 ve 74 kuşakları) geri çekilmeler ve politikayı bırakanları çıkarırsak hiç sirkülasyona uğramadan, kadrosal yeniyeşmeye uğramadan politik çalışmanın içindedir. Sözkonusu olan 68 ve 74'lerde politikaya başlayan marksistler özellikle 1980 sonrası genç kuşaklar tarafından beslenmediği gibi bu kesim örgüt elemanı olarak biçimlenmiş ve yığın bağlarını tümüyle yitirmiştir. Bu çürüme partinin politika yaplası, yenilenmesi ve yığınsallaşması önünde ciddi bir engeldir.

68 kuşağı yaklaşık yirmi yıldır ve özellikle 74 sonrası marksist partilerin yönetim ağırlığına sahiptir. Konumları bugünde esas olarak değişmemiştir. 68 kuşağı Türkiye'de Komüntern çizgisini örgütlemiş, soldaki bütün ayrılıkların üreteni ve sahibi olmuştur. 68'den sonra profesyonelleşen bu kadro (her ne kadar çoğunluğu işçi-öğrenci yığını liderliğinden gelmiş olsa bile, konumları politik liderliğe, örgüt elemanlığına dönüştükçe yığın bağları kesilmiştir7 farklı bir kültürle, "aparat" kültürüyle örgüt lideri konumunu güçlendirmiştir.

74'lüler ise 68'lerin kazandığı ilk üyelerdir ve bu kesime bütün özelliklerini, kültürlerini taşıyarak bir alt kopyalarını oluşturmuşlardır. Benim de mensubu olduğum 74 kuşağı politikaya parti okul ve eğitimlerinde diğer soldan farklılıklarını ezberleyerek başlamıştır. Doğaldır ki bu "öğretiler" okul forumlarında, gençlik örgütlerinde ve kitle örgütlerinin kongrelerinde kuşakdaşlarıyla dövüşerek yaşama geçmiştir. 74'lüler politikada Cumhuriyet döneminin en talihsiz kesimini oluşturuyor. Ülkenin en bunalımlı döneminde en kötü şekilde politikaya başlamak, yüzlerce arkadaşının tabutunu taşımak, kan gölü bir dönemin sorumlusu tutulmak, tarihimizin en büyük işkence ve acılarına katlanmak, işsiz kalmak, illegal olmak, yaşamdan kopmak, bütün yaşam dengelerini yitirmek ve hapishaneleri doldurmak... Ve şimdi yine 68'lilerin yönetiminde, işçi-aydın karması bir kültürle orijinal bir politikacı tipi olarak politikada aktif olmak... Bugünkü gerçeğimiz bu. aşabilecek miyiz?

doğaldır ki politika, kapalı devre örgüt çalışmasıyla, birbirini yönetmeyi esas alan "örgütler toplamıyla" değil, yığınlarla doğrudan ilişki kurarak yapılmalı. Bizim bu anlamda örgütçülere değil, politikacılara ihtiyacımız var. Şimdi en az olan da bu. Dünden tamamen farklı olunmalı. Değişimse bir gecede olmayacak. Yılların birikimi, yaşam tarzıyla biçimlenmiş, kalıplaşmış kimliklerin kısa sürede tersine dönmesi, alışkanlık ve geleneklerini terketmesi mümkün değildir. Ayrıca yenilenmenin marksist kadro düzeyinde fiziki unsurları da henüz ortada yok.

İki yol var: Birincisi partinin politikasının, onun gerçek sahibi amatörlerle, asli unsurlarıyla buluşması. Aydınlar, bilim adamları ve ülkenin yenilenmesinden yana emek ve görüşü olan insanların, henüz üretimden ve yığınlmardan kopmamış işçi, köylü ve halk tabakalarının, kendi kimlikleriyle Kürtlerin, politikayı güzelleştirecek olan kadınların, okuyan, araştıran ve sorgulayan gençlerin vb. alabildiğine özgür bir ortamda, politikanın oluşumunda ve uygulanmasında kendilerini ifade etmesi...

İkincisi; toplumsal formasyona ve yere sahip olmayan geleneksel kadroların, artık hiçbirşeyi kurtaramayacaklarını kabullenerek, hırslarını yitirerek, gönüllü, iyiniyetli geri çekilme, yol açma sürecine girmeleri...

24-25 Kasım günleri Ankara'da gerçekleştirilen Sosyalist Birlik Partisi Kuruluş Kurultayı, "sosyalist insan" tasarımız açısından nasıl bir görünüm verdi?

Bu sorunun cevabi sosyalistlerin birliği kadar önemli geliyor bana.

Hemen belirtmeliyim, "sosyalist insan"dan kastım, sözgelimi hepimizin bildiği sosyalist gerçekçi romanlarda anlatılan insan-üstü insanlar değildir. Sosyalist realizm/ romantizm adı altında yaratılan bu insanların, gerçekte varolabileceklerine ve "sosyalist insan" örneği olabileceklerine hiçbir zaman inanmadım ve savunmadım. "Sosyalist insan" gerçekliğini öyle düşünmedim yani. Ama bir zamanlar "sosyalist insan" olarak sosyalist romantizm içinde kahraman'lar düşleyenlerin, bugün "sosyalist insan" ütopyasını da kaybettiklerini görüyorum. Evet, 'sosyalist insan" bir ütopya bugün için. Ama gerçekleşeceğine daha doğrusu gerçekleştirebileceğimize hala inandığım bir ütopya. Benim için "sosyalist insan" sadece bir umut filan değil; soyalist olmamın vazgeçilmez anlamı bir yerde. Asıl, bu kavramın gerçekliğini yitirdiği bir dünyada, sosyalist olarak mücadele vermenin bir anlamı kalmayacak sanıyorum.

"Sosyalist insan"ın ne olmadığına değindim... Kısaca ne olduğu konusunda da birşey söylemek istiyorum: tek cümleyle belirtmek gerekirse **"söz ve karar sahibi olmak"**tır diye düşünüyorum. Ama bu kadarla sınırlı değil: "Sosyalist insan" diyorum: **Bu hakkını kullanan, başkalarının da, bu hakkını kullanmasını savunan**, insandır. Burada söz konusu edilenin, basit anlamda bir burjuva demokratizm olmadığına dikkat çekmek isterim.

Süleyman Bulut

"SOSYALİST İNSAN" TASARIMIZ VE SBP'NİN KURULUŞ KURULTAYI

Bu açıdan Kurultay'a baktığımızda... ortaya çok olumlu manzaraların çıktığını söylemek zor tabii. Bu manzaralarla ilgili birkaç gözlemimi buraya aktarmak istiyorum. Partinin geleceğini bilmem ama "sosyalist insan" tasarımız açısından çok tartışmamız ve tekrarlanmamasını mutlaka sağlamamız gereken "eski" alışkanlıklar bunlar.

a- Ahmet Kaçmaz, Kurultay'ın moralini mi bozuyordu, klişeleşmiş alışkanlıklarımızı mı?

Kurultay'ın birinci günü konuşmacıları arasında Ahmet Kaçmaz da vardı. Konuşmasına, mealen şöyle başladı: "Arkadaşlar hem yeniden sözediyoruz hem de 'eskiden' olduğu gibi davranıyor, eski rütbeleri sürdürüyoruz." Gerçekten çok önemli bir saptamaydı bu. Kaçmaz daha sonra, eski parti yönetici kimliğinden uzak, çok ciddi konuları ti'ye alarak konuşmasını sürdürdü. Ti'ye almayı olumlu anlamda söylüyorum. Kendimize ciddiyetler vehmederek ciddi olamayız. Olamadık. Gerçekten, geçmişte ciddiye aldığımız şeylerle "dalga geçebilmek" cesaretini gösterebilmeleyiz. O açıdan çok önemsedim Kaçmaz'ın tavrını. Konuşmasında katılmadığım bir çok nokta vardı ama Kaçmaz, tutum ve davranışlarıyla eski olmak istemeyen bir tavrın örneğini veriyordu. Daha sonra bir çok arkadaştan, Kaçmaz'ın bu tavrının Kurultay'ın moralini bozmaktan başka bir işe yaramayacağı yolunda değerlendirmeler duydum. Farklılık ve eski klasik tavırların dışında davranma, bir tür bozgunculuk olarak görülüyordu. Eskiden böyleydi bu... ama demek "yeni"sinde de böyle olacaktı. Ne çabuk unutuluyordu, "bozgunculuk, moral bozma" gibi yaklaşımların, bu tür eleştirilerin eski partilerin "bozulmasının" önüne geçemediği. Bu tür yaklaşımlar, eleştirilip dışlanmadıkça, programın o şenlikli yürüyüş çağrısına çok zor adım atılır gibi geliyor bana...

b- Alkışlarla, kararlar arasındaki büyük farklılık bir "cemaatleşmeyi" işaret etmiyor muydu?

İnsan birini niye alkışlar? İki cevabı var bu sorunun: Birincisi nezaketen alkışlar, ikincisi, beğendiği, desteklediği için alkışlar. Nezaket alkışlarıyla, destek alkışlarının farklılığı da hemen belli olur zaten. Kurultay'da da belirgindi bu farklılık. Sözü şuraya getirmek istiyorum: iki gün boyunca, konuşmacılar sabırla dinlendi. Olaydan kopulmadı. Kurultay'ın olumlu hanesine yazılması gereken bir durum bu. Özellikle programa yönelik önemli eleştiriler yapıldı. Eleştiri sahipleri zaman zaman konuşmaları kesilerek alkışlandı. canlı alkışlarla yerlerine gönderildi. Yani bunlar nezaket alkışları değildi. Sözgelimi A. Nesin'in konuşması... Hiç kimse zaman zaman sözü kesilerek alkışlanan A. Nesin'in eleştirilerine verilen desteğin "nezaketen" olduğunu söyleyemez sanırım. Ama daha sonra yoğun eleştirilere hedef olan çalışmalar ve önergeler yine canlı alkışlarla ve coşkuyla kabul edildi. Bilmem çelişkiyi anlatabiliyor muyum? Herkesi alkışlamak hiç kimseyi alkışlamamaktır. Ayrım ölçütlerini kaybetmektir. Kelimenin kötü anlamıyla "cemaatleşmek"tir. Biz bir "cemaat" değil, "söz ve karar sahibi" sosyalist bir kimlik kurmak istiyoruz diye düşünüyorum. Yoksa yanılıyor muyum... tartışalım.

c- Kürsünün, tek ifade biçimi olması, her zaman olduğu gibi sıkıntılar yaratıyordu.

İki gün boyunca 50'den

DÜŞÜNCE BİRLİĞİ

ilçeden çıktık. Yine aynı yoldan Nusaybin ilçesini gece geçerek Nezirhan tesislerinde geceledik ve 03.12.1990 Pazartesi günü saat 07.45'te Cizre'ye hareket ettik.

Yolun sonunda Suriye sınırı ve hemen ötesinde Güneydinçer bölgesi petrol kuyuları var. Solda Badde dağları var ve burada doğalgaz çalışmaları yapılıyor. Nisan 1988'de bu bölgede 20 gerilla öldürülmüş.

Katran Jandarma karakolu kimlik kontrolü yapıyor ve karşımızda Dühak dağları var.

CİZRE

Nusaybin - Cizre arası yolun sağı ve solunda yüzlerce sıra dükkanlar var ve hepsi kapalı. Yollar Körfez Krizinden sonra bomboş ve çok rahat yol alıyoruz.

Yine Cizre'ye girişte de tüm işyerleri kapalı. Özellikle Körfez Krizinden sonra gıda, bakkaliye ve nakliye işyerlerinin kapandığı söyleniyor. Cizre merkezinden Adana, Mersin, İskenderun ve İzmir'e, köylerden de ilçe merkezine göç var.

İlçenin nüfusu bu göçe rağmen azalmamış ve 52.000'dir. Göçenlerden daha çok köylerden gelerek yerleşenler olduğu bildirildi.

ŞIRNAK YOLCULUĞU

Öğleden sonra Şırnak'a hareket edildi. Kasrik boğazında Dersak Köyü Bakartal mezrası insanları korucu olmadıkları için Cizre'ye taşınmışlar, evlerini de korucular yakmış. Solda yayılan koyunların koruculara ait olduğu söylendi. Kiçan aşireti koruculuğu kabul etmiyor. Batyan aşireti koruculuğu kabul etmişler ve aşiret reisi Osman DEMİR'dir.

Menduşan'a köyü kısmen boşaltılmış. Bu köylere de koruculuk dayatılıyor. Yine yolun solundaki Banemehanda ve Çavuşa köyleri boşaltılmış olup bu köyler Kızılsu'ya bağlıdır.

Solda Gabar dağı ve yine boşaltılmış Berkever Köyü var. Daha ileride Zurun ve Hırabezerza köyleri aynı durumda.

Sağ ön tarafımızda ileride, tepenin tam orta yerinde ŞIRNAK gözüküyor.

Bu yolun denetiminin gece gerillada, gündüz güvenlik güçlerinde olduğu belirtiliyor.

Osman DEMİR'in köyünün adı Dergul. Köyü geçtikten sonra odun yığınları var. Bu bölgedeki meşeleri kesmek yalnızca Osman DEMİR'e ait bir hak. Osman DEMİR'in aşiretinden 122 korucu olduğu bildirildi.

Duvian Köyü boşaltılmış ve köyde bulunan gübre fabrikası kapatılarak buraya tabur yerleştirilmiş. Köyde gezen askerler görüyoruz.

Daha sonra Aşağıalihan Köyünden geçiyoruz. Yolun kenarında askeri mevziler var. Alihan TATAR bölgedeki ilk korucubaşı. Alihan TATAR'ın köyün sol ilerisindeki benzinliğini de gece askerler bekliyor.

Solda Şırnak Kömür İşletmesi, sağda M.Emin ACAR'ın kömür ocağı var. Kömür çıktığı için asfalt değiştirilerek yol sağa kaydırılmış. Sol taraftaki Bulmat Köyü boş.

Geçen yıl Şırnak girişinde gerillalar bir ambülansı yakmışlar. Girişte polisler kimlik denetimi yapıyorlar.

ŞIRNAK

Nüfusu 13.000 olan yeni illerden birisi.

Şırnak'ta 2 ay önce Abdurrahim Tanrıverdi adlı kişi Düzova köyünden alınarak götürülüyor, Daha götürülmeden önce evinde karısının yanında kolu kırılıyor. Öbürgün ailesine ölüsü teslim ediliyor.

Sarıdallı Köyü muhtarı Derviş Göktaş:"Dört yıl önce buraya karakol yapıldı. Daha sonra mecburi iskana tabi olduk. Buraya gelince bize ev verileceği söylenmişti. Yıllarca kıl çadırlarda oturduk. Buraya 12 yerleşim biriminden insanlar getirildi. Durumu iyi olanlar Adana'ya , Mersin'e gittiler. Çoluk çocuk hep hastayız. Sıtma Savaş bile gelmedi. Köyde 150 öğrenci var, bir kısmı sabah, bir kısmı da öğleden sonra okuyor, öğretmen yok, bir asteğmen çocukları okutuyor."

Yine aldığımız bilgiye göre, şu anda Şırnak ilinde 78 okul kapalı durumda.

ULUDERE

Uludere üç mahalleden oluşan küçük bir ilçe. Dar bir vadi ve vadinin eteğinde üst üste evler. Ortada tek bir cadde var. Ve yalnızca gökyüzü görülüyor. Boşaltılan köylerden gelen insanlar çarşıda bomboş geziniyorlar. Sohbet ediyoruz, büyük bir boşluktalar ve ne yapacaklarını bilmiyorlar.

Uludere'de en çok konuşulan konular şunlar:

✓ 6 Ağustos 1990 tarihinde yedi kişinin öldürülmesi. Hatipoğlu Ömer Özgün'e sınır ticaretinden dolayı 75 milyon lira borçlu. Ömer Özgün ve altı kişi Tilara (Karacadağ)'da buluşuyorlar. Hatip, Yüksekova eski belediye başkanı ve korucubaşı Mustafa Zeydan'a giderek "senin evine roket atacaklar" diyor. O da Ömer Özgür'ün de içinde bulunduğu 7 kişiyi yakalatıyor. Yakalananların hiçbirinde silah yok. Ailesinin bize verdiği bilgiye göre üç kişi taburda, dört kişi ise daha sonra götürüldükleri yerde işkenceyle öldürülüyorlar. Öldürülenler: Salih ve Hüseyin Yaman, Ömer Örün, Maho Örün, Salih Örün veÖmer Özgür. Diğerini bilemiyorlar. Bu bilgileri şu anda Uludere'de oturan Ömer Örün'ün eşi, üç çocuk annesi Emine Örün ve Salih Örün'ün eşi, üç çocuk annesi Fehime Örün verdiler.

✓ Kaymakam, İlçe Emniyet Müdürü, Mal Müdürü, Yazı İşleri Müdürü ve İlçe Seçim Kurulu Şefi'nin özel tim tarafından dövülmesi olayı, tabip raporuyla tesbit edilmesine rağmen kaymakamın şikayetinden vazgeçmesi.

Taşdelen köylülerine de "Ya korucu olacaksınız ya da Irak'a gidecekisiniz" deniyormuş. Yine tüm halka yatsı namazından sonra hangi evin ışığı yanarsa tarayacağız diye tehdit ediyorlarmış. 30 kişiye yarım torba un veriliyor ve bu miktar bitince yeniden alınabiliyor. Gıda maddeleri bir çeşit karneye ve denetime tutulmuş durumdam. Bu bilgileri Rıbeski köylülerinden aldık.

ULUDERE İLÇESİ, YEŞİLYUVA MAHALLESİ SAPACA MEZRASINDAN İZLENİMLER:

"Ağustos 1990 ayı idi. Mezramıza 10 km. ötede bulunan Kelmemet dağlarında bir çatışma oldu. Bizi teröristlere yatakçılık yaptınız diye mezra sakinlerinden 30 kişiyi gözaltına aldılar ve sorgulama sonucu tümünün suçsuz olduğu saptanarak serbest bırakıldılar. Daha sonra bizim korucu olmamız için baskı yapıldı. Koruculuğu kabul etmediğimizden mezramızın 55 evinden 25'i yakıldı. 30 ev de yıkıldı. Bizler geçimimizi hayvancılıkla sağlamaktayız. Otlarımız yakıldı, hayvan yemlerimiz samanlıkta kaldı. Ev eşyalarımızı bile alamadık. Ancak giyeceklerimizi alabilmiştik. 21.10.1990 günü evlerimizin tümü ateşe verildi. Bir kadın ve üç yaşlı erkek eşyalarını kurtarmak için gittiklerinde yaka-

SBP Tüzüğünde aile içi şiddetin parti suçu olduğu kabul ediliyor ve cinsiyetçilik sorgulanıyor

BİRLİKTE YAŞAYIP GÖRECEĞİZ !

Şener Macit

Erkeklerin iktidar olduğu bir alanda,Program ve Tüzükte kadınlar lehine pozitif ayrımcılık talep etmek ve bu talebi parti yaşamına yansıtmak için mücadele bana anlamlı geliyor.

Sosyalist Birlik Partisi'nin tüzüğünde,parti yaşamında pozitif ayrımcılık ilkesinin kabul görmesi,cinsiyetçiliği reddetmesi,dolayısıyla %30'luk kotanın yeralımı kadınların önünü açan,politika yapmak isteyen kadınları yüreklendiren bir yan.Ayrıca bugüne değin sol politik yapılarda sorgulanmayan,üzerinin ısrarla örtüldüğü ÖZEL ALAN "AİLE" tüzükte yer almakla (Aile içi şiddet parti suçudur) özel olanın politikliğine vurgu yapılmış oldu. Bu bence çok önemli.

Programda kadının özgürlüğü bölümünde ise Feminist yaklaşım egemen. Cinsiyetçiliğin sorgulandığı bu bölümde Parti kendini kadınların yerine koymadan, onlardan öğreneceğine, onların destekçisi olacağına, program ve politikalarda kadının bakış açısının yansıyacağına dair söz veriyor.

Tüm bunlar güzel tabi, ancvak bunların gerçekleşebilmesi kadınlara, onlmarın mücadele soluğuna, kararlılığına bağlı. Bu arada program ve tüzükte tüm bu anlayışları kabullenmiş olan ve benimser gözüken erkeklere de tabi.

Birlikte yaşayıp göreceğiz.

CEMİL ÇİÇEK'İN ZİNASI VE SAYIN BAKANA ÜÇ SORU

Saadet Özkal

"Zina Müslümanlıkta kabul edilmeyen bir hadise" diye buyurdular. Aklımıza hemen, Müslümanların bir zamanlar, ya da bir yerlerde hala, zina eden kadını taşlayarak öldürmeleri geldi ve Sayın Bakana üç soru hazırladık:

Soru 1. Müslümanlıkta, zina eden, yani meşru dört karısı dışında beşinci bir kadınla ilişki kuran erkeği taşlamak da var mıdır? Böylesi bir uygulama hiç olmuş mudur? Olmuşsa taşları kim atmıştır? Kadınlar mı?

Soru 2. Türkiye'de bildiğiniz gibi kadının zinasını taşla değil, tabanca kurşunuyla cezalandırmak yeğlenir. Bunun adı da cinayet değil, "namus temizleme"dir ve karısını öldüren bir erkeğin "namusumu temizledim, Hakim bey" demesi yeterlidir. Hakim bey hemen insafa gelir. Aslında erkeğin böyle demesi gereklidir de.Çünkü namisini temizlemeyen bir erkek, ne diğer erkeklerin, ne de Yeşilçam senaristlerinin gözünde pek de erkekten sayılmaz. Peki namusunu temizlemeye kalkışan bir kadın neden sayılır? Bir kadın, sözgelimi sizin karınız sayın Bakan, başka bir kadınla ilişki kuran kocasını, yani sizi, vurup öldürse,

sonra da "namusumu temizledim Hakim Bey" dese, Hakim Bey yine insafa gelir mi? Yoksa "sen ne diyorsun kızım, sen bilmiyor musun ki erkeğin elinin boyası ..." mı der?

Siz, bu arada öbür dünyayı boylayacak olan koca, ne dersiniz: Kadınlar da namuslarını temizlesinler mi? Taşla mı temizlesinler. tabanca kurşunuyla mı?

Soru 3. Diyelim ne taşı, ne tabanca kurşununu, uygar bir ülkenin Bakanı olarak isters istemez hukuku tercih ediyorsunuz.

Bildiğiniz gibi Türk Ceza Kanunu'nda zina suçu kadın ve erkek için farklı biçimlerde oluşuyor; kadının bir kerelik ilişkisi suç sayılırken, erkeğin ancak ikinci bir kadına ev açması ve birlikte yaşaması suç oluşturuyor. Yani biz kadınların bedeninin siz erkeklerin malı olduğu yasada da açık seçik dile geliyor; size ait olan bir malı başkasına

kullandırınca elbetteki size karşı suç işlemiş oluyoruz. Oysa erkek bedenini nasıl kullanırsa kullansın karısına karşı suç işlemiş olmuyor, onun bedeni kendisine ait; adam isterse her gün geneleve gidebilir, gittiği şehirde bir sevgilisi olabilir, bir sürü kadından olma bir sürü çocuğu nüfusuna geçirebilir; ona her şey hak, yeter ki ikinci bir "aile" kurmasın. Şimdi Sayın Bakan, sorumuz şu: Zat-ı Aliniz, ailenin bütünlüğünü korumaya, geçimsizlikleri yatıştırmaya çalışıyor, evlilikte sabır öneriyorsunuz. Kadının bedeni kendisinindir demediğine, en azından bırakalım zinayı tartışmayı, kadınlara flörtü bile çok gördüğünüze ve bu arada erkeklerden hiç sözetmediğine göre, herhalde bu sabrı erkeklere önermiyorsunuz. Peki kime öneriyorsunuz? Ceza Yasası'nda maddeye dayanarak, ikinci bir aile kuran kocasından davacı olan kadınlara mı? Eğer böylesye, sırf birincisini dağıtmamak için, bu ikinci aileyi de -zaten meşru ya- yasal bir duruma getirmeyi mi planlıyorsunuz? Yoksa VI.Beşyıllık Planda üçüncüsü, dördüncüsü de var da, camilerde erkeklere beşinci ailenin kötülüğünü mü anlatacaksınız? Planınız bu mu Sayın Bakan?

Çağdaş Yeni Bir Toplumsal Sözleşme

Cumhurbaşkanı Özal'ın, 1982 Anayasası yerine yeni bir anayasa yapılması önerisini Sosyalist Birlik Partisi Kurucu Üyesi milletvekilleri olarak ciddi ve tartışılabilir buluyoruz. Türkiye insanına 12 Eylül koşullarında zorla giydirilen bir deli gömleği olan 1982 Anayasası'nın değiştirilmesi veya yeniden bir anayasa yapılması önerisi, kamuoyunda tartışma açılarak tepki anayasalarının yerini, çağdaş yeni bir toplumsal sözleşme almalıdır.

1982 anayasası, dünyada ve ülkemizdeki hızlı gelişim ve değişmeler, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Helsinki Sonuç Sözleşmesi ve Paris Şartı (AGİK) doğrultusunda kaldırılarak yeniden yapılmalıdır.

Ancak, bu yeni düzenlemede BAŞKANLIK SİSTEMİ bir koşul olarak ileri sürülmemelidir. Aksi bir tutum artniyettir, samimi değildir.

Barış, demokrasi ve insan haklarının ufkunun açıldığı bir dönemde 1982 Anayasası'nda yapılması düşünülen değişikliklerle birlikte;

*Özgür düşünce ve insan yaratıcılığının, düşüncenin açıklanması ve örgütlenmesiyle, din ve vicdan özgürlüğünü ortadan kaldıran TCY'daki 141, 142 ve 163. maddelerkaldırılmalıdır.

*Çalışma yaşamı, ILO ölçülerine ve imzaladığımız öteki uluslararası sözleşmelere uyarlanmalıdır.

*Yurtdışındaki vatandaşlarımızla, vatandaşlıktan çıkarılan politik göçmen ve sığınmacıların durumu ele alınarak, yurttaşlık hakkından yararlandırılmalarısağlanmalıdır.

*Toplumsal barışı sağlamak ve geçmişte açılan yaraların sarılması için ayrımsız genel af çıkarılmalıdır.

*Halkın gerçek iradesini adil olarak yansıtacak demokratik bir Seçim Yasası çıkarılmalıdır.

*Sonuş olarak, çağa, insan haklarına, temel hak ve özgürlüklere aykırı; dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrımını getiren ve pekiştiren tüm yasalar ortadan kaldırılmalıdır.

1982 Anayasası'nın, bu öneriler doğrultusunda görüşülebilmesi ve tartışılabilmesi için Sosyalist Birlik Partisi Kurucu Üyesi milletvekilleri olarak Cumhurbaşkanı ve TBMM'de grubu, temsilcisi bulunan partilerle, seçime girme hakkına sahip tüm parti başkan ve yöneticilerine çağrıda bulunmayı tarihsel ve toplumsal bir görev biliyoruz.

28 Kasım 1990

Kemal Anadol (İzmir Mv.) Ekin Dikmen (İçel Mv.) Hüsnü Okçuoğlu (İst. Mv.) Kamil Ateşoğulları(Ank.Mv.)

Tektaş Ağaoğlu

Kanunsuzluğu Kanun Yapma Girişimi

T. Özal ve ANAP'lıların yeni anayasa önerilerini ciddiye almak gerekiyor. Ciddiye almak ve itibar etmemek gerekiyor. Öneri, ülke siyasetine ciddi bir müdahaleye zemin sağlamak için ortaya atılmıştır. Sözkonusu olan cumhurbaşkanını halkın seçmesi değil, Başkanlık Sistemi'ni getirmektir. Başkanlık Sistemi'nin getirilmesi de Özal'ın kendi kişisel sorunu değil, 12 Eylül uzantısı rejimin, dışardan güdümlü ekonomik ve politik yapıya bekçilik edenlerin, emekçilerin milli gelirden aldıkları payı son on yılda yarıya indirenlerin kendilerine sağlam "meşruiyet" zemini arayışlarının ifadesidir.

T. Özal, Zonguldak maden işçilerinin hayat düzeyine sınır biçmeyi üzerine vazife biliyor. Oysa yaptığı, üzerindeki resmi vazifeyle bağdaşır birşey değil. Mevcut anayasanın öngördüğü parlamenter sistem ve işleyiş pervasızca hiçe sayılıyor. Hiç bir hukuki ya da politik demogoji, hiç bir reel politiker değerlendirme bu gerçeğin üzerini örtemez. Örtemiyor da. Onun için de Özal'ın bugün her saat başı bir emrivaki ile yaptığını resmiyete bindirecek bir anayasa değişikliği öneriliyor. Bunun karşılığında demokrasi ve özgürlük alanını genişleteceği söylenen yenilikler öneriliyor. Bunu söyleyenler, son on yıldan beri ülkeyi demokrasinin ve özgürlüğün doğrudan inkarına dayalı bir rejimle yönetip topluma çağ atlatmakla övünenlerdir. Demokrasiye ve özgürlüğe ne değer verdikleri, yasalara ve hukuka hiç vermedikleri değerden bellidir. Kanunsuzluğu kanun yapmak isterken ortaya yem atıyorlar.

Evet, oynamak istedikleri oyun, ciddiye alınmalı ve bozulmalıdır. Bunun da yolu önerilerine hiç yüz vermemek, öyle bir öneri yokmuş gibi davranmaktır.

Ülkenin yeni bir anayasaya ihtiyacı yok mu? Var! Ülkenin ve toplumun muhtaç olduğu türden bir anayasanın taslağı da enikonu hazır. Demokrasiyi İzleme Komitesi'nin geçen yıl hazırlamış olduğu taslak... İtibar edilip sahip çıkılacak, topluma sunulacak öneri odur.

İlhami Soysal

KUŞ MU DEVE Mİ ?

Çok yazılıp söylendi ama yine de tekrarlamakta yarar var.

Kim ne kadar,"**yok böyle birşey**" derse desin,ülkemizde uzun hem de çok uzun yıllardan bu yana devletin içinde ama devlet denetiminin dışında bir gizli örgüt faaliyet gösteriyor.

Haaa bu örgütün adı ne? derseniz, orda tartışma var.

Kimine göre bu örgütün adı " **Kontrgerilla** " dır, kimine göre " **Özel Harp Dairesi** ", kimine göre " **Seferberlik Tetkik Kurulu** ", kimine göre " **Gayrı Nizami Harp Teşkilatı** "...

Bu örgüte böyle daha başka adlar da yakıştırabilirsiniz, ya da bu örgütün daha başka adları da vardır. Ama önemli olan ad değil, örgütün varlığıdır. Böyle bir örgüt var!

Peki bu örgüt kuş mu, deve mi, yoksa deve kuşu mu?

Galiba hepsi birden.İtalya'daki **Gladio örgütünün** ortaya çıkarılmasının hemen ardından Avrupa'nın NATO üyesi ülkelerinde de böyle bir örgütlenme olduğu ortaya çıktı. Pek çok ülkenin sorumlu yöneticileri bu gizli örgütün varlığını kabullendiler ve pek çoğu da çeşikli tarihlerde bu örgütü ortadan kaldırdıklarını açıkladılar. Federal Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İspanya, Portekiz, Danimarka ve hatta Yunanistan'da bu ülkelerin NATO'ya üye olmalarının ardından böyle örgütler kurulduğu resmen açıklandı.

Ne var ki bu ülkelerde demokrasi işlediği için, zaman içinde böylesi örgütlerin sakıncaları gün yüzüne çıktıkça, bu örgütlerin şöyle ya da böyle safdışı edildiği de açıklandı.

Peki Türkiye'de?

Türkiye'de böylesi bir örgüt hala var. Son resmi adı da " **Özel Harp Dairesi** ". Kadrosùnda 2000 subay ve astsubayın görevli olduğu da şu sıralarda açıklandı. Hatta o kadar ki bu örgütün bir aralık yöneticiliğini yapmış **Cihat Akyol** adlı bir emekli general bu konuda kitap bile yayınladı. Tabii o kitapta örgütün bulaştığı ileri sürülen karanlık işlerinden hiç söz edilmiyor. Tersine , bu örgütün nasıl yurt savunması için " **olmazsa olmaz** " bir örgüt olduğu anlatılıyor. Bir tür savunma... Denmeye getiriliyor, ya da deniyor ki, Özel Harp Dairesi de böylesi olmazsa olmaz bir örgüttür, iç politikaya da bulaşmamıştır.

Bütün bunlar, bir buzdağının su üstünde görünen bölümüne ilişkin açıklamalar.

Ama kuşkusuz ki buzdağının suyun altında kalan ve görünmeyen büyük kitlesi var. O bölüm için hiç bir açıklama yok. Yuvarlak birtakım laflar var sadece. Ülkenin tümü ya da bir bölümü düşman eline geçerse, o bölgelerde ulusal direnişi örgütlemek ve başlatabilmek için önceden hazırlıklar yapıldığı söyleniyor. Zaten örgütün kuruluş amacı da bu.

Ama eski başbakanlardan **Bülent Ecevit**'in şu dediklerine de kulak vermek gerekir. **Ecevit** diyor ki;

" **Eğer bir ülkede, gizli silahlarla donatılmış devlet içinde fakat devlet denetimi dışında bir örgüt var ise, (.....) karanlık olayların ardında, veya bazılarının ardında, o gizli örgütten bazı elemanların da yeralmış olabileceği kuşkusu herhalde hafife alınamaz** ".

Ecevit'in kimi karanlık olaylar dediği ve örnekler verdiği bazı olaylar da gerçekten yabana atılacak gibi olmayan olaylar. Örneğin **Ecevit** başbakan iken Çiğli Havaalanı'nda bir polis memurunun elinde patlayan, o güne kadar görülmemiş bir silahla **Mehmet İsvan**'ın yaralanması... 1977 seçimleri öncesi Taksim'de CHP'nin yapacağı bir miting öncesinde **Ecevit**'e suikast yapılacağı haberinin alınması... **Abdi İpekçi** cinayetinin katil zanlısı **Mehmet Ali Ağca**'nın bir askeri cezaevinden kaçırılışı ve yurtdışına çıkarılışı... **Kanlı 1 Mayıs** olaylarını başlatan patlayan silahlar...

Gizi çözülememiş, sanıkları yakalanamamış daha nice kanlı olay da var. Örneğin **Kahramanmaraş Katliamı** nasıl örgütlendi, ardından **Çorum Olayları** nasıl başlatıldı? 12 Eylül öncesinde faili bulunamayan bir sürü terör olayı ve işlenmiş cinayetler...

Bu ülkede uzun yıllar Genelkurmay Başkanlığı, Devlet Başkanlığı, Cumhurbaşkanlığı yapmış bay **Kenan Evren**'in anılarında açıklamalar var. Bay Evren bir yerde şöyle diyordu:

" **Kontrgerilla dedikleri, 1952 yılında kurulmuş Özel Harp Dairesi Teşkilatı idi. Düşman işgali karşısında yürütülecek gayrı nizami harple iştigal eden bir kuruluştu. Kontrgerilla tabiri sonradan uydurulmuş bir tabir olup Silahlı Kuvvetler'i yıpratmak için ele alınmıştır.** "

Bay **Evren** böyle diyor ama yanlış yazıyor ve söylüyor. Bir kere 1952 yılında kurulan bu örgütün adı o sıralar, - çok sonraki yıllara kadar- **Özel Harp Dairesi**

değil, **Seferberlik Tetkik Kurulu**'dur. Bu kuruluşur kurulmasını örgütleyen, ilk kadrolarını seçen, ve parasal kaynaklarını sağlayan Amerika Birleşik Devletleri **Merkezi Haber Alma Teşkilatı**, yani **CİA**'dır.

İkinci yanlış; Kontragerilla adını bu örgüte yakıştıran bay **Evren**'in dediği gibi Silahlı Kuvvetler dışından ve kuvvetleri yıpratmak isteyen solcular değil tam tersine bu örgütün içindeki elemanlardır. Örneğin bunlardan biri **Memduh Ünlütürk** adlı bir generaldir. Bu deyimi, ilk kez biz onun ağzından duyduk ve öğrendik. Eğer bu tabir ya da deyim silahlı kuvvetleri yıpratmak amacıyla uydurulmuşsa, Bay **Evren** bilmelidir ki, bunun yakıştırıcıları kendi meslektaşları, yani askerlerdir.

12 Mart 1971 faşist darbesinden sonra 1972 yılı Eylül ayında ikinci kez gözaltına alınıp, elimiz ayağımız prangalı İstanbul Erenköy'deki Ziverbey Köşkü'ndeki sorgulamaevine götürüldüğümüzde, gözlerimiz de bantlarla kapatıldığı için yüzünü göremediğimiz ama köşkün birkaç basamaklı merdivenlerinden çıkartılıp içeri sokulurken ilk karşımıza dikilen bu ünlü general, suratımıza eli şövalye yüzüklü yumruğu ile ilk darbeyi vurduktan sonra aynen şöyle demişti;

"Ulan bilmem neyini bilmem ne yaptığımın çocuğu, şunu iyice aklına sok, burda bilmiyorum yoktur. Burası, Genelkurmaya bağlı 18 kurmay albayın çalıştığı Kontrgerilla karargahıdır. Burada, Anayasa, babayasa, kanunlar falan geçmez. Burda kanunlar biziz. Ne sorarsak cevap vereceksin. Biz bu memleketi sizin gibi mikroplardan temizleyeceğiz. Burda seni öldürür, leşini sokağa atarız da kimsenin haberi olmaz".

Biz, **Kontrgerilla**'yı böyle öğrendik. 26 günde bizi orda 18 kilo zayıflattılar. Kontrgerilla'yı iyice öğrettiler. Kimbilir belki de sorgucularımız arasında bay Evren'in kaç tane daha aziz silah arkadaşı vardı. Sorgucularımızın yüzünü hiç mi hiç görmedik. ama seslerini ömür boyu unutmayacağız, milyon kişi içinde olsa da o sesleri ayırırız, biliriz.

Gene bay **Evren** şecaat arzeyleyerek sirkatini söyleyen kimileri gibi anılarında şöyle yazıyor:

'(Demirel) Özel Harp Dairesindeki personeli teröristlerle müadelede kullanmamızı ve onlarla (teröristlerle) çete savaşı yaparak öldürmelerini vaktiyle de bu teşkilatın böyle kullanılmış olduğunu söyledi. 1971 sıkıyönetim dönemindeki Kızıldere olaylarında kullanılan bu teşkilatın görevinin bu olmadığını, ben Genelkurmay Başkanı olduktan sonra Özel Harp Dairesini esas görevine yönelttiğimi, tekrar kontrgerilla söylentilerinin ortaya atılmasına müsade edemeyeceğimi, devletin güvenlik kuvvetlerini güçlendirmemiz gerektiğini belirttim".

Evet, bay **Evren**, eski bir genelkurmay başkanı, eski bir devlet başkanı, eski bir cumhurbaşkanı olarak bunları yazıyor. Bunları yazıyor ve sonra da minareye kılıf geçiyor.

Başkaca hiçbir kanıtı bile gerek görmeyecek bu itiraflardan sonra devlet yönetiminde söz sahibi üçbeş kişi dışında hiç kimsenin bilgisinin olmadığı, eski Başbakanlardan **Bülent Ecevit** ve dönemin Milli Savunma Bakanı **Hasan Esat Işık**'ın bile ancak bir rastlantı sonucu, Amerikan Ambargosu nedeniyle CİA'nın ödeneğini kesmesinden sonra para gerektiği için varlığını öğrenebildikleri Özel Harp Dairesi'nin ömür boyu görevlendirilen **"vatanperver"** sivil elemanlarının kimlerden oluştuğu ortayla çıkıp bu **"gönüllü vatanperverler"**'in bulaştıkları eylemler açıklanmadıkça ve bunlar kökten emekli edilmedikçe bilinmelidir ki

Ahmet Çoban

BİRLİK PARTİSİ'NE DOĞRU GENÇLİK

Seçmen yaşının idam yaşına yakınlaşmasının üzerinden henüz az zaman geçti. Artık 19 yaşın üzerindeki tüm gençlerin oy kullanma hakları var. Ancak oy kullanma hakkını 19 yaşında edinen bu gençler eğer öğrenci kimliği taşıyorlarsa, kafalarında oluşan politik seçime göre oy kullanarak belki kaderini etkiledikleri partilerde varolma hakkından yoksunlar. Ülkemiz politik hayatının en önemli çelişkilerinden biri de bu herhalde. İktidarın kafası " düşünce suçu " karmaşasında olduğu gibi " politik etkinlik " konusunda da karışık. Düşünceyi eylemden ayırarak değerlendiren ve düşünce özgürlüğüne evet derken , bunun örgütlenmesini ve eylemli hale gelmesini bir türlü kabul edemeyenlerin, politik düşüncenin ve seçimin de politik eylemden ayrı düşünülemeyeceğini anlamalarını beklemek onlara haksızlık olurdu belki de. Politik partilerin etkinlikleri sonucu yaşamlarının hemen her alanı etkilenen ve değişen toplumsal kesimlerden öğrencilerin ve memurların eylemli politik yaşama katılmalarının önünün açılması demokratik gelişim için önemi yadsınamayacak bir kazanç olacaktır.

Sosyalist Birlik Partisi'nin Haziran'daki Hazırlık Kurultayı'nda gençlerin katılımının ne kadar az olduğu ifade edilmişti. Ancak bunun üzerinde yeterince durulmaması konunun öneminin yeterince anlaşılamamasından kaynaklanıyor olsa gerek. Gençliği gündeminin dışında (bilinçli ya da bilinçsiz) bırakan politik hareketlerin geleceğinin olmadığını düşünmek zor değildir. Ve eğer bir politik hareket ülke bugününde ve geleceğinde söz sahibi olmak istiyorsa, ülkenin gündeminde etkili olabilmek istiyorsa gençliği dışlayamaz,unutamaz. Bugün sosyaldemokratların da,DYP'nin de partilerinin kadrolarında gençleşme eğilimleri boşuna değildir. Dinci-muhafazakar Refah Partisi'- nin bile genç kadrolarına ve tabanına verdiği önem gözönünde bulundurulmalıdır.Birlik Partisi'nin oluşumunda aktif olarak yer alamayan gençlik, program tartışmaları sürecinde de kendisine pek yer bulamadı. Program taslağının oluşumu için yerel insiyatiflere gönderilen sorular içinde gençlik ne yazık ki sadece bir paragrafla geçiştiril-

mişti. Kuruluş Kurultayı'nda da gençliğin temsil düzeyinin çok düşük olocağı ve gençlik konusunda söylenecek sözlerin belki de (Haziran Kurultayı Sonuç Bildirgesi'nin ilk halinde olduğu gibi) unutulacağı olasılığı kötümserlik değil, sürecin beklenen sonucu olacaktı. Nitekim gençlik Kuruluş Kurultayı'nda da yoktu.Ve Sonuç Bildirgesi'nde gençlik nihayet yer alabildi:

"Gençlerin sevgide, cinsel yaşamda ve yaşamın her alanında, kendi değer ve ölçülerini özgürce geliştirebilmesi, söz ve karar hakkına sahip olabilmesi..."

Kadın sorununun çözümünün yarına öbürgüne bırakılamayacağı artık kanıksanmaya başlayan düşüncelerden. Kadınlar kadın sorununun çözümünde doğrudan taraf olmak istemekte ve bunun için politik yaşama ve toplumsal yaşamın her alanına daha fazla katılım talebiyle ortaya çıkmaktadırlar. Kadınlar için uygulanan pozitif ayırımcılık ve katılım konusunda kota uygulaması onların bu mücadelelerinin haklılığının kabulünden ve desteklenmesindendir. İşte gençlikte kadınlar gibi yaşayarak parçası olduğu sorunların çözümünün de parçası olmak durumundadır. Ancak gençlik burada talep eden ve katılımı zorlayan bir konumda olmalıyken, yoğun bir politik frijidlik yaşamaktadır. Gençliğin bu ilgisizliğinin nedenleri Birlik Partisi'nin bileşenleri olan TSİP ve TBKP'nin gençlik politikalarında yapılan yanlışlarda, biraz da toplumun geneline hakim olan bezginlik ve yılgınlık psikolojisinde aranmalı.

Gençliğe ilişkin politikaların oluşumunda gençliğin doğrudan söz sahibi olması gerekir derken, Program ve Tüzük çalışmalarında gençliğin katılımının sıfıra düşmüş olması Birlik Partisi'nin programında yer alan gençlikle ilgili bölümlerin de gençlik dışında hazırlanmasını sonuçladı. Oysa dünyanın hiçbir yerinde böyle bir parti kuruluşu görülmemişti: başından sonuna parti oluşumunun her aşamasında tüm katılımcıların görüşünün yansıyacağı bir işleyiş öngörülmüştü. Hemen her aşamasında (eksikleriyle beraber) insiyatiflerin görüşüne başvurulduğunun söylendiği kuruluş sürecinde gençliğin düşünceleri etkili olamadı. Çünkü gençlik bu süreçlerde yoktu. Eksik olan gençliğin bu süreçlere katılımının sağlanamamasıydı.

Türkiye'de kurulu politik partilerden hiçbirinin gençliğe ilişkin somut politikaları yok bugün. Her ne kadar kadrolarında gençleşmeye gidiyorlarsa da, gençliği kucaklayıcı politik perspektiften yoksunlar ve daha çok gençliğin dinamizmini örgütsel yapılarının daha iyi işlemesinde kullanmak istiyorlar.Özellikle DYP kongre döneminde bu konuda atılım yapmaya çabaladı.

Kuruluşuna doğru son adımların atıldığı Sosyalist Birlik Partisi'ne düşen: genel olarak gençliğin ilgi merkezine oturabilecek bir politik perspektif tutturabilmek, ama bunun için öncelikle programında yer alacak gençlikle ilgili bölümü gerçekten gençce hazırlamak ve gençliğin toplumsal ve politik yaşama katılımının önündeki engelleri kaldırmayı hemen bugünden önüne almaktır.Özellikle öğrenci gençliğin örgütlenme, politik partilere üye ve kurucu olabilme hakkının kazanılması mücadelesine katılınmalı ve destek olunmalıdır. Birlik Partisi'nin potansiyel örgütsel tabanı olan TBKP ve TSİP kökenli gençleri de kucaklayabilecek yaklaşımlar geliştirilmeli ve bu gençlerin ilgi odağı olabilmeyi Birlik Partisi başarmalıdır.Bu çevreleri kazanmak partiye hareket katacak ve parti gereksinim duyduğu düşünsel dinamizmi bulacaktır. Böylece partinin gençliğe ilişkin politikaları da doğrudan gençler tarafından oluşturulmuş olacak ve gençler tarafından yaşama geçirilecektir.

Sonuç olarak: Sosyalist Birlik Partisi **GENÇ** bir parti olmalıdır.

26.11.1990

GÜNEYDOĞU (BOTAN) BÖLGE GEZİSİ İNCELEME VE İZLENİMLERİ

İzmir'de bulunan sendikalar, siyasal parti örgütleri, demokratik kitle kuruluşları ve meslek odalarıyla, milletvekillerinden oluşan İnsan Hakları Boyutunda Güneydoğu ve Botan'la Dayanışma Platformu gezisi 30 Kasım 1990 tarihinde İzmir'den başlamış olup, bu gezide ayrıca belediye başkanı ve belediye meclis üyeleri de bulundular. Dikili Belediyesi'ne ait otobüste ayrıca SHP İzmir Milletvekili Veli AKSOY da vardı.

Kemal ANADOL, Hüsnü OKÇUOĞLU ve ben Kamil ATEŞOĞULLARI, 09.50 uçağıyla Diyarbakır'a uçtuk ve 10.55'te Diyarbakır Havaalanında Petrol-İş Sendikası Batman Şube Başkanı Ahmet TEYMURTAŞ ve diğer sendika şube başkanları tarafından karşılandık. Saat 12.15'te de Şanlıurfa yönünden gelen kafileyi karşıladık ve 12.20'de Batman'a doğru hareket ettik.

Yolda hem geçtiğimiz yer hakkında hem de bölge sorunları hakkında bize bilgi verildi.

Diyarbakır'dan çıktıktan biraz sonra solda Peşmerge Kampı vardı. Verilen bilgiye göre Peşmergeler geçen yıla kadar zor günler geçirmişler. Daha sonra İmar İskan'ın sosyal konutlarına yerleştirilmişler. Ancak çok zor ve sıkışık koşullarda yaşıyorlarmış. Peşmergelerin en büyük sorunu işsizlik... Genellikle seyyar satıcılık, amelelik gibi işler yapıyorlar. Peşmergeler Diyarbakır, Muş ve Kızıltepe kamplarındalar. Üstlerinde büyük bir asimilasyon politikası uygulandığı söyleniyor.

" Bölgede artık insan hakları değil, yaşama hakkı sözkonusu " olduğu söyleniyor. Olağanüstü hal nedeniyle grev yasak, toplu gösteri yasak. BÖLGEDE ÇOK YASAK, AZ ÖZGÜRLÜK ve SERBESTİ VAR. Bir suç nedeniyle tüm sülale cezalandırılıyor.

Körfez krizi nedeniyle Gaziantep'ten itibaren yollar tenha, tesisler boş, işyerlerinin çoğu kapalı ve çalışanlar işsiz. Savaş çıktığında ilk vurulacak yerlerden biri de Diyarbakır'dır. Sıkıntıyı sonunda işçiler ve emekçi kesimler çekecektir.

Diyarbakır Cezaevinde avukat görüşü, anadille görüşme, yayın yasağı gibi sorunlar var. İnsanlar durup dururken açlık grevi yapmazlar. Artık hiçbir manevra alanları kalmadığında bu yola başvurmuşlardır. Cezaevinde antidemokratik uygulamalar sürmektedir. Örneğin, perhiz, muayene ve koğuşlararası görüşme konuları...

İşkence hayatımızın bir parçası. Belli saatte kapı çalınıyor ve insanlar alınıyor. Beşgün, ongün, yirmigün nerede ve ne olduklarını öğrenemiyoruz.

AGİK'i (Paris Şartı) umutla bekliyoruz.

Bu bölgede İHD çok önemli. İHD'ye bir heyet gelince polis izliyor, üye ve görevlileri tedirgin ediyorlar.

Çocuklarımıza Kürt isimlerini vermekte zorluk çekiyoruz.

Diyarbakır-Batman yolunun 10. km.sinde Çarıklı (Reşik) Köyü yol ayırımında 18.11.1990'da, 20. km.de Yağmurlu (Narik) Köyü yol ayırımında 23.11.1990'da iki ceset bulundu. Cesetin birinin yanında 4 adet boş kovan vardı ve bu kişi vurularak öldürülmüştü. Diğerinde kurşun yarası yoktu. Ancak cesedin bulunduğu yerde kan vardı. Ölülerin birisi Kozluk'ta diğeri ise Batman'da güvenlik güçlerince gömüldüler. Ne var ki nasıl öldüler, kimdiler bilemiyoruz.

Yine kafileye katılan bölge insanlarından birinin Derik'te Yakup AKTAŞ'ın öldürülmesi ile ilgili verdiği bilgi:

Yakup AKTAŞ Derik'te bakkallık yapan 24 yaşında bir kişidir. Güvenlik güçleri 17.11.1990'da evine gelerek " Yakup'un devlete altı-yedi bin lira borcu var " diyorlar ve evde olmadığını öğrenince ağabeyi Mahmut'u rehin olarak götürüyorlar. 18.11.1990 Pazar günü Yakup Derik Emniyet Müdürlüğü'ne giderek teslim oluyor ve ağabeyini bırakıyorlar. Derik'ten Mardin Jandarma Alay Komutanlığı'ndaki sorgulama merkezine götürülüyor. 26.11.1990 tarihinde Derik'te bulunan amcası Süleyman AKTAŞ Mardin Devlet Hastanesi morguna götürülerek cesedi tanıyıp tanımadığı soruluyor. Amcasının verdiği bilgiye göre Yakup AKTAŞ'ın sağ ve sol bileklerinde, kollarında, sırtında morluk ve çizgiler vardır. Kafasının arkası tamamen ezilmiş, yine alnı ve kaşlarının üzerinde yara vardır.

Doğal olarak amcası zorlukla tanıyor. Otopsi bile yapılmadan kalp krizinden öldüğü Mardin Cumhuriyet Savcılığı'nca açıklanıyor ve cenaze aileye teslim ediliyor. Yakınları bir araç konvoyu ile cenazeyi alıp götürmek için Kızıltepe yönünde beklerken cenaze güvenlik güçlerince Mazıdağı ilçesi yönünden Derik Mezarlığına ulaştırılarak hemen gömülmesi sağlanıyor. Bu sırada ilçe ablukaya alınıyor. Giriş ve çıkışlar yasaklanıyor ve bir helikopterle de denetim yapılıyor.

SİLVAN

Dağlarda hiç ağaç yok. Malabadi köprüsünün (Çatak Köprü) sol tarafında göçer Beritanlıların kıl çadırları var. Batman çayının sağ tarafında Kepoğullarının 70.000 dönümlük arazisi uzanıyor. Arazide buğday, sulu yerlerde ise pamuk ve tütün ekildiği söylendi. Arazi içinde yer yer yeşil yerleşim alanları ve iki, üç katlı modern köşkler görülüyor.

Bölgede geniş bir teşvik uygulaması var. Verilen bilgiye göre Teşvik Uygulaması gören yatırımların birkaçı dışında tümü göstermelik, teşvik uygulamasından yararlanabilmek için önce ANAP'ın yerel yöneticilerinin olurunu almak gerekiyor. Daha sonra komisyon veriliyor ve ölü yatırımlara teşvik alınıyor. Alınan teşvikin nereye ya da yerinde harcanıp harcanmadığını denetleyen yok ve uygulama ANAP'ın Güneydoğuda ayakta kalmasını sağlayan temel öge.

Olağanüstü Hal Bölgesi'nde (13 ilde) 3 yıldır bankada duran para 1 trilyon 200 milyar liradır ve olağanüstü hal tazminatı olarak ödeniyor.

Batman İHD Şubesinin açılışına katıldık.

Midyat'ta, ilçeye girişten itibaren bir polis aracı öncülüğünde

ilçeden çıktık. Yine aynı yoldan Nusaybin ilçesini gece geçerek Nezirhan tesislerinde geceledik ve 03.12.1990 Pazartesi günü saat 07.45'te Cizre'ye hareket ettik.

Yolun sonunda Suriye sınırı ve hemen ötesinde Güneydinçer bölgesi petrol kuyuları var. Solda Badde dağları var ve burada doğalgaz çalışmaları yapılıyor. Nisan 1988'de bu bölgede 20 gerilla öldürülmüş.

Katran Jandarma karakolu kimlik kontrolü yapıyor ve karşımızda Dühak dağları var.

CİZRE

Nusaybin - Cizre arası yolun sağı ve solunda yüzlerce sıra dükkanlar var ve hepsi kapalı. Yollar Körfez Krizinden sonra bomboş ve çok rahat yol alıyoruz.

Yine Cizre'ye girişte de tüm işyerleri kapalı. Özellikle Körfez Krizinden sonra gıda, bakkaliye ve nakliye işyerlerinin kapandığı söyleniyor. Cizre merkezinden Adana, Mersin, İskenderun ve İzmir'e, köylerden de ilçe merkezine göç var.

İlçenin nüfusu bu göçe rağmen azalmamış ve 52.000'dir. Göçenlerden daha çok köylerden gelerek yerleşenler olduğu bildirildi.

ŞIRNAK YOLCULUĞU

Öğleden sonra Şırnak'a hareket edildi. Kasrik boğazında Dersak Köyü Bakartal mezrası insanları korucu olmadıkları için Cizre'ye taşınmışlar, evlerini de korucular yakmış. Solda yayılan koyunların koruculara ait olduğu söylendi. Kiçan aşireti koruculuğu kabul etmiyor. Batyan aşireti koruculuğu kabul etmişler ve aşiret reisi Osman DEMİR'dir.

Menduşan'a köyü kısmen boşaltılmış. Bu köylere de koruculuk dayatılıyor. Yine yolun solundaki Banemehanda ve Çavuşa köyleri boşaltılmış olup bu köyler Kızılsu'ya bağlıdır.

Solda Gabar dağı ve yine boşaltılmış Berkever Köyü var. Daha ileride Zurun ve Hırabezerza köyleri aynı durumda.

Sağ ön tarafımızda ileride, tepenin tam orta yerinde ŞIRNAK gözüküyor.

Bu yolun denetiminin gece gerillada, gündüz güvenlik güçlerinde olduğu belirtiliyor.

Osman DEMİR'in köyünün adı Dergul. Köyü geçtikten sonra odun yığınları var. Bu bölgedeki meşeleri kesmek yalnızca Osman DEMİR'e ait bir hak. Osman DEMİR'in aşiretinden 122 korucu olduğu bildirildi.

Duvian Köyü boşaltılmış ve köyde bulunan gübre fabrikası kapatılarak buraya tabur yerleştirilmiş. Köyde gezen askerler görüyoruz.

Daha sonra Aşağıalihan Köyünden geçiyoruz. Yolun kenarında askeri mevziler var. Alihan TATAR bölgedeki ilk korucubaşı. Alihan TATAR'ın köyün sol ilerisindeki benzinliğini de gece askerler bekliyor.

Solda Şırnak Kömür İşletmesi, sağda M.Emin ACAR'ın kömür ocağı var. Kömür çıktığı için asfalt değiştirilerek yol sağa kaydırılmış. Sol taraftaki Bulmat Köyü boş.

Geçen yıl Şırnak girişinde gerillalar bir ambülansı yakmışlar. Girişte polisler kimlik denetimi yapıyorlar.

ŞIRNAK

Nüfusu 13.000 olan yeni illerden birisi.

Şırnak'ta 2 ay önce Abdurrahim Tanrıverdi adlı kişi Düzova köyünden alınarak götürülüyor, Daha götürülmeden önce evinde karısının yanında kolu kırılıyor. Öbürgün ailesine ölüsü teslim ediliyor.

Sarıdallı Köyü muhtarı Derviş Göktaş:"Dört yıl önce buraya karakol yapıldı. Daha sonra mecburi iskana tabi olduk. Buraya gelince bize ev verileceği söylenmişti. Yıllarca kıl çadırlarda oturduk. Buraya 12 yerleşim biriminden insanlar getirildi. Durumu iyi olanlar Adana'ya , Mersin'e gittiler. Çoluk çocuk hep hastayız. Sıtma Savaş bile gelmedi. Köyde 150 öğrenci var, bir kısmı sabah, bir kısmı da öğleden sonra okuyor, öğretmen yok, bir asteğmen çocukları okutuyor."

Yine aldığımız bilgiye göre, şu anda Şırnak ilinde 78 okul kapalı durumda.

ULUDERE

Uludere üç mahalleden oluşan küçük bir ilçe. Dar bir vadi ve vadinin eteğinde üst üste evler. Ortada tek bir cadde var. Ve yalnızca gökyüzü görülüyor. Boşaltılan köylerden gelen insanlar çarşıda bomboş geziniyorlar. Sohbet ediyoruz, büyük bir boşluktalar ve ne yapacaklarını bilmiyorlar.

Uludere'de en çok konuşulan konular şunlar:

✓ 6 Ağustos 1990 tarihinde yedi kişinin öldürülmesi. Hatipoğlu Ömer Özgün'e sınır ticaretinden dolayı 75 milyon lira borçlu. Ömer Özgün ve altı kişi Tilara (Karacadağ)'da buluşuyorlar. Hatip, Yüksekova eski belediye başkanı ve korucubaşı Mustafa Zeydan'a giderek "senin evine roket atacaklar" diyor. O da Ömer Özgür'ün de içinde bulunduğu 7 kişiyi yakalatıyor. Yakalananların hiçbirinde silah yok. Ailesinin bize verdiği bilgiye göre üç kişi taburda, dört kişi ise daha sonra götürüldükleri yerde işkenceyle öldürülüyorlar. Öldürülenler: Salih ve Hüseyin Yaman, Ömer Örün, Maho Örün, Salih Örün veÖmer Özgür. Diğerini bilemiyorlar. Bu bilgileri şu anda Uludere'de oturan Ömer Örün'ün eşi, üç çocuk annesi Emine Örün ve Salih Örün'ün eşi, üç çocuk annesi Fehime Örün verdiler.

✓ Kaymakam, İlçe Emniyet Müdürü, Mal Müdürü, Yazı İşleri Müdürü ve İlçe Seçim Kurulu Şefi'nin özel tim tarafından dövülmesi olayı, tabip raporuyla tesbit edilmesine rağmen kaymakamın şikayetinden vazgeçmesi.

Taşdelen köylülerine de "Ya korucu olacaksınız ya da Irak'a gidecekisiniz" deniyormuş. Yine tüm halka yatsı namazından sonra hangi evin ışığı yanarsa tarayacağız diye tehdit ediyorlarmış. 30 kişiye yarım torba un veriliyor ve bu miktar bitince yeniden alınabiliyor. Gıda maddeleri bir çeşit karneye ve denetime tutulmuş durumdam. Bu bilgileri Rıbeski köylülerinden aldık.

ULUDERE İLÇESİ, YEŞİLYUVA MAHALLESİ SAPACA MEZRASINDAN İZLENİMLER:

"Ağustos 1990 ayı idi. Mezramıza 10 km. ötede bulunan Kelmemet dağlarında bir çatışma oldu. Bizi teröristlere yatakçılık yaptınız diye mezra sakinlerinden 30 kişiyi gözaltına aldılar ve sorgulama sonucu tümünün suçsuz olduğu saptanarak serbest bırakıldılar. Daha sonra bizim korucu olmamız için baskı yapıldı. Koruculuğu kabul etmediğimizden mezramızın 55 evinden 25'i yakıldı. 30 ev de yıkıldı. Bizler geçimimizi hayvancılıkla sağlamaktayız. Otlarımız yakıldı, hayvan yemlerimiz samanlıkta kaldı. Ev eşyalarımızı bile alamadık. Ancak giyeceklerimizi alabilmiştik. 21.10.1990 günü evlerimizin tümü ateşe verildi. Bir kadın ve üç yaşlı erkek eşyalarını kurtarmak için gittiklerinde yaka-

lanıp elleri arkadan bağlı üç gün üç gece nezarette bekletildiler. Şu anda tümümüz Uludere'deyiz ve boş işsiz bir durumdayız" dediler. Ayrıca 5.11.1990 tarihli dilekçeyle çeşitli yerlere başvurduklarını söylediler.

DERELER KÖYÜ

Bu köy de boşaltılmış olup, köy halkı şu anda Balveren köyünde oturuyorlar.

30 yaşında Fatma Kartal'la çevirmen aracılığıyla konuştuk. Fatma Kartal şu anda Balveren (Gundikmella) köyünde ailesiyle birlikte, kocası aşiret kavgasında öldürülmüş, amltı çocuklu ve dul Saniye Çelik'le birlikte köylülerin verdiği bir ahırda oturuyorlar.

Bize şunları anlattı: "Köyden çıkarılmadan önce on gün hayvanlarımızı otlatmaya çıkarmamamız, hastalarımızı doktora götürmememiz ve erzak almamamız söylendi. Hamile kadınlarla birlikte tüm kadınlar zorla oynatıldık. Halay çektirildik ve hamile kadınlar ayrıca zıplatıldı ki, çocukları düşsün. Ayrıca bizi askerler çok kötü biçimde aradılar. Sorduğumuzda üzerinizde silah olabilir diyorlardı. Yine köyden taşınmadan önce köyümüzün bazı evleri geceleri yakılıyordu ve gündüz askerler askerler gelip bunları teröristler yaptı diyorlardı. Topladığımız odunlara el konuyor ve bizden yiyecek istiyorlardı. Zaten yoktu ki verelim. Bunun üzerine ağır hakaretler görüyor, dövülüyorduk. Şu anda da çok hastayım. Ne doktora gidecek ne de ilaç alacak paramız yoktu. Ne yapacağımızı bilemiyoruz" dedi.

Beriyan (Geçitboynu) köyü muhtarı Agit Zeyrek'de şunları anlattı: "Pervari Sarıyaprak'tan 45 ev, Taraklı mezrasından da 8 ev geldi. Çok sıkışık durumda kalıyoruz. Bir odada 20-25 kişi kalmak zorunda. (Bir evi göstererek) İki odalı bu evde 54 kişi kalıyor. Ahırlarımız bile dolu" dedi.

Buraya taşınan köyün muhtarı Meas Demir'de bize şunmları anlattı: "Köyümüzde 2. Bölük var. Ağustos 1990 da yataklık ve yardım etmek suçlamasıyla 3 kişi cezaevine götürüldük. 2,5 ay sonra ilk duruşmada beraat ettik ve serbest bırakıldık. Köyümüz 58 hanelik bir köydü. Köylüler Şırnak'a Geçitboynu'na ve Balveren'e dağıldılar. Ben de Beriyan köyüne geldim. Geçimimiz arıcılıktı. Ama tüm kovanlarımızı yaktılar. Şu anda hiçbirşeyimiz yoktur".

Bu gözlem ve izlenimlerimizi ayrıca resimledik. Belgeledik ve çoğu yer ve kişilerin fotoğraflarını çekerek saptamalar yaptık. Bütün bu bilgileri gerek gereğinin yerine getirilmesi, gerekse kamuoyunun bilgilerine sunulması için bu raporu düzenlmedik.

11.12.1990

Geziye katılan SBP Kurucu üyeleri:

Kamil Ateşoğulları Ank Mv.

Kemal Anadol İzmir Mv.

Hüsnü Okçuoğlu İst. Mv.

Av.Ahmet Zeki Okçuoğlu'na ve Vedat Aydın'a Özgürlük

KÜRT DİLİ VE KÜRTLER YOKEDİLEBİLİR Mİ?

Enver Sezgin

İlkokulda okuduğum yıllarda, öğretmenler tarafından saptanan "gizli mümessiller" olurdu. Bu "gizli mümessiller"in bir görevi de ders aralarında Kürtçe konuşan öğrencileri okul idaresine şikayet etmekti. Öte yanden evde ve sokakta sürekli Türkçe konuşmamız öğütlenirdi. Yani kendi dilimizin dışında bir dille eğitim-öğretim yapmamız yetmiyormuş gibi ders dışında da Kürtçe konuşmamız engellenmeye ve bu yolla kendi ana dilimizden bütünüyle kopmaya zorlanıyorduk. Biz ise korkarak da olsa, inadına Kürtçe konuşmaya çalışıyorduk. Bu uygulama elbette sadece okul idaresinin tasarrufuyla açıklanamazdı. Yıllardır sürdürülen ve bizzat devlet tarafından uygulanan yoketme, eritme politikasının sekiz-dokuz yaşındaki çocuklarayansımasıydı.

Bugün geriye dönüp baktığımızda gördüğümüz nedir? Bütün yasaklamalar, baskılar ve engellemelere rağmen Kürtler ve Kürt dili yokedilmiş değil. Artık Kürtlerin yokedilemeyeceği, Kürt sorununun baskı yöntemleriyle çözülemeyeceği gerçeği kendini çok daha çıplak bir biçimde gösteriyor. Ancak, bu gerçeğin üstünü örtmeye, gelişmenin önüne geçmeğe çalışanlar da yok değil. Son olarak İHD Genel Kurulu'nda Kürtçe konuşma yapan Vedat aydın ve ona tercümanlık yapan Av. Ahmet Zeki Okçuoğlu tutuklandılar. Onları tutuklayan mantık anlaşılan sadece Kürtçe konuşmayı değil, bilmeyi de suç saymaktadır.

Bu iki arkadaşımız şu anda , Kürtçe bildiklerinden dolayı, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde tutuklulur. Ve haklarında milli duyguları zayıflatmak iddiasıyla dava açılmış bulunuyor. Ama aynı zamanda milyonlarca insan kendi dili olan Kürtçe'yi konuşuyor.

Her geçen gün özgürlüğün ve demokrasinin herşeyin üstünde olduğu gerçeğinin daha çok insan tarafından kavranıldığı ve savunulduğu dünyamızda sadece kendi ana dilleriyle konuştukları için tutuklanan bu iki insan demir parmaklıklar arkasında uzun süre tutulabilirler mi? ana dile yasak getiren çağdışı 2938 sayılı yasa uzun süre varlığını sürdürebilir mi? Türkiye demokrasi güçleri bu insanlara sahip çıkabilirse, dahası Kürt halkının mücadelesine omuz verirse bu mümkün değildir?

TARTIŞMA

EŞİTLİĞE DAYALI, ADALETLİ, İNSAN HAKLARINA SAYGILI VE GÖNÜLLÜ BİR BİRLİK TEMELİNDE ÇÖZÜM

Prográm komisyonu, hem kendi içinde konsensus sağlamayı kolaylaştırmak hemde tartışılacak konuda Türkiye'de söz söylemiş insanların katkısını sağlayabilmek için başlattığı seminer çalışmalarından biride Kürt sorunu konusunda yapıldı. 14 Ekim Pazar günü bu çalışmaya program komisyonu üyelerinin yanı sıra denetçi olarak T.Ziya Ekinci, Ümit Fırat, yine birlik partisi sürecinde yer almakla birlikte program komisyonunda olmayan Ömer Ağın, Enver Sezgin arkadaşların katılımıyla gerçekleşirildi.

Çalışmada T. Ziya Ekinci, Veysel Uçum ve Hüseyin Hasan Çebi seminerci olarak diğer arkadaşlarda müdahil-tartışmacı olarak görüşlerini ifade ettiler. Okuyucularımıza bu çalışmanın geniş bir özetini sunmayı tartışılan konuların öğrenilmesi bakımından gerekli gördük.

ÜMİT FIRAT: Kurulacak marksist parti sadece eleştiriyle yetinemez. Bir reddi mirasa gitmelidir. Bu miras hiçte onur verici bir miras bırakmamıştır. Bu miras 1925'lerde devlet güçlerinin yanında yer almaktır. Diğer Kürt isyanlarında da bu böyle olmuştur. Bu sadece özeleştiriyle ortadan kaldırılamaz. Ancak reddi mirasla çözülür.

Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkının bir leninist yorumu var. Lenin'in bir işçi-köylü ittifakı anlayışı var. Bu gerçekte hiç gerçekleşmemiştir. Rusya'da işçi sınıfının bir gurubunun temsilcisi olan parti sovyetlerin onayıyla iktidara el koymuştur. Bu dönemde ben daha çok köylülüğün sömürüldüğünü görüyorum. Hiç gerçekleşmeyen bu işçi-köylü ittifakının amacı işçi sınıfının yakın müttefiki ezilen ulusun güçleriyle ittifak sağlama anlayışıdır. Türkiye'de de MDD tezi bu amaçla savunuldu. Gerçekleşeceğini sanmıyorum.

İki ulusun partisi meselesi Komintern döneminde konuşuldu ve tutmadı. Bütün bir ulusa diktatörlük kuracağım diyen bir parti iki ulusun partisi olamazdı.

Birlikte yaşama yada ayrılma konusu tabiki tercih hakkının kullanılabileceği demokratik koşulların gelişmesiyle ilgilidir. Ben Türkiye'de öncelikle kendi kimliğimle yaşamak istiyorum. Ama bunu elde ettiğimde seçim hakkımıda kullanabilmeliyim.

YUSUF IŞIK: Kürt sorunun da baskı yöntemleri çok açık, çok kaba... Bu nedenle, bir yönüyle değerlendirme yapmak mümkün. Ama diğer bir yönüyle çok karmaşık... Bu konuda yıllarca emek harcamış insanlar da dahil hiç birimiz konuya bütün boyutlarıyla vakıf değiliz. Çünkü en başta demokrasinin eksikliği bu konunun tahlilini de güçleştiriyor. Örneğin, bu partiyi kurma faaliyetini sürdürürken, Kürtlerin yaşadığı bölgede etkinliğimiz olmadı. Desteklenip desteklenmediğimiz bir yana, konunun tartışılması bile son derece güç.

Biz bir parti programı oluşturmaya çalışıyoruz ve Türkiye'nin en önemli sorunlarından biri olarak bu soruna yer vereceğiz. Ancak programa anahatların yazılmasıyla iş bitmiyor. Sorunun temellendirilmesi ve çözüme yönelik katkıların yazılacağının belirlenmesi var. Bu sorun öncelikle demokrasinin bir parçasıdır. Uluslararası ilişkilerde bu sorun ipotek altına alınmıştır. Türkiye'yi uluslararası platformlarda temsil eden hükümetler, bu sorundan dolayı, konumunu savunamıyor. Ekonomide ise bırakın bizim önerdiğimiz ekonomik modeli, bu sorun kapitalistleşmenin önünde bile engel.

Öncelikle Kürtlerin örgütlenme ve kendilerini ifade etme haklarını fiili olarak savunmak gerekiyor. Ancak o zaman ne istendiği ortaya çıkabilir. Birinci adım budur.

ASLAN BAŞER KAFAOĞLU: Marksistler olarak Kürt meselesine çok önceden eğildik. TİP'in kapatılmasının en önemli nedeni Partinin 4. Kongrede ulusal sorun ile ilgili aldığı karardır. Sosyal adaletin veya toplum içinde insanların sömürülmemesinin öncülüğünü nasıl marksist partiler yaptıysa ulusların ezilmemesinin öncülüğünü de marksistler yaptı.

Ben sorunu Sadun beyin ele aldığı gibi ele almak isterim. Bazı arkadaşların yaklaşımında, bir devlet var, bir parti var, birde Kürtler var. "Bırakalım Kürtler istedikleri gibi mücadele etsin" diyorlar. Biz bu partiyi Kürtlerin mücadelesini de güçlendirmek için kuruyoruz. Neden onlardan ayrı olalım. Belki Kürt hareketinin öncüleri de bu partide olacak. Olmazsa zaten başarıya ulaşılamaz.

Geniş manada düşünürseniz siyasi hareketin en geniş ifadesi partilerdir. O nedenle hakem gibi davranılamaz.

Sovyetler Birliği'nde milliyetler hareketi başarısız oldu, yaklaşımına katılmıyorum. Bugün SSCB'de milliyetlerin daha fazla özerkleşme hareketini görüyoruz. Talep şu: Merkezden yönetimde bazı karışıklıklar oluyor. Planlamada, şunda bunda. Buna karşı çıkılıyor. Bu hareketler yanlızca Sovyetler'de yok. İskoçlar bağımsızlık istiyor. Korsika'da herkes silahlanıyor. Hindistan'da Sih hareketi var. Bunların hepsi sosyalizmden bıkma mı yani? Ayrıca ben sosyalizmle devleti küçültmeyi eşdeğer görmüyorum. Biz devleti değiştireceğiz. Demokratikleştireceğiz. Devleti küçültme liberal bir yaklaşımdır. Biz devleti yöne-

tecek parti kuruyoruz. Parti devleti demokratikleştirici işlev görür. Parti bunun için kurulur.

Kısaca, ben Kürtlerin de, Türklerin de partisi olan bir parti olmasından yanayım. Fikirlerimizi Kürtlerle birlikte hayata geçireceğiz.

TARIK ZİYA EKİNCİ (SEMİNERCİ)

Ben burada "Ulusların kaderini tayin hakkı" üzerine nutuk çekecek değilim. "Ulusal kurtuluş savaşlarının dünya devrimci sürecinin bir bileşeni olduğu" konusunda da fikir açıklayacak değilim. Keza "ulusal kurtuluşla sosyal kurtuluş mücadelelerinin birlikte yürütülmesi gerektiği" konusundaki açıklamalar üzerinde de düşünce belirtmeyeceğim. Ben sadece bir kürt olarak, altmış küsur yıllık yaşamım boyunca, Türkiye toplumu içinde Kürt sorununa ilişkin izlenimlerimi, devletin, toplumun ve aydınlarımızın bu sorun karşısındaki davranışlarını, bakış açılarını ve adeta değişmez bir karakter kazanan yaklaşım biçimlerini olayların içinde yaşıyan bir kişi olarak yansıtmaya çalışacağım.

İnanıyorum ki, Kürt sorunu sadece Kürtlerin sorunu değil, tüm Türkiye'nin sorunudur. Bu sorun eşitliğe dayalı, adaletli, insan haklarına saygılı ve gönüllü bir birlik temelinde çözüme kavuşturulmadan Türkiye'de ilerleme olmaz. Ve demokrasi de kurulamaz. Bu sorun devam ettiği sürece Türkiye'de hiç kimse ben özgürüm diyemez. Onun için ben şahsen, bu sorunun Türkiye'de herkesin bir sorunu olarak görüyorum.

Kürt sorununu tarihsel gelişme açısından nasıl ortaya çıktığına değinmek istiyorum:

Bu sorun Türkiye'de ırkçı, şoven milliyetçi resmi politikanın tüm ülkede yaygınlaşıp maddi bir güç haline gelmiş olmasının bir ürünüdür. Bu politikanın kökleri, İttihat ve Terakki'nin kuruluş dönemine, hatta, daha öncesine dayanır.

Bilindiği gibi milliyetçilik bir burjuva ideolojisidir. Millet kavramının tarih sahnesine ilk çıktığı dönemde, milliyetçilik ilerici bir rol oynamıştır. Feodal bölücülüğe karşı mücadelenin bayraktarlığını yapmış, ulusal birliğin kurulmasında ve ulusal sınırların saptanmasında belirleyici bir rol oynamıştır. Daha sonraları ise, özellikle kapitalizmin emperyalist aşamasında milliyetçilik ideolojisi başka ulusları ezmenin ve sömürgeleştirmenin bir aracı haline getirilmiştir. Ama Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra, özellikle ilk sosyalist devletin kurulmasından sonra milliyetçilik sömürge halkların kurtuluş mücadelesinin örgütlenmesinde ve başarıya gitmesinde yeniden ilerici bir karekter kazanmış ve ulusal kurtuluşun ideolojisi olmuştur.

Oysa Osmanlı İmparatorluğu'nda milliyetçilik ideolojisinin ortaya çıkması farklı koşullarda olmuş ve değişik bir seyir izlemiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda milliyetçilik ideolojisi toplumun iç dinamiklerinin bir ürünü olarak ortaya çıkmamıştır. Katı merkeziyetçi bir yönetimle yönetilen Osmanlı İmparatorluğu'nda, uzun yıllar, çeşitli halkların ve ulusların birarada tutulması Osmanlılık ideolojisiyle ve İslam ümmetçiliği ile sağlanabilmiştir. Ancak İmparatorluğun çöküntü dönemine girmesiyle, bağlı ulusların birer, birer, bağımsızlıklarını kazanmaları gerçekleştikçe, bu ideolojinin yetersizliğine karar verilmiş ve yerine konacak bir ideoloji için arayışlar başlamıştır.

Batı Avrupa'dan gelen milliyetçilik rüzgarlarının etkisi ile Balkan ülkelerinin birbiri ardından Osmanlı İmparatorluğu'ndan ayrılarak bağımsız ulusal devletler halinde örgütlenmeleri, Osmanlı aydınlarında, ayrılan halklara karşı kin ve düşmanlık üzerine kurulu bir Türk milliyetçiliği düşüncesinin oluşmasında önemli rol oynamıştır. Fas, Tunus ve Cezayir'in Fransızlar tarafından sömürgeleştirilmesi, İtalyanların Trablus ve Bingazi'yi işgal etmelerinden sonra, dağılan İmparatorluğu kurtaracak güçlü bir ideolojiye olan ihtiyacı daha da artırmıştır. İttihat ve Terakki Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtarmayı düşünen asker-sivil aydınların milliyetçi duygularla kurdukları bir partidir. Temelinde ayrılan halklara karşı düşmanlığa dayalı bir Türk milliyetçiliği düşüncesi vardır. Bu düşüncenin ideolojik temellerini de Ziya Gökalp kurmuştur. Tepkici ve ırkçı bir milliyetçiliktir. Hiç bir zaman ilerici olmamış, her zaman gerici bir rol oynamıştır. Birinci Dünya Savaşı'na da, milliyetçilik ideolojisiyle şartlanan aydınların öncülüğünde, imparatorluğu kurtarmak için girilmiştir.

Savaş yıllarında Ermenilerde gelişen milliyetçilik düşüncesi ile özerk ya da bağımsız bir statüye kavuşma isteklerine karşı gösterilen sert tepki ve genel kıyıma varan tehcir politikasının temelinde de bu tepkici milliyetçilik rol oynamıştır.

Kurtuluş Savaşı döneminde ise emperyalist devletlere karşı ulusal bir cephe oluşturmak için milliyetçiliğe dair farklı bir tutum izlendiğini görmekteyiz. Amasya'da M. Kemal'in Ali Rıza Paşa Hükümeti ile yaptığı görüşmelerde bu farklı politikanın izleri görülmektedir. Ortak imza ile yayımlanan Amasya Protokolü'nde Kürtlerin ve Türklerin birlikte yaşama kararlılığından söz edilmekte ve Kürtlerin her türlü ulusal haklarına saygılı davranılacağı ifade edilmektedir. İlk Büyük Millet Meclisi'nde Türkçü bir milletvekilinin ırkçı yaklaşımlı bir konuşması üzerine gösterilen tepkileri yatıştırmak için Mustafa Kemal'in verdiği cevapta "BMM'nin yalnız Türklerin, yalnız Kürtlerin, yalnız Laz, Çerkez ve Arapların bir meclisi olmadığı, tüm bu unsurların temsilcilerinden oluşan yüce bir meclis olduğu vurgulanmaktadır." Türkiye toplumunu oluşturan çeşitli ulusan toplulukların birlikteliğini öngören bir bakış açısı egemen olmuştur, Kurtuluş Savaşı boyunca. Bu bakış açısı Lozan Konferansı sırasında da devam etmektedir. Baş delege İsmet İnönü konferansa katılırken yanında Kürtleri temsilen Diyarbakır Milletvekili Hamit Zülfü Tigrel'i de götürmüştür. Konferansta Türklerle Kürtlerin birlikte yaşama azim ve kararlılığından sözedilerek, Kürtlerin tüm haklarına saygı gösterileceği ifade edilmiş, Antlaşmanın 38 ve 39. maddelerinde de bu açıklamaları anıştıran hükümlerin yer almasına muvafakat edilmiştir.

Ancak 1924'ten sonra, iktidardaki kodronun İttihat ve Terakki geleneğine bağlı milliyetçi kanadı öteden beri rahatsızlık duyduğu Kürt sorununu kökten çözme konusundaki kararını uygulamaya koymayı basarması ile Türkiye'de milliyetçiliğe değğin yeni bir döneme girilmiştir. Birinci Dünya Savaşı'nın bitiminde, 1918 yılında kurulan Kürt Teali Cemiyeti'nin gösterdiği etkinlikler, yapılan yayınlar İttihatçı Türk milliyetçilerini büyük ölçüde rahatsız etmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan sonra

da güçlü konumlarını sürdüren Kürt aşiretlerinin yaşam biçimi ve sahip oldukları büyük otorite bu rahatsızlığı daha da arttırmıştır. Kürt aşiretlerinin hemen tümü Kurtuluş Savaşı'nı desteklediklcri halde milliyetçi kanadın zorlaması ile Kürt sorununu radikal biçimde çözmeye karar verilir. Bu kararın uygulanabilmesi için koşulların yaratılması gerekmektedir. İşte Şeyh Sait Ayaklanması bu amaçla kışkırtılmış ve ustaca kullanılmıştır. Şeyh Sait, o dönemin geleneğine göre büyük bir atlı kalabalıkla Genç'ten Lice'nin Serdi köyüne giderken Piran ilçe merkezinde konaklar. Birlikte olduğu insanlar arasında birkaç firari de vardır. İlçe jandarma kumandanı merkezle yaptığı görüşmelerden sonra bu kaçakları teslim almak ister. Şeyh Sait'in, kendisi ayrıldıktan sonra bunların teslim alınması önerisi yine merkezden gelen direktif uyarınca reddedilir. Kumandanın kaçakları almak üzere Şeyhin kaldığı evi kuşatması ile silahlı çatışma çıkar, komutanla birlikte birkaç er öldürülür. Bu olaydan sonra faillerin yakalanıp tedip edilmesi yerine büyük boyutlu bir askeri operasyona girişilir. Artık isyan fiilen başlatılmıştır.

Ayaklanma tamamen bastırılıp, hareketin sorumluları yakalanarak infaz edildikten sonra düzenin kurulması ve barışın sağlanması gerekirken, yıllarca süren ve bütün Doğu'yu hedef alan bir tenkil hareketine girişilir. Kitlesel sürgünler, kanunsuz infazlar, köylerin yakılması ve yıkılması ile bölge adeta insansızlaştırılmak istenmiştir. Kimi aydının iddia ettiği gibi bu hareket, feodaliteyi tasfiye hareketi olarak değerlendirilemez. Çünkü feodaliteyi tasfiye etmek için yapılacak ilk iş, köklü bir toprak reformudur. Oysa Doğu'da hiçbir zaman toprak reformu yapılmamıştır. Ayaklanmadan sonra çıkarılan Mecburi İskan Kanunu, Takrir-i Sükun Kanunu, kürtçe konuşmayı yasaklayan uygulamalarla izlenen ekonomik, sosyal ve eğitimsel politikaların tümü bize Kürt sorununun köktenci bir biçimde tasfiye edilmesinin istendiğini gösteren kanıtlardır.

Kürt sorununu köktenci bir biçimde tasfiye etme düşüncesi bugünde geçerliliğini korumaktadır. Köylerin boşaltılması, toplu sürgün girişimleri, köylerin yakılması ve yıkılması eylemleri ayni politikanın günümüzdeki uygulamalarıdır.

Bugün Türkiye'de egemen olan militarizmin de en büyük dayanağı Kürt sorunu hedef alan ırkçı, şoven milliyetçi ideolojidir. Sık sık yapılan askeri darbelerin temel gerekçelerinden biri her zaman Kürt sorunu olmuştur. "Devletin ve milletin bütünlüğünü koruma ve savunma" formülasyonu Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde biçimlenen tepki milliyetçiliğinin, Kürtleri hedef alan, bugünkü mirasıdır.

Tepkici, şoven Türk milliyetçiliğinin en büyük dayanağı ülkenin ve ulusun bölüneceği yersiz endişesidir. Gerçek vatandaş olarak benimsenmek istenmeyen Kürtlerin, ülkeyi ve ulusu bölecek potansiyel bir düşman olarak algılanması geliştirilen politikaların belirlenmesinde başlıca etmendir. Çok partili döneme girerken İsmet Paşa, Demokrat Parti Başkanı Celal Bayar'a "Doğu'da parti teşkilatları kurmayalım, siz kurmazsanız, biz de bizimkileri lağvedelim (...) particiliğin milli birliği bozmasından endişe ederim" diyebilmiştir.

Irkçı, şoven milliyetçi ideoloji aydınlarımız üzerinde de oldukça etkilidir. Son zamanlarda sıkça kullanılan "Soydaşlık" deyimi bu etkinin boyutlarını gösteren önemli bir kanıttır. Aslında "Soydaşlık" ırkçı bir kavramdır. O kadar yaygın ve o kadar içten gelen bir duyarlılıkla kullanılmaktadır ki çoğu kez vatandaş olmaktan daha üstün bir konum ifade etmektedir. Örneğin, Bulgaristan'da Türklere yönelik, tasvip edilmesi mümkün olmayan baskılar sürerken gösterilen tepkiler adeta toplumsal bir histeriye dönüşmüştü. Oysa aynı dönemlerde Türkiye Cumhuriyeti'nin öz vatandaşı olan Kürtlere yapılan baskılara karşı genel olarak hiçbir tepki gösterilmemiştir. Orada olup bitenlerle hiç kimse ilgilenmemiştir.

Aydınlarımızın büyük çoğunluğu, özellikle sol eğilimli aydınların tümü savaşa karşıdır. Bu son derece insancıl ve soylu bir davranıştır. Ama, bugün Doğu'da insanları açlığa, sefalete, konutsuzluğa ve korkulu bir yaşama mahkum eden ilan edilmemiş korkunç savaşa karşı hiç kimsenin kılı bile kıpırdamıyor. Sanki olup bitenler Türkiye'nin dışında yabancı bir ülkede cereyan ediyormuş gibi genel bir sessizlik hüküm sürmektedir. Bunun nedeni ırkçı, şöven milliyetçi şartlanmadır.

Irkçı şoven şartlanmaları kırmadan Türkiye'de demokrasi kurulamaz. Yapılacak ilk şey ırkçılığı ve şoven milliyetçiliği insanlık suçu saymaktır. Demokrasiden ve insan haklarından yana olan siyasal partiler ırkçılığı ve ırkçı eğilimlerden kaynaklanan her türlü uygulamayı suç saydıklarını programlarına almalıdırlar.

Yapılacak ikinci şey ırkçı ve şoven karakterli milliyetçilik yerine yeni bir ulusal birlik politikası geliştirilmelidir. 1924'ten itibaren geliştirilen ırk esasına dayalı ulusal birlik politikası tümü ile terkedilmelidir.

1924'ten itibaren çıkarılan anayasaların tümünde Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak için Türk olmak, ya da Türk olmayı benimsemek koşulu getirilmiştir. Bu anlayış terkedilmelidir. Başka ırktan da vatandaş olmanın mümkün olabileceğini belirten yeni bir ifade kullanılmalıdır.

Kürtlere yönelik ırkçı, şoven milliyetçi şartlanmalar, çifte standartlı bir aydın kamuoyu oluşturmuştur. Bu gerçek Türkiye'nin demokratikleşmesi açısından ciddi bir tehlike yaratmaktadır. Mutlaka aşılması gerekir. Bir örnek vermek istiyorum: Irak'ta kimyasal silahlar kullanılarak, kadın, çocuk ve yaşlılardan oluşan binlerce Kürt öldürüldü. Yasak silah kullanılarak işlenen bu insanlık suçu karşısında, Türkiye'de olayın dehşetiyle orantılı ciddi bir tepki gösterilmemiştir. Bu tepkisizlik demokrat kamuoyu hesabına onur verici bir tavır olarak telakki edilemez.

Şoven milliyetçi şartlanmaların etkisinde kalan dış politika girişimlerinde çifte standart kullanılması devletin güvenilirliğini zedeleyen sonuçlar doğurmuştur. Örneğin, Bulgaristan ve Batı Trakya Türkleri'ne yönelik baskıların protesto edilmesine karşılık Kürtlere yapılan baskıların ortaya atılması karşısında Türkiye inandırıcı olmakta güçlük çekmiştir. Bundan ötürü de etkili olamamış ve girişimlerinden sonuç alamamıştır. Kürt sorununun çözümü Türkiye'yi çifte standart kullanan bir devlet olmaktan kurtarması bakımından da zorunlu ve gereklidir.

Kürt sorunu politik bir sorun olarak yaratılmıştır. Çözümü de politik olacaktır. Bunun için resmi

politikalar karşısında alternatif politikaların üretilmesi gerekir. Bu sorun yasak bölgede tutulduğu sürece ve tartışılması engellendiği sürece yeni politikalar geliştirilemez. Yetmiş yıldır uygulanan resmi politika iflas etmiştir. Bu nedenle yapılacak şey Kürt sorununun varlığını kabul ederek ilgili tüm tarafların katılacağı bir tartışma başlatmaktır. Ancak çözüm bu yöntemle bulunabilir.

Marş ezberleyerek, ırkçı sloganları tekrarlayarak yurtsever olunamıyacağı kabul edilmeli ve yeni bir yurtseverlik anlayışı benimsenmelidir. Çağdaş anlamda Yurtseverlik, Türkiye toprakları üzerinde yaşıyan herkesin mutluluğunu isteyen, ırk ayırımı yapmadan tüm insanlara karşı sevgi besleyen, Türkiye toplumunu dünya milletleri içinde saygın bir yere getirmeyi amaçlayan bir toplumsal bilinçtir.

Ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı ilkesini sık sık tekrarlamanın Kürt sorununun çözümünde bir yarar sağlıyacağını düşünemiyorum. Somutta adamın hayatında gerçekten eşit bir vatandaş olduğunu gösterecek bir değişiklik olmuş mudur? Ulusal baskıya maruz kalan ve ezilen insanı ilgilendiren bu somut değişikliktir.

Keza dünya sosyalist hareketinin pratiğinden gelen bazı formülasyonların tekrarlanmasında da bir yarar yoktur. "Ezilen bir halkın kurtuluşu ancak sosyalizmdedir" sözü de Kürtler için hiçbir şey ifade etmiyor. Sen iktidar olacaksın da Kürtler kurtulacak. Oysa kürtleri ilgilendiren bugünkü yaşamlarıdır.

Sonuç olarak Kürt sorununun çözümsüz kalmasının, Türkiye'de demokratikleşmenin, toplumu geliştirme ve değiştirme isteğinin karşısında büyük bir engel olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Ancak bu gerçeği bilinçle algılayarak, attığımız her adımda ırkçı, şoven milliyetçi şartlanmaları kırmak suretiyle Kürt sorununun çözümüne katkı yapabilir ve demokratikleşme hareketine yardımcı olabiliriz.

ENVER SEZGİN: Hiç kuşkusuz ki etrafımızı saran sorun yumağının içinde çözümü en zor olan sorunların başında Kürt sorunu gelmektedir. Sorun programa nasıl yansıyacak? Kürtler arasında örgütlenecek mi bu parti? Neresinden yakalamalıyız sorunun? Bu sorulara yanıt arıyoruz. Bir kere öncü parti anlayışından bütünüyle sıyrılmak zorundayız. Kürt sorununu biz çözeriz iddiası taşımamalıyız. Hele hele kurtarıcılığa kesinlikle soyunmamalıyız. Burada söz konusu olan bu partinin Kürtlerle ilişkilerini iyi tarif edebilmesidir. Bugün Kürtler toplumsal yaşamın her alanında özellikle de politika alanında kendi kimlikleriyle faaliyet göstermiyorlar. Yetmiş yıllık çağdışı bir yasak duvarıyla toplumsal gelişmelerinin önü kesilmiştir. Ancak özellikle son yıllarda Kürtler bu yasak duvarını bütün güçleriyle zorluyorlar. İşte parti bu "utanç duvarı"nın yıkılması için Kürtlere omuz vermelidir. Tam da bu noktada partinin programı Kürtlerin bu talepleriyle çakışabilmelidir. İşte o zaman örneğin, Diyarbakır'da parti örgütü kurmanın bir anlamı olacaktır. Çünkü böyle bir parti Kürtler için güvenilir bir dost, bir müttefik olacaktır. Kürtler ayrı örgütlensin fikrine gelince, bir kere bu düşünce yeni değil kaldı ki fiili olarakta bugün durum budur.

Bugün Türkiye'de önemli bir kesim Kürt meselesinin demokrasinin önemli bir sorunu olduğunu söylüyor. Ama bunun tam olarak bilince çıkarıldığını sanmıyorum. Kürt sorunu hala salt Kürtlerin sorunu, bir dış sorun gibi görülüyor ve böyle davranılıyor. Oysa Kürt sorununun demokrasinin ve dolayısıyla Türklerin de sorunu olduğu kavranmadan, örneğin, Türk aydınlarının sorunun çözümüne fazla bir katkı yapabileceklerini sanmıyorum.

Şu anda ülkede bir iç savaş ortamı var. Bu iç savaş her iki taraftan da çok şeyi alıp götürüyor. Oysa sayın Ekinci'nin dediği gibi savaşın sona erdirilmesi için doğru dürüst hiç bir şey yapılmıyor. Bu niye böyledir? Bu sadece sorunun yasaklı olmasından ileri gelen zorluklarla açıklanamaz. Kanımca en önemli neden yukarıdada ifade ettiğim gibi sorunun Türk sorunu olduğu henüz kavranabilmiş olmamasından ileri gelmektedir.

Kısaca parti Kürt sorununu genel demokrasinin bir sorunu gibi ele almalı, Kürtlerin sözlerini söyleyebilecekleri koşulların yaratılması için çaba göstermeli ve her iki halkın mutabakatını aramalıdır.

SADUN AREN: Kürt sorunu özü itibariyle Kürt kimliğini tanıma sorunudur. Yani bu tanınmadığı için Kürt sorun vardır. İki düzeyde ele almak gerekir. Birincisi, Türkiye düzeyi; ikincisi, Dünya ve Ortadoğu düzeyi...

Türkiye'de bu konuda getirilecek çözüm, Kürt kimliğini tanımalı ve tabi bunun gereklerini yerine getirmelidir. O zaman Kürt sorunu çözüm yoluna girer.

Partinin bu konuda bir proje önermesinden yanayım. Fikirler üretmeli ve bunların mücadelesini vermelidir. Kürt sorunu salt sosyalizmin sorunu olmadığından pekala kapitalizmde de çözülebilir. Bunun için iktidara da gelmek gerekmez. Muhalefetteyken de bu parti, Kürtlerin haklarını savunabilir. Kürtler, Türkler, bu partide yer almalıdır. Tabi Kürtlerin yer alıp almayacakları kendi tercihlerine bağlıdır.

Ortadoğu düzeyinde ele alınırsa Türkiye bakımından, Kürtler bakımından asıl çözüm Kürt kimliğini tanıdıktan sonra bölgede Kürtler birleşebilir de. Her türlü çözüm Kürt ve Türk insanlarının yararına olup olmadığına bağlıdır. Bir tarafın yada her iki tarafın zararına olacak yaklaşımlar kabul edilemez. Öte yandan savaşın yaratacağı çözümler sonuç alıcı olamaz. Ortadoğu da sınırları değiştirecek, büyük devletlerin müdahalesine açık önerilerin sonucu ne olabilir bu günden bilinemez. Ancak barışçı her tür çözüm kabuledilebilir.

Türkiye'de Kürt meselesi aynı zamanda demokrasiyle çözülebilir. Demokrasi hak arama özgürlüğüdür. Konuyu aynı zamanda bu perspektif içinde görmek gerekir.

VEYSEL UÇUM: Öncelikle soruna, bir partinin programında Kürt sorununa ilişkin yaklaşım neden yer almalıdır, sorusuna yanıt vermekle başlayacağım.

Kürt sorunu Türkiye'nin, demokrasinin, Kürtlerin ve Türklerin, Türkiye insanının sorunudur. Türkiye'de otoriter kurumlaşmanın hem bir nedeni hem de sonucudur. Siyasi partiler, gelişmenin, ilerlemenin önünde engel oluşturan sorunları belirler ve kendilerince çözümler önerirler. Kürt sorunu da Türkiye'nin çözüm talep eden öncelikli sorunlarından biridir.

İşte bu nedenle Kürt sorunu bu partinin sorunudur. İster parti Kürtler ve Türklerin birlikte örgütlendikleri parti olsun, ister olmasın, Kürt sorununda bu partinin programatik yaklaşımı ve politi-

kası olmalıdır.

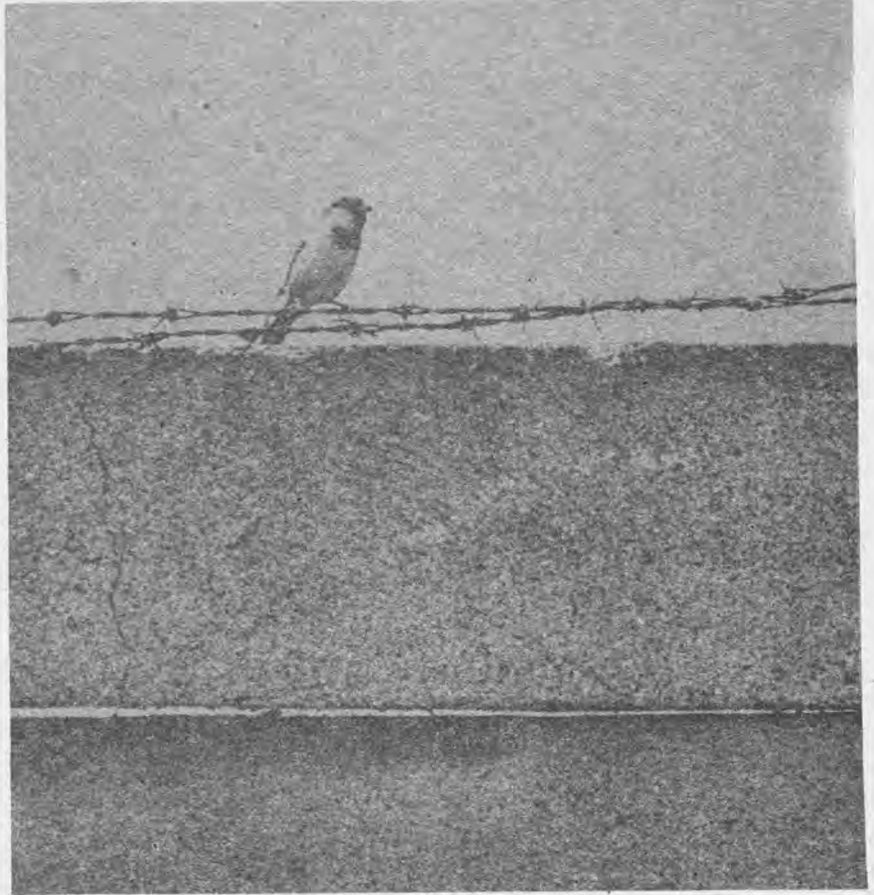
Hep söylüyoruz, Kürt sorunu iki halkın ulusal toplumsal gelişme sürecine engel olan bir sorundur. Kürt sorununu başından beri bir ulus sorunu olarak kavramadık. Ulus sorunu olarak görmenin en önemli yanı sorunun ekonomik, politik, kültürel, sosyal boyutları olan kapsamlı ve karmaşık bir sorun olduğunun anlaşılmasıdır. Kürtlerin yaşadığı bölgelerdeki ekonomik geriliğintek nedeni eşitsiz gelişme yasası değildir. Önemli bir diğer neden bu bölgede Kürtlerin yaşıyor olmasıdır.

Sorunun ortaya çıkışına ilişkin benden önce konuşan sayın Tarık Ziya Ekinci'nin yaptığı değerlendirmeye katılıyorum, sorunun ortaya çıkışının nedeni egemen güçlerin ideolojisi ve bundan kaynaklanan inkarcı asimilasyoncu baskı politikasıdır. Bu politikanın açmazı bu gün her çevrede görülebilecek kadar ortaya çıktı.

Bu gün Türkiye'de gözlenen olgu Kürtlerin yaşadığı bölgelerde devlet baskıcı bir güç olarak yer alıyor. Aynı zamanda bir savaş durumu da yaşanıyor. Şiddet kullananımının kaynağı egemen güçlerin politikasıdır. Ancak görülen o ki şiddet sorunun çözümü için genel geçer bir araç olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle şiddeti dışlayan anlayışın kendine yer açabilmesi için sabırlı ve sağduyulu bir politika izlemesi gerekir.

Kurulacak parti salt Kürtleri örgütlemek için programına Kürt sorununu alma yanlışına düşmemelidir. Özgürlükleri bir bütün olarak düşünmeli, Kürt halkının özgürlüğü için sürdürülen mücadelenin demokrasinin kazanılması mücadelesiyle ne kadar iç içe olduğu gerçeğinden hareket etmelidir. Partinin kürt politikası Kürtleri kurtarma iddiasından kalkmamalıdır. Politikamız iki halkın yararına olabilecek çözümü öneren nitelikte olmalıdır. Sorunun çözümü için tarafların mutabakatı gerekli olduğundan yurtsever güçlerle meşru zeminlerde ortak mücadeleyi mümkün olacak politikalar öngörülmelidir. Öte yandan Kürtlerin içinden çıkan yapıların özgürce politika yapabilecekleri koşulların yaratılması için çaba gösterilmelidir.

CELAL KANAT: Üzerinde en kolay mutabakat sağlanacak sorunlardan biri Kürt sorunudur.

Nedeni çok açık. Birincisi, sorun kendini şu yada bu şekilde çok güncel olarak dayatmış durumda. Bu nedenle gerçekliğin bir baskısı var. İkincisi, Türkiye'de komünist hareketi belirleyen Marksizmin, Leninci versiyonu çöktü.

Türkiye'de komünist hareketin Şeyh Sait vb. konularda tutumu var. Talihsizlik bence Türkiye'de marksist hareketin 3. Enternasyonel'le gözünü açmış olmasıdır. Bu talihsizlik komünist hareketin adeta güdülerini belirliyor. Analize katılması gereken bir diğer olumsuz öğede Türkiye'de marksist hareketin ister istemez genetiksel olarak İttihat-Terakki'nin iz düşümü olmasıdır.

Genetiksel açıdan İttihat- Terakki'yi ideolojik açıdan 3. Enternasyonel'e ve SBKP'ye öykünen komünist hareketin 1925-38 arasındaki Kürt hareketini reddetmeden teori geliştirmesi mümkün değildi.

Ulusal sorunda yakalanması gereken halka bence devleti küçültme olmalıdır. Bu nasıl olabilir? Bir kez kendi adımıza, Marksistler adına, marksistlerin iyiliği için yada kürtler adına, Kürtlerin iyiliği için devletten yardım istemekten vaz geçmeliyiz. Bu bizim devletimizde olabilir yada gelecekte ortak olmayı tasarladığımız devlette olabilir. Hepsi söylediğime dahildir.

Türkiye'de çalışan her parti Kürtlerin ve Türklerin partisidir. Bundan kaçmak mümkün değildir. Kürtlerin yaşadığı bölgede bu partinin işlevi ne olmalıdır?

Bence öncelikle Kürt aydınlanmasının önünü açmak gibi bir işlev görmelidir. Yanlış anlaşılmasın Kürt aydınlanmasını bu parti yapmayacak. Bu parti sadece onun önündeki kurumsal, hukuksal engellerin kaldırılmasına kendi katkısını yapacaktır. Yoksa bu aydınlanmanın kendi sahipleri vardır. Bu aydınlanmayı onların yapması hem ahlaki olarak hem de kuramsal olarak doğru ve yerinde olacaktır.

Mehmet Semih Gemalmaz

Anayasa Mahkemesinden Çağrı Beklentisine İlişkin Açık Duyuru

1990'nın Türkiyesi, sadece Avrupa'nın değil, ama özellikle son on yıllık pratiği ile dünyadaki başlıca örnekler arasında yer alacak yeterlilikte, tipik bir İnsan Hakları ihlalleri sosyal laboratuarıdır. Gerçeklerin saptanmasına ilişkin bu gözlem, fazlasıyla soğuk bir anlatımla sergileniyor izlenimine yol açabilir. Çünkü, gerçekten de, İnsan Hakları ihlallerinden söz etmek, özünde, mağdurların dramını, acılarını dile getirmektir.

Ne var ki, mağdurların dramında yoğunlaşan her bakış açısı, sorunları her irdeleme gözlüğü, olayın çok önemli bir diğer boyutunu gözden yitirmeye yol açabilme tehlikesini de getirmektedir. Bu boyut, failler, sorumlular kısmıdır. Sorumluları, giderek sorumluluklarını belirlemek, basit bir hesaplaşma kaygısı ya da "yapanın yanına kar bırakmama" dürtüsü ürünü değildir. Bundan daha temelde bir yönelimi vardır. İnsan Hakları ihlallerinin nedenlerini kavramanın, deşifre etmenin etkin bir yoludur sorumluları ortaya çıkarmak.

İşte ancak böylesi bütüncül bir bakış açısı, İnsan Hakları olgusunu tüm yönleriyle ortaya koyabilir; ihlallerin nedenlerine uzanabilir ve son çözümlemede mağdurlara, herhalde, daha yararlı olabilecek kurum, mekanizma ve prosedürleri gündeme getirir. Başka deyişle, ihlaller karşısında aranması gereken çözüm, bizzat o somut olayın mağduruna yardım eli uzatmak, daha hukuksal terimlerle zararını gidermek, yani kişisel kurtuluşları güvence altına almak çabasına indirgenmemelidir. Ama bunun yanısıra, benzeri ihlallerin yinelenmesinin önüne geçmek, bunun gerektirdiği hukuksal önlemleri yürürlüğe koymayı sağlamak; kısacası çözümü genelleştirmek gayreti gösterilmelidir.

Bunun aracı, özerk bir disiplin olan ve ne yazık, Türkiye'de henüz tam olarak bilinmeyen - ülke gerçekleri karşısında paradoksal bir durumdur bu- İnsan Hakları Hukukudur. Bu hukuk disiplininin kendisine özgü normları, birimleri, mekanizmaları ve usulleri vardır. Bu hukuk dalı, ne ulusal hukukun herhangi bir alt disiplininin karakteristikleriyle tam olarak kavranabilir ve ne de klasik Uluslararası Hukuk içerisinde eritilebilir.

İnsan Hakları Hukuku'nun verileriyle bakıldığında işte, basında yer almasına karşın, ne yayın organlarında, ne akademik çevrelerde ne de İnsan Hakları meseleleriyle ilgili ulusal kamuoyunda ilgi yaratmayan ve basit gibi görünen bu güncel olaya özel önem bağıllamak, üzerinde düşünmek, onu sorgulamak gerekmektedir.

Olay şudur: 23 Kasım 1990 Cuma günü, Anayasa Mahkemesi, İçişleri Bakanı A. Aksu, Bakanlık Müsteşarı V. Gönül ve Olağanüstü Hal Bölge Valisi H. Kozakçıoğlu'nun tanıklıklarına başvurdu; kapalı yapılan oturumda onları dinledi. Nedeni ise, halen yüksek mahkeme önünde bulunan 424 ve 425 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin, Anayasa'ya aykırılığı gerekçesiyle açılmış olan iptal davası görülürken yetkililerden bilgi almaktır. Adı geçen KHK'lar, bilindiği üzere, ülkenin güney doğusunda yürürlükte bulunan olağanüstü hal rejimi çerçevesinde bir dizi ek önlem getirmektedir.

Bu yazının amacı, adı geçen KHK'nın nasıl yürürlüğe konduğu, içerdiği hükümlerin Anayasa'ya aykırı olup olmadığı meselesini sorgulamak değil. Burada, belirtilen yetkililere başvurulması pratiği üzerinde durulmaktadır.

Anayasa Mahkemesi ne yapmaktadır? Bir iptal başvurusu üzerine inceleme yapmaktadır. İptalin konusu nedir? Bu Kararnamelerin Anayasa'ya aykırı olup olmadığının saptanmasıdır. İptali istenen Kararnameleri kim çıkarmıştır? Cumhurbaşkanı'nın başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu, 9 Mayıs 1990 tarihinde kararlaştırmış ve bunlar 10 Mayıs 1990 gün ve 20514 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İçişleri Bakanı kimdir? Bu Kararnameleri çıkartan Bakanlar Kurulu'nun üyesidir. Müsteşar ve Bölge Valisi kimlerdir? Devletin idari ajanlarıdır; özellikle vali, bu Kararname'yi yürütmek ve uygulamakla yetkili ve görevli kılınmış ajandır.

Bu ne perhiz, ne lahana turşusu? Bir kez daha sormak gerekir. Anayasa Mahkemesi ne yapmaktadır? Kararnameyi çıkartanlardan; Kararnameyi uygulayanlardan, uygulamakla yükümlü olanlardan ne öğrenilebilir?

Şimdi denebilir ki, Mahkeme, bu kişilerden iptal sorgulaması bağlamında bir şey sormuyor. Bu, kendi işi. Üstelik de işini titizlikle yapıyor. Orada gerçekten, Kararnamelerde yer verilen önlemleri gerektirecek oranda, ölçüde bir problem olup olmadığını, önceki düzenlemelerle ne tür ve etkinlikte sonuç alındığını öğrenmeye ça-

lışıyor; sağlıklı karar vermek için ayrıntılı inceleme yapıyor.

Bu argümanlar tutarsızdır, geçersizdir. Mahkemenin bu tasarrufu isabetsizdir.

Basit bir soru sorulabilir. Mahkeme, acaba, kendilerine dışkı yedirilen Yeşilyurt köylülerini de dinleyecek midir? Bölge illeri baro temsilcilerine başvuracak mıdır? Sakıncalı bulunup bölge dışına sürülen iç sürgünlerle görüşecek midir? Her nasılsa açılmış bir örnek davada çorap söküğü gibi birbirlerini suçlayarak sorumluluktan kurtulmaya çalışan Sıddık Bilgin olayının faillerini çağıracak mıdır? Belki de yüksek mahkeme, başka dil bilmediği için Kürtçe konuşan ve hakkında dava açılan 70'lik yaşlı kadını, apar topar önüne getirtir.

Listeyi uzatmak mümkün, ama gereksizdir. Hukukun temeli, mantıksızlık olamaz, olmamak gerekir.

Kaldı ki, bir varsayım olarak, yüksek mahkeme olağanüstü rejim uygulamasının gerçek muhatabı ve çoğunlukla da mağduru olan örneklenen kesimi dinleyecek olsa bile, bizzat Bakan'ın, ajanlarının dinlenmesi isabetli hale gelemezdi.

Mahkeme, soyut norm denetimi yapar; hukuka uygunluk denetimi yapar. Kararnameler anayasa'ya aykırı mı, değil mi? Mesele budur. Yüksek Mahkeme'nin sayın üyeleri, bu kadar titizlerse, sıradan bir yasallık denetimi değil ama hukuka uygunluk denetimi yapsınlar. Olağanüstü rejimin evrensel standartlarını dikkate alsınlar. Üstelik bunlar, bir zorlama değildir. Türkiye, uluslararası sözleşmelere taraf olarak, uluslararası yükümlülükler üstlenmiştir. İç hukukun bunlara uygun olması zorunluluktur. İç hukukun ayrılmaz parçası haline gelimiştir bu evrensel ölçütler. Yasama organı, idari ajanlar bunlara uygun davranmak, mevzuat üretmekle ödevlidir. Ama dahası, özellikle yargı yerleri, hem bir yanda bunları her bir somut uyuşmazlıkta doğrudan ve kendiliğinden uygulamak, hem de öte yandan, bunu açmak üzere, evrensel standartlara uygunluk denetimi yapmakla yetkili ve yükümlüdür.

Yapılması gereken, İnsan Hakları Hukuku'nu öğrenmektir.

Bu bilinse görülecektir ki, bu Kararnameler, kör gözün göreceği kadar olağanüstü rejimin evrensel ve demokratik standartlarına aykırıdır. Hiç bir amaç, bunları meşrulaştırmaz; hatta bu Anayasa'ya bile uygun kılmaz.

Bir kez daha vurgulayalım ki, burada işaret edilen temel sorun Anayasa Mahkemesi'nin adı geçen kişileri dinlemesinin isabetsizliğidir. Bu nedenle, bu dinleme için, örnek olsun 2949 sayılı ve 10.11.1983 tarihli Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 30. maddesi hükmüne dayanılarak bir hukuksal temel bulunması da isabetsizliği ortadan kaldırmaz. (md. 30) hükmü şudur: **Anayasa Mahkemesi, Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinden inceler; gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri çağırır.** Bu bir tanıklık sayılamaz. Çünkü, sözlü dinlenmesine karar verilen bu ilgililer, belirlenen günde hazır bulunmaz ya da temsilci göndermezlerse, Mahkeme gerekli **incelemeyi dosya üzerinden yapacaktır.** (md. 31). Başka deyişle, bu çağrıyauymamanın temel sonucu, Mahkeme'nin esas yargılama usulü olan dosya üzerinde inceleme yaparak hükme varmayı doğurmasıdır. Klasik anlamda tanık ya da bilirkişilerin dinlenmesi ise, aynı Yasa'nın 51. maddesinde düzenlenmiştir ve burada Usul Yasası'na yollama yapılarak bu sürecin genel çerçevesi çizilmiştir. Esasen, bütün bu düzenlemelerin kaynağı, bizzat 1982 Anayasası (md. 149)'dır. Bu maddenin 3. bendinde şu hüküm yer alır: **Anayasa Mahkemesi Yüce Divan sıfatıyla baktığı davalar dışında kalan işleri dosya üzerinde inceler. Ancak, gerekli gördüğü hallerde sözlü açıklamalarını dinlemek üzere ilgilileri ve konu üzerinde bilgisi olanları çağırabilir.**

Bu verilerden açıkça şu sonuç çıkar. Anayasa Mahkemesi'nin, incelediği sorun bağlamında,, konu ile ilgili ve bilgili olanları dinlemesinin hukuksal temeli vardır. Ne var ki, bu yazıda işaret edilen sorun, adı geçen kişilerin dinlenmesinin hukuksal dayanağınını olup olmaması değildir. Sorun, isabetli olup olmadığıdır.

KHK'i çıkartanlar belli; ileri sürdükleri gerekçeler, hem yetkililerin basın açıklamaları hem bizzat ilgili metinlerdeki ifadelerde ortaya konmuş durumda. Öğrenilmesi gereken, yürütmenin, idarenin ne düşündüğü değil; idari ajanların tasarruflarına muhatap olanların görüşü. Uygulanan sansür, baskıcı siyasa nedenleriyle, yeterince alenileştirilemeyen yön budur. Onun için, Mahkeme, öncelikle, ilgili mevzuatın uygulanmasından şikayet edenleri, edebilecek olanları dinlemeliydi. Kaldı ki, pratikte bunu da yapması çok güçtü. Zira, sözü geçen Kararnameler ile getirilen önlemlerin etkisi, sadece o bölgeyi kapsar olmaktan çıkmıştır. Etkileri, tüm yurda yayılmaktadır; ülkede yaşayan herkesi etkilemektedir. Bu nedenle benim önerim,, Yüksek Mahkeme'nin beni de dinlemeye karar vermesidir.

Kimbilir, belki bu vesile ile fırsat bulup, bütün bu dinlemelere dahi gerek olmayacak biçimde adı geçen KHK'lerin hukuka aykırılığını dile getirebiliriz.

Ayşe Bilge Dicleli

21. YÜZYILDA DÜNYAMIZ

21. yüzyıl, değişik teknolojileri kullanan, mikroteknolojik süreçlere hükmedebilen, üretimi yöneten, bilim üreten, çok farklı alanlarda uzmanlaşmış yeni tipten üretici grupların yaygınlaşması demektir. Üretim araçlarının mülkiyeti ile yönetimi daha da ayrılacak, mülkiyet biçimleri çeşitlenecek, 20. yüzyıla damga vuran sınıflar yalnızca bütünsel kimliklerini yitirmekle kalmayacaklar, çok daha fazla çeşitlenerik içiçe geçeceklerdir.

21. yüzyılda dünyamız nasıl olacak? 1988'den buyanaki gelişmelerin başdöndürücü hızı ve çeşitliliği, başka bir ifadeyle, sosyal zamanın kazandığı hız ve sosyal çeşitliliğin aldığı boyutlar karşısında. Yeni yüzyılın nasıl olacağını bugünden betimlemek hem olası, hem de heyecan verici. Ancak daha bugünden kesin olan bir şey daha var: Eğer 21. yüzyıl olacaksa,insanlık, bugünden başlayarak önde duran dokuz yıl bir ay ve on günü 20. yüzyılda edinmiş olduğu ideolojik, politik, ekonomik, sosyal, ekolojik ve cinsel alışkanlıklarını kökten değiştirmeye, kendisini yenilemeye yöneltmek zorundadır.

21. yüzyıl, bilim yüzyılı olacaktır: Daha bugünden görülüyorki, 21. yüzyıl, üretimin ağırlıklı olarak mikroelektronik ve biyoteknolojiyle gerçekleştirileceği, üretim araçlarından çok bilgi üretimi araçlarının üretiminin öne çıkacağı bir yüzyıl olacaktır. Burada üretim, bilimin yalnızca bir alt sistemi haline gelecek, üretimin kendisi mekanik tekrar olmayı kat kat aşacak, değişken teknolojik süreçlere dönüşecektir. Yüksek verimlilik, yığınsal tüketime, refahın bütün topluma ve bütün dünyaya yaygınlaştırılması için dev olanaklar sağlayacaktır. İnsanlık, kendisi, uzay, doğa, bitki ve hayvan alemi konularında yepyeni bilgilerle donanacaktır.

21. yüzyıl, özelliği çeşitlilik olan demokratik toplumlar yüzyılı olacaktır: daha 20. yüzyıl sona ermeden, üretimin basit ve tabi vidası durumundaki geleneksel işçi, tarihe karışmaya başladı. 21. yüzyıl, değişik teknolojileri kullanan, mikroteknolojik süreçlere hükmedebilen, üretimi yöneten, bilim üreten, çok farklı alanlarda uzmanlaşmış yeni tipten üretici gruplarının yaygınlaşması demektir. Üretim araçlarının mülkiyeti ile yönetimi daha da ayrılacak, mülkiyet biçimleri çeşitlenecek, 20. yüzyıla damga vuran sınıflar yalnızca bütünsel kimliklerini yitirmekle kalmayacaklar, çok daha fazla çeşitlenerek içiçe geçeceklerdir.

Böylesi bir toplum, insanların emek ürünlerine ve iktidara yabancılaşmasını taşıyamaz. Çıkar çeşitliliğinin yaygın olduğu bir toplumda baskıcı yöntemler egemen olamaz. Böylesi bir toplum üretimdeki, bilgi ve enformasyon dağılımındaki, kadın-erkek arasındaki, politik yaşamdaki eşitsizlikleri kaldıramaz.

21. yüzyıl çıkar çatışmasının tarihe geçtiği, çıkar dengesinin kurulduğu, ulus-devletin eskidiği, dünya evinin ve yurttaşlığının öne çıktığı bir yüzyıl olacaktır: Daha 20. yüzyıl sona ermeden, global sorunlar, farklı devletlerin çıkar çatışmasını eskitmiş, örneğin Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürecinde görüldüğü gibi, çıkar dengelenmesi öne çıkmaya başlamıştır. Saddam'ın Irak'ı işgal etmesiyle birlikte, bütün dünya devletlerinin bölgesel çatışmaların önlenmesi için harekete geçmeleri gerektiği fikri yaygınlaşmaya başlamıştır. Son dönemlerde ekolojik sorunlar üstüne üst üste yapılan uluslararası toplantılar, dünya ikliminin ısınmaya başlaması, ozon tabakasının delinmesi, çok değişik ülkeleri ve ülke gruplarını biraraya

getirmektedir. Üçüncü Dünya'daki açlık, gerilik, ekonomi ve kalkınma sorunları, ödenmesi olanaksız borçlar, birikmiş bölgesel sorunlar, kitle kırım silahları ve ekolojik sorunlar tüm çıplaklığı ile zengin ülkelerin de karşısına dikilmiştir.

Nükleer-kimyasal-bilimsel-(teknolojik devrimin yarattığı) konvansiyonel silahların varlığı ve tüm dünyaya yayılmış olması (artık SSCB ya da ABD atom bombasının yanısıra, Pakistan, İsrail, Güney Afrika atom bombalarından söz ediliyor), ekolojik sorunların hızla büyümesi, yalnızca silah imhası süreçlerinin bile doğayı tehdit edecek gelişmelere yol açma olasılığı; Üçüncü Dünya'daki reel durumun yol açtığı zengin ülkelere yığınsal göç; 21. yüzyılda, ister istemez tüm dünyanın gündemini belirleyecektir. Artan uluslararasılaşma ve telekomünikasyon, bir yandan bütünleşme süreçlerini hızlandırıp çeşitlendirirken, öte yandan sınırları anlamsızlaştıracak, global görevleri, yeni ekonomik, politik, askeri, ekolojik güvenlik organlarını, örgütlenmelerini, yapılarını gündeme getirecektir. Dünya evi, dünya parlamentosu 21. yüzyılda bir düş olmaktan çıkacak, zorunlu bir realiteye dönüşecektir.

21. yüzyıl, bütün ideolojik akımların ortak değerlerde birleştikleri yüzyıl olacaktır: Daha 20. yüzyıl sona ermeden, dünya çapında barış, insan hakları ve ekoloji bilinci gelişmeye başlamış, özgürlükçü, katılımcı hareketler, radikal demokrasi arayışları gündeme gelmiştir. 21. yüzyıldaki üretimin karakteri, toplumun çeşitliliği, çözülmesi zorunlu olan global sorunlar, insanlığın geliştirdiği tüm düşünce ve inanç akımlarında varolan ortak değerlerin öne çıkmasını dayatıyor. Karşılıklı saygı, hoşgörü, kendi çıkarını genelin çıkarıyla uyumlaştırma, insana saygı, genelin çıkarı için özveride bulunma, şiddeti dışlama ve şiddetsiz bir ortama ulaşma gibi değerler, bu yüzyıla damga vuracaktır.

21. yüzyıl olacak mı? Yukarda sayılanların önemli bir bölümü şu anda reel görülse bile, önemli bir bölümü de "imkansız" gelebilir. Bu doğaldır. Çünkü bilim ve teknolojideki hızla gelişmeyle ve global sorunların ciddiyetiyle insanlığın bilinci arasındaki makas oldukça açılmıştır. Şu anda insanlık, bir yandan yeni bir çağa adım atıyor, bunun bunalımlarını sorunlarını yaşıyor. Öte yandan sorunlarına, eski ideolojik, politik, sosyal ve kültürel yaklaşımlarıyla yanıt vermeye çabalıyor, yanıt veremeyince de kendi çıkarını dayatma, kendi mensubu olduğu grubun değerlerini mutlaklaştırma ya da başka herşeyi reddederek geçmişe, kendi kabuğuna çekilme gibi kolaycılığı seçiyor.

Öte yandan geleneksel emperyalist politikalar, militarizm, soğuk savaş yapılarının direnci, soğuk savaşla bağlı ideoloji ve politika anlayışlarındaki atalet de insanlığı yokolmanın eşiğine getiriyor. İki kutuplu dünyanın disipline ettiği global düzen sarsılmış, bunun sonucu olarak dünya çok farklı güçlerin özgürce hareket etmeye başladığı bir belirsizlik dönemine girmiştir. Bu, milliyetçiliğin, ırkçılığın, dinsel fanatizmin ve köktenci sol akımların bir anda kanlanmasını getirmiştir. 20. yüzyıl sosyalizminin iflası nedeniyle pek çok sosyalist ülkede olumlu kazanımlar, insanlık tarihindeki mücadeleler içinde oluşan sosyalist değerler inkar ediliyor. İki kutuplu dünya düzeni, Üçüncü Dünya'nın da "süperler"e bağlı olarak kutuplaşmasını, bunun sonucu olarak da silahlandırılmasını getirdi. Şimdi bir yandan hem ABD, hem SSCB bunun sancılarını çok boyutlu olarak yaşıyorlar. Öte yandan da bir dizi bölgesel çatışma dünyayı tehdit ediyor. Bunun en acı örneği, ABD'ye karşı, komünistleri, Kürtleri ezen Irak rejiminin SSCB tarafından yıllarca desteklenmiş olmasıdır. Yine aynı Irak, SSCB'ye karşı tavır almasını sağlamak için, ABD tarafından, Fransa tarafından modern silahlarla donatılmıştır.

Öte yandan dünyamızdaki her olgu, her durum, kadın bakış açısıyla irdelenmek zorundadır. 20. yüzyılda biriken sorunların niteliği, bu yüzyılda erkek egemen toplumların, düşünce sistemlerinin en uç biçimlere varmasıyla da bağlı değil midir?Eğer insanlık 21. yüzyılı yaşayacaksa, insanlığın yarısını meydana getiren kadınların özgürlük ve hak eşitliği yolundaki yürüyüşü tamamlanmak durumundadır.

Bütün bunlar, "21. yüzyıl hayal", "sosyalizm doğru uygulanmadı", "çözüm islamda ya da hristiyanlıkta", "tek yol devrim" gibi yaklaşımlarla altedilemez. Yeni bir yüzyıl yaklaşırken, tarihte hiçbir dönemde gerekmediği kadar, bütün ideolojilerin, politik akımların, bütün ülkelerin, ulusların, kadın ve erkeklerin kendilerini yenilemeleri, ortak insanlık değerlerine yönelmeleri ve bunların egemen görüşler ve normlar olarak benimsenmesine çalışmaları gündemin başına geçmiştir.

Alhaz Korkmaz

SENDİKAL BİRLİK

Sorunların üstesinden tek tek sendikaların gelmesi mümkün değil, bu sorunların üstesinden ancak sendikalar birlikte davranmakla gelebilirler.
Bu nedenle de yönetimlerinde kim olursa olsun, sendikalar ortak iş yapmaya yönelmelidir. İşte yeni bir sendikal kültür kanımca ortak değerlerin birleşmesiyle oluşabilir.

Ülkemizin sorunları ağır, sanayileşme politikasının gerilemesi ticaret sermeyesinin öne çıkması ve faiz politikasıyla sermayenin asalaklaşması, mevcut siyasi iktidarın izlemiş olduğu yağma ve talan politikası ülkemizdeki bunalımı daha da derinleştirerek toplumsal bunalım yaratıyor.

Bu toplumsal bunalımdan sendikalar da olumsuz yönde etkileniyor. Her kesimde olduğu sendikalar da sorunlarını eski yöntemle aşamayacak. Yeni bir yaklaşım gerek. Yeni yaklaşım yeni bir sendika kültürünün yaratılmasıyla mümkündür.

Bu kültüre işçilerin çıkarını başa almak, ona uygun davranmakla oluşabilir. Bu da işçilerin birliğine, bu birliğin sendikal birliğe büyümesi ile olanaklıdır. Mesele; iş yasasındaki ve sendikal yasalardaki antidemokratik yasaların kaldırılması,, işsizlik sigortasının oluşması, işsizliğin önlenmesi, işten atılmaların durdurulması, S.S.K. Yasası'nda işçiden yana değişiklik, işçilerin yaşam düzeylerini yükseltecek iyi bir toplu sözleşme yapılması, ücretlerin enflasyon karşısında erimesini önleyecek politikaların hayata geçirilmesi, demokrasinin kazanılması, fonların kaldırılması, vergi reformu, işçilerin ve sendikaların ortak sorunlarıdır. Bu ve benzeri ortak sorunların üstesinden tek tek sendikaların gelemesi mümkün değil, bu sorunların üsttesinden ancak sendikalar birlikte davranmakla gelebilirler.

Bu nedenle de yönetimlerinde kim olursa olsun, sendikalar ortak iş yapmaya yönelmelidir. İşte yeni bir sendikal kültür kanımca ortak değerlerin birleşmesiyle oluşabilir.

İşte bu anlayıştan hareket edilirse, işkollarında ayrı ayrı sendikaların hatta ülkemizde ayrı ayrı konfederasyonların anlamı kalmayacaktır.

Bu nedenle işkolumuzda 4 sendikanını ayrı ayrı faaliyetleri anlamsızdır.

İşkolumuzda faaliyet gösteren Otomobil-İş, Çelik-İş ve Özdemir-İş sendikaları bu mantıkla hareket ederek 1987'de işçi ücretlerinin enflasyon karşısında erimesini göstererek birlikte ek zam talibinde bulundular. Bunu, fonların kaldırılması, vergi reformu için ortak imza kampanyası izledi ve metal işkolunda dört parçaya bölünmüş işçi sendikaları karşısında işverenlerin örgütlü olduğu MESS karşısında ortak taslak hazırlayarak, ortak görüşmeyi önlerine koydular. Bu ve benzeri hareketler giderek ayrı ayrı sendikaların varlımı anlamsız hale getirdi. İşçiler artık ayrı ayrı sendikalarda mücadele ederek daha çok hak almanın mümkün olmadığını, aksine sendikal rekabeti körükleyerek güçlerinin bölündüğünü gördüler. Bu nedenle sendikal birlik işçilerin yakıcı sorunu haline geldi.

İşçilerde gelişen birlik anlayışı Otomobil-İş, Özdemir-İş ve Çelik-İş Sendikalarının tek çatı altında birleşmesini gündeme getirdi.Üç sendikanın birleşme görüşmeleri başladı. Bu görüşmeler işçiler tarafından coşkuyla karşılandı. Gebze'de 6 bin kişilik, Kocaeli'de 3 bin, Kartal'da 3500, Topkapı'da 2 bin kişilik salon toplantıları bunun açık örneğiydi.

Ne ki, Türk Metal Sendikasının tabanında da birliğin istenmesine rağmen yöneticilerdeki anlayış işkolundaki tek sendik agirişimini engelledi. ancak Türk Metal Sendikası'nın tabanındaki işçilerin bu üçlü birliğe saygıyla bakmaları gelecek için ümit vericidir.

Üç sendikanın birliği işçilerin düşünce yapısının da üstüne oturuyordu. Birleşen sendikada işçilerin düşünce itibarıyla herkesin yönetimde ifadesini buluyordu. Bu da işçi çıkarını başa alan sendika yönetiminin çeşitliliğini ve çeşitlilik içinde birliğini sağlıyordu.

Böylesi bir birlik belkide ülkemizde ilk kez deneniyordu. ancak sendikalarda siyasi misyonunu sürdürmek isteyen zihniyetin engelleri ortadan kalkmış da değildi.

İşte Hak-İş'in sendikalardaki misyonunu sürdürme enleyışı üçlü birliğe engel oldu. Özellekle Özdemir-İş Sendikası, Hak-İş'teki bu anlayışı aşamayarak birlik görüşmelerinden çekildi. Kanımca sendikalarda siyasi misyon sürdürme anlayışı işçilerin birliğini parçalayan, sindikal rekabeti körükleyen böylesi bir mantık işçilerin birliğini parçalayacağı için sınıf mücadelesini geriletecektir. Bu nedenle de bu mantık eski ve gerici bir mantıktır. İşçilerin birliğini istemeyen siyasi iktidar ve diğer güçler Hak-İş'teki bu mantığı körükledi. Birleşme Komisyonu'nun toplanacağı gün Hak-İş'in kuruluş koktiylinde bakanların ve milletvekillerinin kulislerinin hemen akebinde Özdemir-İş Sendikası'nın komisyondan çekilmesi bu kanımı daha da güçlendiriyor.

Ben halen Özdemir-İş Sendikası'nın bu birliğe katılmasına, birleşen sendikanın Hak-İş üyesi olmasına sıcak bakıyorum.

Bazı dostlarımız bizi eleştiriyor.Dün Türk-İş, bugün Hak-İş, bu ikircimli bir politikadır diyorlar. Oysa günümüzde hiç bir toplumsal hareket tek çizgide yürümüyor, zikzaklar çiziyor, önemli olan ana doğruyu

yakalamaktır.Kanımca ana doğru işçilerin birliği, bu birliğin sendikal birliğe büyümesidir.

Bu doğru ise birleşen sendikanın Hak-İş üyesi olması, Hak-İş'in Türk-İş'in birlikte davranmasına giderek ülkemizde tek konfederasyona yönelmeyi başa alıyorsa doğru bir politikadır diye düşünüyorum.

Özdemir-İş Sendikası'nın birlikten çekilmesi, Otomobil-İş, Çelik-İş Sendikası'nın birleşmesi elbette eksik.

Ancak bu iki sendikanın birleşmesi bile önemli; çünkü işçilerde ve sendikalarda birleşme mantığının gelişmesine ve kök salmasına neden olacaktır.

Böyle bir kültürün işçilerde ve sendikalarda gelişmesi birlik karşıtı olnaları ya birlikten yana zorlayacak ya da dışlayacaktır. Bu nedenle de bu birliğe değer biçiyorum. Zatin birleşme ve birlik sendikalar için kaçınılmaz hale geliyor.

Günümüzde sermayenin ve üretimin merkezileşmesi ve işverenlerin örgütlülüğünün artması, işkolunda birlik çabalarının arkasında ulusal çapta birliğin, uluslarötesi sendikal birliğin ihtiyacınlı nesnel olarak ortaya çıkartıyor.

Ülkemizde de sendikaları tehdit eden %10 barajı da birlmeşmenin nesnelliğini oluşturuyor.

%10 barajının antidemokratik görünüşü sendikal hareket için dezavantajdır. Ancak işçiler ve sendikalar bu dezavantajı, avantaja çevirebilirler. Bu da ayrı ayrı sendikalar yerine her işkolunda tek ve güçlü sendikalar yaratmakla olanaklıdır.

işte Otomobil-İş ve Çelik-İş, arkasından Özdemir-İş sendikalarının birliği böyle bir geleneğin öncüsü olarak örnek olabilir. Tüm sendikalarda çböyle bir kültürün yayılmasının önünü açabilir. Sendikalarda gelişebilecek yeni anlayış, yeni yaklaşım, hem kendi sorunlarının çözümünü kolaylaştırabilir, hem de demokrasinin kazanılmasına, daha da derinleştirilmesine katkı sağlayabilir.

YEREL GİRİŞİMCİLERDEN

ÖNEMLİ BİR EKSİKLİK VE GÖREV

Murat Göke

Kamuoyunun "Kuruçeşme Birlik Tartışmaları" olarak tanıdığı BİRLİK tartışmaları birbuçuk yıla yakın bir süre izledi. 1989 Temmuzunda Marksist solun önemli bir kesimi biraraya gelerek birliğin "Kuramsal ve tarihsel arka planı, olanak ve koşulları "tartışmasını başlattı. Şimdiye kadar hep bölünmeleri yaşamış sosyalistler açısından, geniş kapsamlı birlik görüşmelerinin başlaması olumlu bir gelişmeydi.

15 Nisan 1990 da birlik görüşmeleri bir yol ayrımına geldi. Bizlerin içinde bulunduğu kesim "BİZ MARKSİSTLER" diye başlayan ve "ülke **sorunlarının** gerçekçi çözümünü içeren bir iktidar seçeneği sunmak üzere birleşerek **bir sosyalist parti kurulması sürecini başlatma kararı aldık**" diye devam eden bir kamuoyu açıklaması yaptı.

Kamuoyu açıklamasında:

Dünyadaki geleşmelerden, ülkemiz Marksist hareketinin deneyimlerinden hareketle, yaşamı iyileştirme çabalarımızın yanında yeni bir toplum yaratma amacı içni köktenci toplumsal dönüşümleri zorunlu görüyorduk. Bunları sınıfsız ve sömürüsüz topluma doğru yürüyüşün vazgeçilmezlikleri olarak kabul ettik.

Kurmak istedğimiz sınıfsız sömürüsüz toplumun; **Emekçilerin doğrudan demokratik iktidarına dayanacağını**, bu görüşlerimizi paylaşmayı, yaymayı zenginleştirmeyi isteyen **herkesi**, demokratları, devrimcileri, sosyalist ve komünistleri kurulacak partinin asıl sahipleri olarak ilan ettik. İşçilere, emekçilere, halka sürece aktif katılımları için çağrıda bulunduk.

15 Nisan Kamuoyu açıklamasında Hazırlık Kurultayının ve Partinin Kuruluş sürecinin, oluşturulacak il ve ilçe düzeyindeki yerel girişimlere dayanacağını duyurmuştuk. Gerek yerel girişimlerde gerekse oluşturulacak merkez girişimlerde oydaşma temel çalışma anlayışımız olacaktı. Bu anlayışla 23 Haziran Hazırlık Kurultayını, 2000 i şakın delegenin katılımıyla yaptık.

Kamuoyuna açıkladığımız Hazırlık Kurultayı Bildirgesinde,

Kurultayın; Marksist solun birliğini güçlendirdiği saptamasını yapmış, kurulacak partinin, Marksist olsun olmasın tüm demğişim güçlerine açık olduğunu belirtmiştik.

Farklı gelenek ve alışkanlıklardan gelenn sosyalistlerin, Marksist ve komünistlerin Birlik Partisinin kuruluş sürecinde ortak kimliği yaratabilmesini öngörmüştük.

Toplumsal sorunların çözümü için, emekçi halkın doğrudan iktidarına dayalı bir sosyalizmin zorunlu olduğu saptamasını yapmış, bilimsel çözümler oluşturmak için işçi ve emekçilerin sorunun çözümünde taraf olduğuna vurgu yapmıştık.

Kurmaya çalıştığımız, Kürt ve Türk Marksistlerinin Birlik Partisi:

Demokratikleşme ve özgürleşme hareketleriyle tam bir dayanışma için de olacak, kadınların bağımsız kurtuluş hareketiyle omuz omuza yürüyecek, gençlerin politik ve toplumsal yaşama etkin katılımı için vermekte oldukları savaşımın tam destekçisi olacak, çevre ve barış hareketinin yeni toplumsal duyarlılıklar yaratma çabalarını kesinlikle paylaşacak, insan-geleceği açısından yaşamsal önemdeki bu sorunları savaşımızın önemli bir parçası sayacaktık. Bütün bu savaşımlarımızı sosyalizm perspektifi ile yürütecektik.

Hazırlık Kurultayı: Birlik ve partileşme sürecinin; katılımcı, yerel ve bireysel girişimlere dayanan, çoğulcu, özerk politika üretilmesini özendirici ve bütün bu niteliklerin geliştirilerek sürdürülmesini kararlaştırmıştı.

15 Nisan Kamuoyu Açıklamasında ve Hazırlık Kurultayı

Bildirgesinde, bütün bu söylemler zemininde birlik sürecinin bir iç hukuku oluşmuştu. Biraraya geliş nedenimiz ve birlik partisi sürecini örgütleme projemiz açık ve netti.

-Marksist solun Marksist olmayanlarada açık birliğini oluşturmak, İşçilerin ve emekçilerin doğrudan iktidarını hedefleyen bir sosyalizm projesiyle yola çıkmak, projemizi gerçekleştirirken bağımsız kadın hareketi, çevre, insan hakları, barış ve demokrasi güçleriyle tam bir dayanışma içinde olmak, Birlik sürecinin örgütlenmesinde ise yerel ve bireysel girişimlere dayanmak-

Hazırlık Kurultayı'ndan sonra bu hukuksal zemin bütün yönleriyle bir kayma yaşadı. Sürecin örgütlenmesi yerel ve bireysel girişimlerden merkez girişimlere kaydı. Hazırlık Kurulunun görevlendirdiği, koordinasyon, kurulu, Program ve Tüzük Komisyonları birer merkez insiyatif olarak öne çıkmış; bu merkez insiyatifler içindende bir kesim sürecin hazırlanmasında özne haline gelmiştir.

Yerel Girişimler, edilgenlikten, "bir bilenden" bekleme alışkanlığından kurtulamamış, sonuçtada etkili olamamıştır. Etkinliği ve önceliği alma konusunda yerel ve bireysel girişmeler yetersiz kalmıştır. bu yetersizliğin nesnel ve öznel nedenleri bu yazının kapsamı dışında incelenmeğe değer.

Program taslağının hazırlık çalışmalarında katılım sağlanamamıştır. Komisyonun çalışmaları ağırdan alması, yerel girişimlerde taslağın tartışılmasına zaman bırakmamıştır. ORtak kimliğin oluşmasıyla doğrudan bağlı program tartışmasının yerel girişimlerde yapılmaması çok önemli birn eksikliktir. Bu eksikliği bir biçimde gidermek kesin gereklidir.

Kurultayın son günü verilen 204 imzalı önerge, bu eksikliğin giderilmesi yolunda bir çözüm getiriyordu. Önerge özetle kuruluşu ertelemeden, "Programın tüm batanda tartışılacağı bir program kurultayının örgütlenmesini" istiyordu.

Saptanan bu eksikliği tamamlamak için partinin kuruluş başvurusundan sonra görev başına.

KURUCU KURULTAYIN DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

İsmail Gürkan Çakar

24-25 Kasım 1990 Ankara Şato Yazar Düğün Salonu'nda saat 10.38'de başlayan kurucu kurultayın delegeleri uzun yolculuklardan sonra salonda yerlerini aldılar. Kurultay, Sosyalistlerin Türkiye ve dünya ölçeğinde önlerine koydukları görevin ve geleceğin bilinciyle dikkatli ve titiz bir ruh hali ile başladı. Divan başkanlığının seçimi ve hazırlık kurulunun raporunun Mv. Kamil ATEŞOĞULLARI tarafından okunması gerçekleşti. Kurultay komisyonlarının belirlenmesi de tamamlandı. Kurultayın esas ve belirleyici görevi uzun ve yorucu çalışmalardan sonra taslak haline getirilen izlence ve tüzüğün tartışılmasıydı. İzlence taslağını sunan ve taslağın devrimci marksist metodoloji ile hazırlandığını savunan Halil BERKTAY yaptığı işin ve izlencenin yetersiz de olsa aşağıdan yukarı girişimlerden izlence komisyonuna doğru yapıldığını saptadı. Türkiye solunda ilk kez bir parti izlencesini ve tüzüğünü yerel girişimlerden gelen taslağın ufkunda hazırladı. Ancak anlaşıldı ki izlence ve tüzük hazırlamak, dünü, bugünü ve yarını hem ülke hem de evrensel ölçekte yorumlamaktı, bunu yapmaksa şeytanı bulmaktı. İzlence, izlenceli sunan, izlencele ilişkin eleştiri getiren bütün konuşmacılarca belirlendi ki yetersizdi. Bu yetersizlikler;

1- Uluslararası durumun olağanüstü deviniminin Türkiye ölçekleri belirlenememiştir.

2- Ekonomik yapımın ve hedeflerin vadeleriyle belirsizliği

3- Çevre sorunu, çalışma hayatı, bilimsel ve teknolojik gelişme, istihdam ve işsizlik, sosyal güvenlik ve sağlık, kentleşme ve konut gibi bölümlerin yetersizlikleri.

4- Dünün yetersiz ifadesi, hem öznenin hem de nesnenin muhasebe süreçlerini tamamlayamamış olması ve izlenceye yansımamış olması

5- İzlencenin uygulama süreçlerini ve perspektiflerini yansıtmaması

İzlencenin önümüze koyabileceği yenilikler ise;

1- Gelenek tutucudur.

2- Örgüt fetişizminin yarattığı tahribat yokedicidir.

3- Uluslararası ölçekler, ekonomik, siyasal, kültürel ölçekler tayin edicidir.

4- Geleceğin maddi üretiminin altyapısı bilimsel teknolojik devrimdir.

5- İnsanın insana kulluğunu ortadan kaldırma mücadelesi insanın insanla mücadelesine bağlıdır. İnsanın, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yapısı, özgürlüğün belirleyicisidir.

6- Parti, sendika, dernek, halk insiyatifleri gibi örgütlenmeler eşdeğerdir.

7- Daima iktidar olunamaz, sürekli iktidar olma durumu çürümeye yolaçar.

8- Daima muhalefet olma

durumu gereksizdir. İktidar ve muhalefet olma bir bütünün iki yarısı gibidir.

9- Siyasal hayatta dikey örgütlenme yerine yatay örgütlenme esastır.

10- Çağımız, umutların aydınlandığı, siyasetin yenilendiği, öznenin nesneye baskın çıkmaya başladığı çağdır.

11- İnsanın insanlaşma süreci sonsuzdur ve bu süreç devrimcidir.

12- Sınıfsız toplum ideal olamaz. Mücadelenin niteliği ve devamlılığı esastır.

13- Kadının özgürlüğü erkeğin özgürlüğüdür. İnsanın insanlı sömürüsü erkeğin kadını sömürüsü ile bitecektir.

Kurultay'ın 2. gününde izlence ve tüzük tartışmalarına devam edildi. Tüzük tartışmalarında ve tüzüğe yapılan son ekleme ve çıkarmalardan sonra bence eklenmesi gerekli bir tüzük hükmü, partinin üye sayısının üçbine düşmesi halinde doğrudan doğruya parti feshinin gündeme gelmesiydi.

Bir partinin kendine son vermesi fikri, devrimcidir. Üretim yapılamayan bir durumda, grev kararı halinde lokavt kararı vermektir. Üçbin rakamı tartışmalı denilebilir. Birlik sorunu bir aritmetik toplam sorunu değildir fikri marjinaldir.

Sosyal demokrasiden sola doğru geniş bir açılım alternatif üretmekte yoğunlaşmaktadır. Alternatiften kasıt, bireysey formasyon yüksekliğinden tutun da örgütsel formasyona kadar ciddi, yapılabilir, idealist olmayan, materyalist politikalar üreten ve bunun araçlarını yaratan formasyondur. RSDİP'in 1900'lü yıllardaki günlük dinamik ve etken belirleyici yayını ISKRA, bizim bugüne iletişim araçları bakımından televizyon kanalı ve günlük basına ulaşmamıza denk düşmektedir. Bu ham hayal değildir. Toplam iradenin böylesine ciddi araçları elde etme politikası yoğunlaşmayı gerekli kılmaktadır. Kampanyalar, ciddi özveriler, doğru yatırımlar, uzun vadeli olarak sürdürülmeli ve sonuca militanca gitmenin imkanları araştırılmalıdır. Türkiye solu kendi yayınını üretebilecek iradeye sahiptir. Türkiye gazetesi buna verilebilecek örneklerden biridir.

Kurultayın izlence ve tüzük taslak tartışmalarından sonra parti isim belirlemesine geçildi. Delegelerin kartlarının toplanarak yapılan oylamada 7 parti ismi öne çıktı, bunlardan "Sosyalist Birlik Partisi"ile "Çağdaş Demokrasi Partisi" ismi en çok oy alan isimlerdi. Yeniden yapılan oylamada 277 oy ile Sosyalist Birlik Partisi ismi 258 oya karşılık Çağdaş Demokrasi Partisi ismine 19 oy farkı ile kabul edildi ve kurultay salonu Sosyalist Birlik Partisi ismi ile inledi.

Parti isminin belirlenmesinde iki ana yönelim de Sadun Aren, Zülfü Dicleli, Çağatay Anadol, Ekin Dikmen, Yüksel Selek gibi isimler Sosyalist Birlik Partisi ismini tercih ederken, Akın Birdal, Nedim Tarhan, Haydar Kutlu, Veli Gürcan, Kamil Atcşoğulları ve Hüsnü Okçuoğlu gibi isimler de Çağdaş Demokrasi Partisi ismini tercih ettiler. İzlenceye muhalefet eden 205 imzalı deklerasyon çoğunlukla Sosyalist Birlik Partisi ismini tercih ettiler ve izlencenin yetersizliğini gerekçelendirerek kurultay delegelerince oylanmamasını savundular. Ancak divanın sübjektif olarak izlence komusyonundan 5 arkadaşı kürsüye çıkarması salonu gergin ortama itti ve izlence savunmanlarının izlence kurultaydan oylanarak geçmezse "doğacak çocuğun bacaklarından ikiye ayrılmış olacağını" ifade etmeleri deklarasyoncuların kendilerini savunma yapmaya itti.

Kurultay sonuç bildirisinin okunmasından sonra kurultay sona erdi.

Kurultay'dan bazı izlenimler;

1- İki ana eğilim, yenilenmeye daha temkinli yaklaşanlar ile yenilenmeye radikalce bakanlar olarak belirlenebilir.

2- İsim belirlemesinde Çağdaş Demokrasi Partisi isminin kabul edilmesi halinde ciddi kopuşlar gündeme gelebilirdi.

3- Marsizmin gerçek anlamda eleştirisi ve ideolojik yenilenme gereklidir.

4- Kurultaydaki coşku olması gereken ve abartısızdı.

5- Birlik sözcüğü sihirli varlığını sürdürmektedir.

6- Önce strateji ve taktik mi? Önce bu strateji ve taktiği yaşama geçirebilecek objektif güç mü sorusuna kurultay eskisinden farklı olarak önce objektif güç olma yanıtını verdi.

7- İzlence ve tüzük küçümsenmemekle birlikte yenilenmenin, yeniden yapılanmanın parti ismi, izlence ve tüzüğü aşan boyutlarda olması gerektiğinde delegelerce içten içe yaşanmış olmasıydı.

8- Birlik sorununun bitmediğini, bileşenlerinin bunu farkettiğini ve daha kapsamlı birlik boyutlarına ulaşmak için çalışmaların devam edeceğini kurultay hissettirdi.

9- Muhasebe yapmak tüm tarafların buynunun borcudur. Türkiye sosyalist hareketi muhasebe yapmayı bilmemektedir ve niyetlerini açığa çıkarmamaktadır.

Solun geçmişine ilişkin tutumu, bireyin geçmişine ilişkin tutumuna bağlıdır. Bireyin aynaya bakması bunun için yeterlidir.

10- Solda kadro yenilenmesi olmamıştır. Bu nedenle birlik sorunu geçmiş yönetici kadroların başarısıdır. Bu başarı bir süre daha devam edecektir. Bu da geçmişten birinci dereceden sorumlu olanların kendilerine tanınan zamandır.

11- Yenilenme ancak yaşanarak öğrenilecektir. Yenilenme bitmeyen-tükenmeyen bir karakterdedir. Değişmez olan değişebilirliktir.

12- Planlı ekonomi ile liberal ekonomi arasında bir yol bulmak mümkündür. Mülkiyet, uzun vadede ancak adil olarak dağıtılabilecektir. Gereksiz mülkiyet birey için külfettir. Saf, mutlak adil bir mülkiyet dağılımı olamaz.

13- Çağımızın esas itici gücü insana dönüştür. Ahlaki sıçramadır.

Avni Yılmaz, Cumhur Yavuz, Erdal Ertuğrul, Fehmi Uzal, Hasan Talu, Mahir Güneş, Osman Zeybek, Şerif Simen

İDAMLAR SADECE İDAMLIKLARIN DEĞİL TÜM İNSANLIĞIN SORUNUDUR

Geçtiğimiz bir kaç ay içinde zaman zaman görünüşte soruna bir çözüm arama yaklaşımlarıyla gündeme getirilen idamlar olgusu, bugün tersi doğrultuda mecliste bekleyen idamların infaz edilmesi yaklaşımlarıyla gündeme getirilmiş ve kamuoyunun en çok tartıştığı konulardan biri olmuştur.

İktidarın kamuoyuna sunduğu görüş, Meclis'te bikletilen idamların infazının "Artan tetör eylemleri için caydırıcı unsur", "anarşi ve teröre karşı acil bir tedbir" olacağıdır. İdamlara karşı çıkan bir çok kesimin ise kamuoyu önündeki tartışmalarda konunun daha çok hukuksal ve insanal yanına ağırlık verildiği görülmektedir. Kamuoyunun bu noktalardaki duyadlılığı çok önemli olmakla birlikte, "İdamların çağdışılığı", "caydırıcı etkisinin bulunmadığı", "12 Eylül Askeri Mahkemelerce verilen kararların hukuksal olarak sakat olduğu", "idamların telafisi mümkün olmayacak bir yanlış olacağı" vb. yaklaşımlarla yetinmenin konunun gerçek özünü gözden kaçırmak anlamına geleceği de unutulmamalıdır.

Unutulmamalıdır ki idamlar olgusu ülke siyasi yönetiminin hep bir parçası olagelmiştir. Parlamenter yöntemlerin nisbi anlamda da olsa işlidiği dönemlerde rafta tutulan idam yöntemi askeri darbe veya olağanüstü dönemlerde siyasi yönetimin uyguladığı açık baskı ve terör yöntemlerinin inemli bir parçasını oluşturmuştur. İdamalr bir bakıma yönetimin sürdürülüş biçiminin bir göstergesi olmaktadır. Bugünde idamların yeniden raftan indirilme girişimleri bu açıdan da irdelenmelidir.

Bu anlamlda, gündeme getirilmek istenen idamların, bir kin gütme, öc alma veya suçlulara cezasını çektirme gibi bir anlam taşımaktan çok daha öte doğrudan siyasi bir içerik taşıdığı açıktır. Konunun özü siyasidir. Toplumsal muhalefetin hemen her alanda hızlı bir yükseliş dönemine girmeye, Kürt direnişinin kendi topraklarında iyice tutunmaya başladığı, öte yandan ise düzenin ekonomik ve siyasi işleyişinin tam bir tıkanma ile karşılaştığı ve ayrıca Körfez Krizi'nin ülke gündemine savaş bulutlarıyla girdiği bu denemde sistem mevcut biçimiyle kendini sürdürmekte güçlük çekmektedir. Varolan baskı ve terör yöntemleri egemen güçlere yeterli görünmemekte, sistemin tıkanıklığı toplumsal muhalefeti yeniden ezip kabuğuna geri çektirebilecek, ülkeyi Ortadoğu'da ABD emperyalisminin emrine daha çok vermesinin önündeki engelleri tümden kaldırabilecek düzeyde baskıyı ve terörü uygulayabilecek bir yöntemle aşılmak istenmekte, kendi siyasi geleceğini bütün bu noktalara oturtan Özal, baskanlık sistemine geçişi zorlamaktadır.

İşte idamların yeniden gündeme getirilme girişimleri böylesi bir zorlamanın, yönetimi daha çok baskı ve teröre dayalı olarak yeniden biçimlenirme çabalarının bir parçası olduğu kadar bir göstegesidir de. Bu açıdan, idamlara karşı mücadele hukuksal ve insansal bir mücadele olduğu kadar siyasi bir mücadeledir de. İdamlara karşı mücadele, öncelikle bütün toplumsal muhalefete, Kürt halkına, bağımsızlık ve sosyalizmden yana güçlere, özünde tüm halka karşı egemen güçlerce emperyalizminde isteği ve yönlendirmesiyle başlatılan, başını Özal'ın çeker göründüğü yeni saydırıya karşı bir mücadeledir. Bu nedenle, idamlar sorunu, idam cezası almış bizlerden de önce tüm toplumsal muhalefetin ortak sorunudur. idamlara karşı mücadelede kazanılacak bir başarı halak karşı Özal tarafından başı çekilir görünen saldırının bir noktada da olsa geriletilmesi, bu yönden de demokrasiden yana güçlerin bir başarısı olacaktır.

Yukardaki temelm yöne ek olarak idamlmar tartışmasının Bahriye üçok cinayetinin hemen ardından Mehmet Keçecilmer tarafından gündeme sokulmasının üzerinde de durulmalıdır. muammer Aksoy, Çetin Emeç ve Turan Dursun'dan sonra laiklik ilkesinin önde gelen savunucularından Bahriye Üçok'un öldürülmesi kamuoyunun gözlerini şeriat savunucularına, gerici kesimlere çevirmesini getirmiş, laik kesimlerin, tüm kamuoyunun geniş bir tepkisine yol açmıştır. İşte tam bu noktada, M. Keçeciler, laiklik yanlılarının, kamuoyunun tepkilerinin daha da yükselmesinin engellemek, gözleri başka yöne çevirmek, gündemi çarpıtıp değiştirmek amacını da ek olarak içeren biçimde idamlar tartışmasının başlatıcısı olmuştur.

Burada tartışılması gereken bir başka nokta da şudur: Başta iktidan olmak üzere bazı köşe yazarlarından Demirel'e kadar bilinen sağ çevreler, Üçok, Aksoy, Emeç, Dursun cinayetlerinin yarattığı tepkiyi de demogojik bir çarpıtmayla arkalarına almaya çalışarak "suç işleyen cezasını çekmeli ki yapanın yanına kar kalmasın, cinayetler için caydırıcı olsun" gerekçesine sığınıp, bu cinayetlerle, bu cinayetlerin ardındaki gizli ya da açık güçlerle hiç bir ilgileri olmadığı halde Meclis'teki idam dosyalarının işleme sokulmasının önünü açmaya çalışıyorlar. Bu şekilde, hem toplumsal muhalefete gözdağı veriliyor, hem de dinci-gerici kesimlerin anti-laik hareketlerinin yükselişi gizlenmeye çalışılıyor. Diğer yandan ise, 12 Eylül adaletsizliğinin üzeri örtülüyor. 12 Eylül'ün Askeri Mahkemeler'inde işkence ile alınmış ifadelere dayanılarak ve savunma hakları gasp edilerek, siyasi düşmanlık temelinde, hukuksal dayanakları olmaksızın verilen kararlar aklanmak isteniyor. Sonuçta terörün asıl uygulayıcısının devlet ve ona destek güçler olduğu gerçeği halkın gözünden gizlenmekle kalmıyor, halka uygulanan baskı, saldırı ve teröre karşı direnmenin, hak arama mücadelesinin, ulusal kimliğine sahip çıkmanın suç olduğu kafalara yerleştirilmeye çalışılıyor. Bizler, 12 Eylül öncesi halkların faşizme karşı mücadelesinde yer almış, 12 Eylül askeri yönetimine karşı direnmiş devrimcileriz. Baskıya, teröre, faşizme karşı yükselmiş halk muhalefetinin bir parçası olabildiğimiz için onur duyuyoruz. Bir avuç sömürücü azınlığa karşı ezilen, sömürülen emekçi yığınlarının mücadelesinin içinde yer almanın asla suç olmayacağını biliyoruz. asın suçlular 12 Eylül yönetimi de içinde olmak üzere tüm faşist güçlerdir. Hiç bir demogojinin bu gerçeklerin üzerini örtmesine izin verilmemesi gerektiğine inanıyoruz.

Kuşkusuz, yıllardır idamla birlikte, ölümün göllgesinde yaşamanın bizler açısından bir çok insani boyutu vardır. Ancak bu yazının çerçevesinde bunlar üzerinde durmak istemiyoruz. Sadece şu kadarının bilinmesini isteriz ki yıllardır idamle birlikte yaşamak bizlere yaşam sevincimizden hiçbir

şey kaybettirmemiştir. Bunu sağlayan, şahip olduğumuz devrimci bilinç ve onur ve işçi sınıfının, halkın mücadelesine ve haklılığımıza olan inancımızdır.

E Tipi Cezaevi
Aydın

AÇIK GÖRÜŞ KISITLAMASINI PROTESTO

İlker Demir
E Tipi Cezaevi
Nazilli

Atilla Aytemur
Birlik Dergisi Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Sevgili meslektaşım, Birlik'in 2. sayısını göndermenize ve daha çok da böyle bir dergiyi çıkarmanıza sevindim. Çünkü günlük bir kaç gazetenin tek sütuna verdiği (onlar da verirlerse) haberlerle SBP Girişimi'ni yeterince izleyemiyordum. Gerçi Görüş ve Adımlar dergileri her sayısında yazıyordu, ama onlarınkiler de ya haber-yorum düzeyinde kalıyordu ya da gecikmeli oluyordu.

Girişiminize düşünce yapım olarak çok yakınım. Ama bahsettiğim yeterince izleyememek yüzünden şimdiye değin aktif bir destekçiniz olamadım. Bunda düşünce yapıma yakın başka sol grup, çevre ve kişilerin ne dediklerini izleyememem de etken. Mahpusta oluşun zorluklarından biri de bu olsa gerek. Bu nedenle sempatiyle desteğimi lütfen kabul edin.

Selamlarım ve en iyi dileklerimle.

İlker Demir
Eski Kitle ve İlke Dergileri Yazıişleri Müdürü
E Tipi Cezaevi
Nazilli
12.11.1990

Not: Bulunduğum cezaevi de diğer cezaevleri gibi hak kısıtlamaları altında. 29 ekim açık görüşünü protesto ettik. Çünkü, eskiden 2 gün, günde 8 saat ve koğuşlarda yaptığımız görüş, 1 güne, günde 2 saate ve konferans salonuna kısıtlandı. Nazilli, nedense kamuoyunun ilgisinden hep uzak kalan bir yer ve büyük oranda bunun payı olsa gerek, insan hakları ihlalinin belgesi cezaevleri tüzüğünün en çok uygulandığı yer oldu. Diğer cezaevleriyle yakınlaşan tek hakkımız olan açık görüş uygulaması da 29 Ekim'le birlikte kısıtlanınca sanki hiçbirşeyimiz kalmamış gibi oldu. 2 koğuş 5 Kasım'dan beri açlık grevinde. Açlık grevi tüm cezaevini kapsayabilir yakında. Aslında istenilenler fazla birşey de değil, ama hükümetin vermek gibi bir niyeti yok. Tam aksine canı sıkıldıkça (!), kendisini güçlü hissettiği her fırsatta, elinin altında bulunan, kin duyduğu devrimci-demokratlara, emireri gibi kullanabileceği idareciler bulunursa, saldırıyor; intikam alıyor.

SBP HEYECAN VERİYOR

Nazmi Şaşmaztin
E Tipi Cezaevi C.6
Manisa

Dostlarım,

Birlik Dergisi düzenli geliyor. Teşekkürler... Cahit Albayrak adına gönderdiğiniz dergiyi iptal etmenizi istiyorum. cahit bir süre önce Burdur Yarı Açık Cezaevi'ne sevk oldu. Sanırım oradan yazar size.

SBP heyecan veriyor. Kurultay belgelerini gönderebilir misiniz? Başarı dileklerimle hepinize sevgi ve selamlarını gönderiyorum. Daha uzun, sık yazışmak umuduyla hoşçakalın.

27.11.1990

BOŞLUĞU DOLDURACAK

Şahin Ayaz
E Tipi Kapalı Cezaevi 4. Koğuş
Kırşehir

Sevgili Dostlar
Marhaba,

Birlik'in 2. ve 3. sayılarını almak her geçen gün daha geniş çerçeveli ve güncel konularla dolu olan sayfaları okuyup da sevinmemek olası değil...

Birlik Partisi Girişimi'ni yakından takip ediyorum. Bu konuda bir boşluğu dolduracak, olumlu gelişmelerin beklentisi içindeyim...

Gerek Birlik Partisi, gerekse Birlik Dergisi'nin bundan sonraki mücadele yaşamında başarılar, çalışmalarınızda esenlikler dileyerek, dostluk ve sevgilerimi sunarım...

26.11.1990

BİRLİĞİN GELİŞİP GÜÇLENMESİNE KATKIDA BULUNMAYI AMAÇLIYORUZ

Yadigar Nafile
E Tipi Cezaevi
Adana
Edip Nafile
E Tipi Ceçzaezi
Ceyhan

Değerli Dostlarım,

Öncelikle yayın hayatına başlayan dergimizin çıkartılmasında emeği geçen bütün arkadaşları gönülden kutluyor, aynı el ve gönül birlikteliğinin uzunca yıllara damgasını vurmasını diliyor, saygıyla kucaklıyorum.

Aslında Birlik'in 1. ve 2. sayılarının çıkmış olduğunu basın ve mektuplaştığım arkadaşlarımdan

Edip Nafile bir açık görüş sırasında oğlu ile

öğrenmiş bulunmaktayım. İçinde bulunduğumuz cezaevi koşulları yüzünden, söz konusu sayıları elde etme imkanına henüz kavuşamadık.

Sizden istediğimiz bu iki sayıyla birlikte dergimize abone etmenizdir. Bunun koşullarını yerine getirmenin yanı sıra, birliğin güçlendirilip geliştirilmesi için sahip olduğumuz imkanlar çerçevesinde (düşünce ve önerilerimizle) katılabilmeyı ve katkıda bulunmayı amaçlıyoruz.

Ben ve (şu anda Adana E Tipi Cezaevi'nde bulunan) eşim Yadigar NAFİLE ile siyasi davalardan dolayı yaklaşık 12 yıldır, cezaevleri ağır koşullarında, toplumca paylaşılan değerlerin yanında, var olma, insanca yaşama ve özgürlük uğruna, canımız pahasına onurlu bir mücadeleyi omuzlayarak yaşamımızı sürdürmekteyiz.

Birlik Girişim Komitesi'nin, Parti Program ve Tüzük hazırlık tartışmaları içinde bulunmaktayız.

Saygı ve selamlarımızla dostça kucaklıyor, yayın yaşamınızda kalıcı başarılar diliyoruz.

Not: Eşimle farklı cezaevlerinde bulunmamızdan dolayı ikimizin abone işlemini yapıp BİRLİK'i aşağıda belirttiğimiz ayrı ayrı adreslere yollamanız gerekiyor. ayrıca dayanışma çerçevesinde yazışmak isteyen arkadaşlarla da yazışıp tanışmak isteğimizi dile getiriyoruz.

11.11.1990

Edip Nafile
Özel Tip Cezaevi
P.K. 71 C-3
Ceyhan/ADANA

Adres:
Yadigar Nafile
E Tipi Cezaevi
Bayanlar Koğuşu/ADANA

DAVAMA YENİDEN BAKILSIN VE SUÇSUZLUĞUM ORTAYA ÇIKSIN

YAŞAR YILIDIZ
Bartın Özel Tip Cezaevi B-2

21.8.1979'dan buyana cezaevlerinde tutuluyorum. 1981'den 1984 yılına kadar İstanbul Sıkıyönetim Askeri Mahkemesinde "yargılandım". 1984'den bu yana da idama hükümlü, dosyası meclis gündeminde bulunan biriyim. 21.8.1979 Tarihinde öldürülen Halim KARADENİZ'in öldürülmesinden sorumlu tutuldum. Öldürülenin karısı Gülsüm KARADENİZ'in attığı iftirayı-tek başına bunu-dayanak yaparak, Askeri Mahkeme ve Askeri Yargıtay idamıma hükmetti. Bu hükmün adaletsiz, hukuksuz ve haksız bir karar olmasına dikkatinizi çekmek istiyorum.

Bana atfedilen öldürme eylemini TKP/ML-TİKKO adlı örgütün yapmış olması ve bunu çeşitli kereler yayınladığı bildirilerle üstlenmesi olayı açıklığa kavuşturmaya yetmemiştir. Ben ise silahlı eylemlerle ilgisi olmayan İGD (İlerici Gençler Derneği) adlı derneğin üyesiydim. Gözaltına alındığım ve yargılandığım her aşamada bunu dile getirmeye, kanıtlamaya çalıştım. Ancak solcu, sasyalist bir insan oluşum ve 12 Eylül Askeri Mahkemelerinin hukuksuz ortamında bu gerçeği dile getirmem hiç bir anlam ifade etmedi. MHP ve sağ görüşlü olan Gülsüm KARADENİZ'in iftirasını tek başına bir kanıt olarak kabul edip idamımı kararlaştırdılar.

Kısaca özetlemeye çalıştığım durumumu, GÜNEŞ gazetesinin 22 Kasım 1990 günlü sayısında geniş, 25 Kasım 1990 nüshasında yeni tanıkların beyanlarının yayınlanması ile birlikte günlük basının bu örnek davayı gündemine alması sevindirici bir gelişmedir. Bu yeni tanıklar ve belgeler yargılama süresinde ortada olmayan, yeni ve önemli kanıtlar niteliğindedir. Aslında normal hukuk kurallarına ve yargılama usul kanunlarına göre davranılmış olsaydı, eldeki kanıt ve tanıklıklar bile suçsuzluğumu kanıtlar nitelikteydi. Ancak, Askeri Mahkemenin benim lehime olan tanık ve kanıtları gözönüne almasını bir yana bırakın, aksi yöndeki tüm belirsizlikleri aleyhimde kullanmak için adeta özel bir çaba göstermiştir. Bu mahkeme ve Askeri Yargıtayın, bir kişinin şüpheli tanıklığına dayanarak idam cezası vermesinin 12 Eylül adaletsizliğini ve hukuksuz ortamının teşhirini engellemekten öte hiç bir anlamı yoktur. İnsanların yaşamlarıyla oynanması pahasına yapılmıştırbunlar.

Benim uğradığım açık haksızlığın önemli bir yanı 12 Eylül hukuksuzluğudur. Benim gibi nice genç insan-suçlu, suçsuz ayrımı yapılmaksızın-acımasız bir biçimde, 12 Eylül öncesinin "anarşi-terör" ortamı olarak lanse ettikleri, aslında halkı terörize ederek sindirmenin bir yolu olarak uygulamaya konulan provakasyonların faillerinin Kontrgerilla, MİT, MHP üçgeninde aranması gerektiği hergün şeni kanıtlarıyala ortaya çıkmaktadır. Bu provakasyonların sorumlularını gizlemeninin bir yoluydu ve solcu ve sosyalistleri sorumlu göstermek. Bunu belgelemek için kurulan kukla mahkemelerde idam ve çeşitili ağır cezalarla cezalandırılan sosyalistleruin sayısı yüzbinlerle sayılıdır. Bugün siyasi iktidarın MHP'lilerin yargılandıkları 313. ceza maddesinde yapmak istedikleri değişiklikle örtülü bir af yapmaya çalışıyorlar. Böylece cezaevlerindeki sosyalistleri "anarşist-terörist" olarak göstermek onlar için daha da kolaylaşmaktadır. Anarşi ve terörün asıl aletleri salıveriliyor. Benim gibi kurbanlar da asılmaya çalışılıyor. Benim gibi suçsuz insanların idamının sözkonusu olması, 12 Eylül öncesinde yaratılan ve darbenin başı olan Kenan Evren tarafından itiraf edilen "anarşi ve terör"ün ağır sorumluluğundan faşistleri kurtarmak için, suçsuz insanları asmaktan bile

kaçınmayan bir hayasızlar iktidarıyla karşı karşıya bulunuyoruz. Bu amaca ortaya çıkaran en son örnek, devlet bakanı M.Keçeciler'in ortaya attığı "İdamların infaz edileceği" yaygarası, şeriatçıların estirdikleri terörün sorumluları, mecliste dosyaları bulunan idam mahkumlarıymışçasına bir kanı uyandırmak için bu yaygarayı ortaya atmıştır. Amaç dikkatleri şeriatçılardan, sosyalistlere yöneltmektir. Sanki son zamanlarda laik ve demokratik nitelikli aydın, gazeteci ve yezarların öldürülmelerinin sorumluları sol ve sosyalistlermiş gibi,sol ve sosyalist örgütlerden yargılanıp idama çarptılanların öldürülmeleri gündeme getiriliyordu. Bu niyet ANAP'ın 12 Eylül faşizminin bir uzantısı olduğunu açığa çıkaran yeni bir kanıt oluyor.

Ben bu çağdışı emellerin bir kurbanı olmak istemiyorum. Bunu ölmekten korktuğumu belirtmek için yazmıyorum. Faşistlerin elinde ölmek beni ve hiç bir devrimciyi korkutmaz. Ancak hiçbir kimseyi öldürmediğim halde de, böyle bir suçlamayla katledilmeme, bu olmasa bile en güzel on iki yılımı "büyük politikalar", "Büyük Türkiye" yaratacaklarını öne sürerek elimizden zorla alan 12 Eylül ve ondan sonraki devamlarının bir kurbanı yapılmamam için suçsuzluğumun ortaya çıkmasına yardımcı olacak her türlü çabaya gereksinim duymaktayım.

Bugün dosyaları meclis gündeminde olan iram dosyalarının sahibi politik mahkumların kurtarılması, ülkemizin demokrasisine önemli bir katkı niteliği taşıyacaktır. Bu çağdışı öç alma ve şantaj politikalarına prim vermemek için gösterilen çabalara destek vermek demokratlığın gereğidir. Devlet, rehin durumuna getirdiği bizleri tasarlayarak katletmek istiyor. Bugün basının dosyamı gündeme almış olması, bunun engellenebilmesi için olanaklar yaratabilir. Dosyamın incelenmesinin, tarafsız bir mahkeme tarafından incelenmesinin sağlanması, suçsuzluğumun ortaya çıkmasını sağlayacak bir gelişmeye önayak olabilir. Bunun sağlanması, 12 Eylül yargılamalarının antidemokratik özünün özünü ortaya çıkmasına yardımcı olacaktır. Herşeyden öte de, suçsuz bir insanın elinden alınan bunca yılların üstüne, bir de asılmasının gerçekleşmemesi için katkıda bulunmuş olacaksınız. Küçük, büyük her türlü katkıya, desteğe gereksinimimi anlatmaya gerek olamadığını sanıyorum.

Basının demokratik bir istem olan yeniden yargılanma ve suçsuzluğumu ortaya çıkarmam için yardımcı olması için bir insani ve demokratlık görevidir diye düşünüyorum.

İlgi ve desteğinizi esirgemeyeceğinize olan inancımı yineleyerek,

Saygılarımı sunuyorum.

YAŞAR YILIDIZ
BARTIN ÖZEL TİP CEZAEVİ B-2
BARTIN/ ZONGULDAK

DARBECİLERİN GENÇLİĞE, ÜNİVERSİTELERE VE BİLİM DÜNYAMIZIN SIRTINA ON YILDAN BERİ YÜKLEDİĞİ YÖK, ARTIK KALDIRILMALIDIR !

12 Eylül 1980 darbesinin üzerinden on yıl geçti. Büyük iddialarla gelmişti. Herşeyi eskisinden de beter duruma soktu ve bir türlü de gitmek istemiyor. Neyi çözdü? Enflasyonu mu? İşsizliği mi? Terörü mü? Türkiye'yi ihya mı etti?

İşte ortada bir de YÖK var. Üniversitelere bakın, liselerin lisansüstü bile olamadılar. Halbuki üniversiteler arasında koodinasyon görevi yapacak, bilimsel düzeyi yükseltecek ve kalifiye insan yetiştirmede Türkiye Üniversitelerini dünyanın sayılı bilim kurumları arasına sokacaktı.

YÖK, Türkiye'yi askeri bir nizam içinde yönetme sevdasına kapılan darbecilerin elinde 1980'lerin medresesi olarak doğdu. Onun projesini, hayatında askeri okuldan başka eğitim ve öğretim kurumu görmemiş askeri öğretmenler yaptı. Uygulamaya gelince, her devrin adamı, 12 Eylül'ün ise sadık "Profesörü" bu iş için biçilmiş kaftandı.

10 yıllık bir gençlik ve bilim adamı kıyımından sonra artık buna son vermek, YÖK'ü Türkiye üniversitelerinin çöplüğüne göndermek her yurttaşın, çağdaş Türkiye ve dünyadan yana olan gençlerimizin, bilim adamlarımızın, düşünen ve yaşadığını hisseden herkesin severek yapacağı bir görevdir.

YÖK'e isyan etmek kutsal bir görevdir. YÖK'ü yıkmak onurlu bir çabadır. Onu yaşatmaya çalışanlar, onunla birlikte göçüp gideceklerini bilmelidirler.

YÖK'lü bilim hayatımız, üniversitelerimiz, düşünce hayatımız ve bütün toplumsal yaşamımız nihayet bir tepsi içinde ortaçağ gericiliğinin hizmetine sunulmaya çalışıldı. Ancak, güçlü çağdaş dinamiklere sahip bir Türkiye'de bu girişim geri tepecektir. Sonu kaçınılmazdır.

YÖK'e İSYAN'ı destekliyoruz. İSYAN EDEN GENÇLİĞİ DESTEKLİYORUZ.

Demokratik ve Çağdaş bir Üniversite için direnen bilim dünyamızı destekliyoruz, bütün gücümüzle yanlarındayız.

YÖK KALDIRILMALIDIR!
YÖK'ÜN YIKILMASI KAÇINILMAZDIR.
YÖK'Ü YIKMAK ONURLU BİR GÖREVDİR.
SBP GİRİŞİMİ Y.K. ÜYESİ
ATİLLA AYTEMUR

AZİZ NESİN ÜÇ 25 YAŞINDA

Asya Afrika Yazarlar Birliği Başkanlık Kurulu üyesi,gülmece yazarımız Aziz NESİN'in 75. doğum günü,Türkiye Yazarlar Sendikasının girişimi ile Abdi İpekçi Spor Salonunda,8 Aralık'ta geniş bir katılımla kutlandı.

Sosyalist Birlik Partisi girişimcisi de olan değerli yazarımızla ilgili geceye Mikis THEODORAKİS de katıldı.Demokrasi mücadelesinde sürekli ön saflarda tavır almış olan Aziz NESİN,"Aydınlar Dilekçesi"girişimine de önderlik edenlerdendir.

Nesin,90'a yakın eseri edebiyatımıza kazandırmıştır.Yazıları ve eserleri 30 kadar dile çevrilmiş,oyunları 10 ülkede sahnelenmiştir.3000'e yakın hikaye yazmış olan yazarımız,yurt içi ve yurt dışında bir çok ödül kazanmıştır.Aziz NESİN,1939'dan itibaren dergilerde yazı yazmaya başlamıştır.Ama gülmece öykülerinin başlangıcı 1945'tir.Harp Okulu mezunu olup üsteğmen rütbesiyle ordudan ayrılan ünlü yazarımızın yaşamının bu dönemini kendi kaleminden izleyelim."22-23 yaşlarında çiçeği burnunda bir subayken,harita üzerinde kırmızı kalemle dünyayıgünde birkaç kez fethederdim.Benim Napolyonluk hastalığım ancak bir iki yıl sürdü.Bu hastalık sırasında bile faşist eğilimli olmadım.Çocukluğumdan beri oyun yazarı olmak isterdim.Orduda piyade,süvari,topçu,tankçı gibi,bir de askeri oyun yazarı sınıfı bulunmadığı için,ordudan ayrılmanın yollarını aradım ve 1944 yılında ayrıldım.Şair yada yazar olmak istekleri kursaklarında kalmış kimileri ,general olduktan sonra bile şiir yada roman yazarak,kendilerinden başka herkesi şaşırtırlar.Oysa bunlara elli yaşlarındaki bir şairin ordu komutanı olmak istemesi ne kadar saçma ve komik gelir kimbilir..."

Aziz NESİN,arka arkaya birçok gazeteyi de yayın hayatına sokmuş ve bu gazetelerdeki yazılarından dolayı da birçok kovuşturmaya uğramış,hapis cezaları almıştır.1976 yılında yoksul ve kimsesiz çocukların yetiştirilip eğitilerek yaşama kazandırılması amacıyla,geliri kitaplarının kazancıyla sağlanacak olan Nesin Vakfını kurmuştur.Aynı yıl Türkiye Yazarlar Sendikası Başkanlığına getirilen NESİN,1985'te Uluslararası Pen Klüp'ün onur üyeliğine seçilmiştir.

Sanat yaşamının başlangıcıyla ilgili görüşleri şöyledir:"Şiirin büyük sanat olduğuna inanırım;çünkü birçokları,şair olmadıkları için ünlü ve büyük yazar olmak zorunda kalmışlardır.Bu sözleri kendim için söylemiyorum,çünkü ben, ne kadar kötü şiir yazılabileceğini göstererek şiirde büyük başarı kazandım.Yayımlanan bu şiirlerime büyük ilgi göstermelerinin nedeni,şiirlerin güzel oluşundan değil,altında bir kadın imzası bulunmasındandı.Bir kadın takma adıyla şiirlerim yayınlanıyor ve bu kadın adına yığınla aşk mektupları yağıyordu.

Çocukluğumdan beri,insanları ağlatacak yazılar yazmak istedim.Bu istekle yazdığım bir hikayeyi,bir dergiye götürmüştüm.Hikayemi okuyan derginin başredaktörü,çok anlayışsız bir adam olduğu için,hikayemi okurken hüngür hüngür ağlaması gerektiği halde kahkahalarla güldü,sonra kahkahadan yaşaran gözlerini silerek,aferin,çok güzel,bunun gibi daha başka hikayeler de yaz getir bize ,dedi."

Aziz NESİN,edebiyatımızın en çok üreten yazarlarından biridir.Asıl alanı olan gülmece öykülerinin yanı sıra,roman,anı,masal,taşlama,fıkra,gezi ve tiyatro dallarında da çeşitli yapıtlar vermiştir.Yazımızın sonunu yine onun kaleminden kapatalım.

"Yalnız iki şeyimi başkalarından saklıyabiliyorum;biri yorgunluğumu,biri de yaşımı...Bu ikisinin dışında herşeyim ortada ve açık...Yaşımdan genç göründüğümü söylüyorlar.Çalışmaktan,yaşamaya vakit bulamadığım için yaşlanmamış olacağım."